

ΠΑΡΑΚΛΗΣΗ

ΤΡΙΜΗΝΙΑΙΑ ΕΚΔΟΣΙΣ ΙΕΡΑΣ ΜΗΤΡΟΠΟΛΕΩΣ ΛΕΜΕΣΟΥ

ΕΤΟΣ 16° ΤΕΥΧΟΣ 89° ΑΠΡΙΛΙΟΣ - ΙΟΥΝΙΟΣ 2016

ΠΑΡΑΚΛΗΣΗ

Ίδιοκτήτης:

ΙΕΡΑ ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΣ ΛΕΜΕΣΟΥ

Υπεύθυνος Ύλης:

Σταύρος Όλύμπιος

Διευθυντής Γραφείου Ποιμαντικής Διακονίας

Διευθύνεται

από Συντακτική Έπιτροπή

Διεύθυνση:

Όδος Αγίου Ανδρέου 306,

Τ.Θ. 56091, Τ.Τ. 3304

Λεμεσός - Κύπρος

Τηλ.: 00357-25864311

Ίστοσελίδα:

www.imlemesou.org

Συνδρομές:

Έσωτερικού €7

Έξωτερικού €10

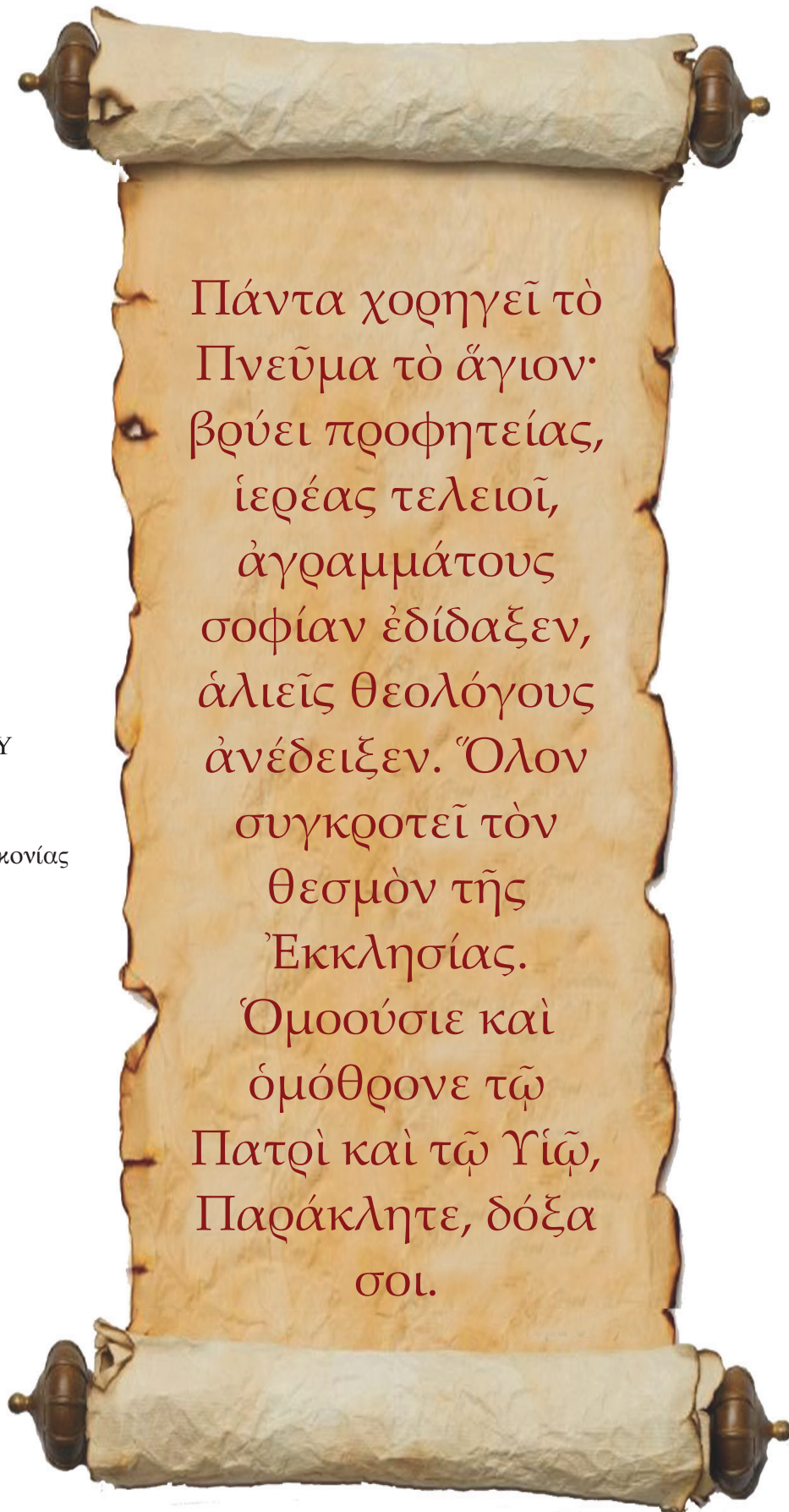
Τιμή Τεύχους: €1

Έξωφύλλο: Εικόνα Αγίας Τριάδος

Άντρέι Ρουμπλιώφ, 15ος αι.

Όπισθόφυλλο: Μονή Άπ. Βαρνάβα

στήν Κατεχόμενη Άμμόχωστο.

Πάντα χορηγεῖ τὸ
Πνεῦμα τὸ ἅγιον·
βρῦει προφητείας,
ιερέας τελειοῖ,
ἀγραμμάτους
σοφίαν ἐδίδαξεν,
ἀλιεῖς θεολόγους
ἀνέδειξεν. Ὅλον
συγκροτεῖ τὸν
θεσμὸν τῆς
Ἐκκλησίας.
Ὁμοούσιε καὶ
ὁμόθρονε τῷ
Πατρὶ καὶ τῷ Υἱῷ,
Παράκλητε, δόξα
σοι.

Ἡ Ἀνάσταση καί ἡ Ἀνάληψη τοῦ Χριστοῦ καί ἡ ἀξία τοῦ ἀνθρωπίνου σώματος

τοῦ Πανιερωτάτου Μητροπολίτου
Λεμεσοῦ κ. Ἀθανασίου

Τό γεγονός τῆς Ἀναστάσεως τοῦ Χριστοῦ εἶναι ἡ συνέχεια ὄχι τοῦ πάθους ἀλλά τῆς οἰκονομίας, τοῦ ἔργου τοῦ Θεοῦ γιά τή σωτηρία τοῦ ἀνθρώπου. Ἄν ὁ Χριστός κατέληγε στόν τάφο καί ἔμενε στόν τάφο, τότε θά ἦταν ὅλα μάταια. Μάταιη καί ἡ πίστη μας μάταιο καί τό κήρυγμα καί ὅλα ὅσα κάνουμε. Ἄν βγάλουμε τήν Ἀνάσταση τοῦ Χριστοῦ, ὅλα καταρρέουν καί αὐτόματα δέν ὑπάρχει τίποτε ἀπολύτως. Ἄν ὅμως ὁ Χριστός ἀναστήθηκε, ἄρα καί ὅλοι οἱ ἄνθρωποι θά ἀναστηθοῦν ἐν τῷ Χριστῷ. Ὁ ἀπόστολος Παῦλος λέει ὅτι διά τοῦ ἐνός ἀνθρώπου τοῦ Ἀδάμ, ὅλοι γίναμε θνητοί, διότι κληρονομοῦμε τόν θάνατο ἐκ τοῦ πρώτου ἀνθρώπου, ἔτσι καί ἐκ τοῦ δευτέρου ἀνθρώπου τοῦ Χριστοῦ, ὅλοι θά ἀναστηθοῦμε καί θά βρεθοῦμε ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ. Αὐτό τό γεγονός τῆς Ἀναστάσεως τοῦ Χριστοῦ, πού εἶναι τό κεφάλαιο τῆς πίστεως μας καί τῆς ἀνάστασης τῶν ἀνθρώπων εἶναι τό σημεῖο τό ὁποῖο δέν μπορούμε νά συμφωνήσουμε μέ τή θεωρία τῆς μετενσάρκωσης. Ἡ θεωρία αὕτη ἀπό πολύ παλαιά καταδικάστηκε ἀπό τήν Ἐκκλησία μέ Συνόδους καί ἀποφάσεις τῶν ἁγίων Πατέρων. Ἐμφανίζεται καί σήμερα προερχομένη κυρίως ἀπό φιλοσοφικούς, ἀρχαιοελληνικούς ἢ ἰνδουιστικούς χώρους καί βασανίζει πολλούς ἀνθρώπους, ἀφοῦ τοὺς δίνει διάφορες λογικές ἐξηγήσεις τῶν φαινομένων τῆς ζωῆς αὐτῆς. Γιά τήν Ἐκκλησία εἶναι τελείως ἀπαράδεκτη αὕτη ἡ θεώρηση τῶν πραγμάτων, διότι ἐάν ὑπάρχει μετενσάρκωση, τότε δέν ὑπάρχει ἀνάσταση. Ἀνάσταση σημαίνει ἀνάσταση τοῦ ἀνθρωπίνου σώματος. Ἡ ψυχὴ μας δέν ἀποθνήσκει, ὑπάρχει πάντοτε. Ὁ θάνατος

εἶναι ἀπλῶς ἓνας βιολογικός χωρισμός τῆς ψυχῆς ἀπό τό σῶμα. Τό σῶμα παραδίδεται στόν τάφο καί ἡ ψυχὴ πορεύεται στόν χώρο τῶν πνευμάτων καί τήν ὥρα τῆς Ἀναστάσεως θά ἀναστηθοῦν τά νεκρά σώματα, θά ἀλλάξουν, θά γίνουν ἀφθαρτα ὅπως τό σῶμα τοῦ Χριστοῦ μετά τήν Ἀνάστασή του καί θά ἐνωθοῦν μέ τίς ψυχές τους καί θά μετάσχει ὁ ἄνθρωπος στήν ἀκτιστή χάρι τοῦ Θεοῦ ὄχι μόνο ψυχικά ἀλλά ὡς ὁλόκληρος ἄνθρωπος, ψυχὴ καί σῶμα. Ἐπομένως «προσδοκῶ ἀνάστασιν νεκρῶν». Ἐφόσον ὁ Χριστός ἀναστήθηκε τήν τρίτη ἡμέρα καί ἐμεῖς προσδοκοῦμε ἀνάσταση νεκρῶν. Θά ἔρθει ὥρα, πού θά δοῦμε ὅλους τοὺς κεκοιμημένους πού θά προσλάβουν ἀκριβῶς τό ἴδιο σῶμα πού ἔχουν τώρα, ἀφθαρτο ὅμως, μεταποιημένο ἐν ἀφθαρσίᾳ καί θά ἐνωθεῖ ἢ ἴδια ἢ ψυχὴ μέ τό σῶμα καί θά διατηρηθεῖ ἢ προσωπικότητά τους ὅπως ἦταν ἐν ζωῇ. Ἄν ὑπάρχει μετενσάρκωση, τότε τό ἐρώτημα εἶναι πῶς ὑπάρχει ἀνάσταση. Ἄν τό σῶμα εἶναι ἓνα ὠραῖο φόρεμα πού τό φοράει ἡ ψυχὴ μέχρι νά τελειοποιηθεῖ, τότε στήν ἀνάσταση τί θά γίνει, πῶς τά σώματα θά ὑπάρξουν καί ποιό σῶμα θά δοξασθεῖ. Αὐτό βέβαια εἶναι μία ὑποτίμηση τοῦ ἀνθρωπίνου σώματος, διότι πέραν τούτου ὑπάρχει πίστη ὅτι τό σῶμα εἶναι μία φυλακὴ τῆς ψυχῆς, ὅτι ὑπάρχει μία διαοχία στόν κόσμον μεταξύ πνεύματος καί σώματος, θεωρίες πού καταδικάστηκαν ἀπό τοὺς ἁγίους Πατέρες. Τό σῶμα τό ἐπλασε ὁ Θεός, εἶναι ναός τοῦ Ἁγίου Πνεύματος καί κατοικητήριον τοῦ Θεοῦ. Δέν εἶναι ἐχθρός τῆς ψυχῆς ἀλλά εἶναι ἀδιάσπαστα ἐνωμένο μέ τήν ψυχὴ τοῦ ἀνθρώπου καί ἔτσι καί τό σῶμα μας καί ἡ ψυχὴ μας

σάν μία ένότητα μετέχουν στην άγιαστική χάρη του Θεού. Γι' αυτό τόν λόγο αγιάζεται τό σώμα καί θά ἀναστηθεί. Γι' αυτό ἀκόμη προσκυνούμε τά ἅγια λείψανα τῶν Ἁγίων καί τίς μορφές τους, διότι ὁ ἄνθρωπος δέν εἶναι οὔτε μόνο σώμα οὔτε μόνο ψυχή ἀλλά μία ἀδιάσπαστη ένότητα ψυχοσωματική. Ἔτσι ἐνῶ πολλοί διερωτῶνται ἂν ἡ γραφή μιλά γιά τή μετενσάρκωση, ὑπάρχουν ἄνθρωποι οἱ ὁποῖοι εἶναι «ψεῦτες», καί λένε

ὅτι τό Εὐαγγέλιο διδάσκει τή μετενσάρκωση. Ἄν γινόταν αὐτό, τότε πῶς θά μιλοῦσε γιά τήν ἀνάσταση καί πῶς ὁ Ἄπ. Παῦλος στήν πρὸς Ἑβραίους ἐπιστολή λέει ὅτι ὁ ἄνθρωπος ἀποθνήσκει μία φορά καί ἔπεται ἡ κρίση τοῦ Θεοῦ;

Ἀνέστη λοιπόν ὁ Χριστός τήν τρίτη ἡμέρα σύμφωνα μέ τίς γραφές. Αὐτό σημαίνει ὅτι οἱ Ἀπόστολοι καί ὅλοι ὅσοι εἶδαν τόν Χριστό μαρτύρησαν. Ἔγιναν μαρτυρες τῆς Ἀνα-

στάσεως τοῦ Χριστοῦ. Ὁ Χριστός ἐμφανίστηκε σέ πολλούς ἄνθρώπους μετά τήν Ἀνάστασή του. Μία φορά ἐμφανίστηκε ἐνώπιον πεντακοσίων χριστιανῶν ἀνθρώπων, ὅπως λέει στίς Πράξεις τῶν Ἀποστόλων. Ἀπό τότε μέχρι σήμερα ὁ Χριστός ἐμφανίζεται σέ κάθε ἄνθρωπο ὁ ὁποῖος τόν ἀναζητᾷ, καί μπορεῖ νά μὴν ἐμφανίζεται σέ ὅλους μέ τή μορφή κάποιος ἀποκαλύψεως ἢ κάποιου

ὁράματος ἢ νά βλέπουν τόν Χριστό κατά πρόσωπο ὅπως βρίσκεται στήν ἀνθρώπινη του ὑπαρξη, ἀλλά νά ξέρετε ὅτι εἶναι ἀδύνατο νά ζωοποιηθεῖ ἡ ψυχή μας, πού εἶναι νεκρή ἀπό τά πάθη καί τίς ἁμαρτίες, ἂν δέν ἔχει αὐτή τήν ἐμπειρία τοῦ ἀναστάντος Χριστοῦ μέσα της. Γι' αὐτό τόν λόγο πέραν ἀπό τίς ὁμιλίες καί τά κηρύγματα καί τίς συμβουλές καί ὅλα ὅσα λέμε καί ὅσα προσπαθοῦμε νά κάνουμε γιά τούς γύρω μας ἄνθρώπους

ὑπάρχει ἓνα μυστήριο, τό ὁποῖο εἶναι τό ἂν τελικά αὐτή ἡ ψυχή στήν ὁποία ἀπευθυνόμαστε μπορεῖ νά δεχθεῖ τόν ζῶντα Χριστό μέσα της. Ἄν δέν ἦρθε ἡ ὥρα νά Τόν δεχθεῖ, ἂν δέν εἶναι ἔτοιμη ἡ ψυχή, τότε ὅ,τι καί νά τοῦ πούμε ὅ,τι καί νά τοῦ κάνουμε, καί θαύματα καί ἐμεῖς νά εἴμαστε οἱ καλύτεροι ἱεροκήρυκες ἐντούτοις δέν γίνεται τίποτε. Μάλιστα μπορεῖ καί τά πράγματα νά γίνουν χειρότερα ἀπό ὅ,τι ἦταν πρῖν. Γι' αὐτό ὁ Χριστός μᾶς εἶπε νά προσέχουμε καί νά μὴν δώσουμε τά ἅγια σέ ἄνθρώπους πού δέν μποροῦν νά τά ἀξιοποιήσουν. Ἦθελε νά πει πῶς δυστυχῶς ὑπάρχουν περιπτώσεις πού δέν εἶναι ἀκόμη ὥρα κανεῖς νά ἐμπιστευθεῖ αὐτό τόν πολύτιμο μαργαρίτη τοῦ λόγου τοῦ Θεοῦ. Βέβαια, δέν γνωρίζουμε σέ ποιά κατάσταση εἶναι ὁ κάθε ἄνθρωπος. Ἐμεῖς εἴμαστε

υποχρεωμένοι να προσφέρουμε αυτό που έχουμε και να αποδώσουμε αυτό το οποίο επιβάλλει ή αγάπη και ή εντολή του Θεού. Όταν όμως βλέπουμε να μην γίνεται αποδεκτός ο λόγος και να μην αξιοποιούνται τα πράγματα, τότε δεν πρέπει να απογοητευόμαστε.

Κάποτε νόμιζα πώς αν ένας άνθρωπος δει έναν άγιο, τότε άμέσως θα εκπλαγεί, όπως εκπλάγηκα που είδα έναν άνθρωπο του Θεού. Ένα παράδειγμα είναι με τον Γερόντα Παΐσιο τον οποίο ζήσαμε τόσα χρόνια και στον οποίο πήγαιναν άνθρωποι και μόνο που τον έβλεπαν άλλαζαν, χωρίς να τους πει τίποτε. Πήγαιναν άλλοι και προσπαθούσε να τους πείσει και δεν άλλαζαν καθόλου και μάλιστα αρκετοί έφευγαν σκανδαλισμένοι και τον χαρακτήριζαν με βαριές κουβέντες λέγοντας ότι είναι μάγος και φακίρης ή ότι πήγε στην Ίνδία και έμαθε τις ινδουιστικές τεχνικές. Ο καθένας έρμήνευε όπως ήθελε τον άνθρωπο αυτό, γιατί ο καθένας έλάμβανε αυτό που είχε μέσα του. Έβλεπε όμως κανείς ανθρώπους με ώριμες ψυχές που ήταν απομακρυσμένοι από την Έκκλησία, όμως ή ψυχή τους είχε μία δεκτικότητα και καθαρότητα και πραγματικά καταλάβαιναν την ένδημούσα χάρη του Θεού σ' αυτό τον άνθρωπο. Τό ίδιο συνέβαινε και με τον Χριστό. Όταν ρώτησε κάποτε τους μαθητές του τί λένε οι άνθρωποι γι' Αυτόν, τότε οι μαθητές του ήρθαν σε δύσκολη θέση και δεν του είπαν ότι μερικοί έλεγαν ότι είναι δαιμονισμένος, ή ότι είναι μάγος, μέθυσος, πότης και άπατεώνας, αλλά του είπαν ότι άλλοι λένε πώς είναι ο Ίερεμίας, ή ο Ήλιος ή κάποιος προφήτης και του είπαν τίς καλύτερες γνώμες που είχαν οι άνθρωποι γι' Αυτόν. Τότε τους ρώτησε τί γνώμη έχουν αυτοί για Αυτόν. Ο Πέτρος άμέσως άπάντησε ότι πιστεύουν πώς είναι ο Υιός του Θεού του ζώντος. Του άπάντησε τότε ο Χριστός ότι είναι μακάριος, διότι αυτό τον λόγο δεν του τον είπε κάποιος άνθρωπος αλλά ο πατέρας Του ο εν τοις ουρανοίς. Γι' αυτό πάνω σ' εκείνη την πέτρα, δηλαδή την όμολογία

θά οικοδομήσει την Έκκλησία στην όποία δεν θα υπερσχύσουν ποτέ οι δυνάμεις του σκότους.

Έτσι πρέπει να ξέρουμε ότι από τότε που ο Χριστός έμφανίστηκε και σταυρώθηκε, έπαθε, τάφηκε και άναστήθηκε για μās αυτό συνεχίζεται στην ψυχή του ανθρώπου. Ταυτόχρονα συνεχίζεται τό γεγονός της κρίσεως των ανθρώπων περίξ του Χριστού. Αυτό είναι ή κρίση του ανθρώπου, τί γνώμη δηλαδή έχει περί του Χριστού. Με βάση αυτή τη γνώμη κρίνεται ο άνθρωπος. Έτσι θά είναι ή κρίση. Δηλαδή αν δέχεται ή δεν δέχεται τον Χριστό ως Θεάνθρωπο και μοναδικό Σωτήρα του.

Την Τεσσαρακοστή ήμέρα μετά την άνάσταση και σωματικώς ο Κύριος έφυγε από τον κόσμο και άνελήφθη και ανέβηκε στον ουρανό και κάθισε εκ δεξιών του Πατρός. Αυτά βέβαια δεν είναι τόπος. Δηλαδή δεν έχει δίπλα από τον Πατέρα μία καρέκλα και κάθισε, ούτε και ο ουρανός είναι ένας γεωγραφικός χώρος. Είναι ένας χώρος που βρίσκεται ο Θεός και αυτά λέγονται για να καταλάβουμε εμείς ότι ο Χριστός έφυγε και πήρε μαζί του την ανθρώπινη φύση και άναλήφθηκε ως Θεάνθρωπος όχι ως Θεός. Ως Θεός ήταν πάντα μαζί με τον πατέρα Του και δεν χωρίστηκε ούτε μία στιγμή. Και όταν ήταν στή γή και όταν ήταν στον Άδη ως Θεός ήταν μαζί με τον Πατέρα του. Τό ότι πήρε μαζί του την ανθρώπινη φύση είναι άκριβώς τό αποτέλεσμα όλων των προηγούμενων, του Σταυρού, του τάφου του πάθους και της Άναστάσεως. Άνελήφθη ή ανθρώπινη φύση του Χριστού και μαζί μ' αυτή άνελήφθη όλόκληρη ή θεωθεϊσα ανθρώπινη φύση. Άρα αυτό τό γεγονός της Αναλήψεως, της θεώσεώς μας είναι γεγονός που άφορā πλέον όλο τον άνθρωπο. Είναι ή δόξα του ανθρώπινου σώματος. Είναι αυτό τό όποιο φανερώνει πόσο ο Θεός τίμησε τον άνθρωπο. Η θεωρία ότι μέσα στην Έκκλησία και στή διδασκαλία της περιφρονείται τό ανθρώπινο σώμα και μιλά συνέχεια για πνευματική ζωή και άρετές, δεν είναι σω-

στή. Αντίθετα. Ἡ Ἐκκλησία καί ἡ Ὁρθοδοξία εἶναι αὐτές πού μιλοῦν κατεξοχήν γιά τή θέωση τοῦ ἀνθρωπίνου σώματος. Πουθενά ἄλλοῦ δέν ἔχουμε καί θεωρητικά ἀκόμα θέωση τοῦ ἀνθρωπίνου σώματος, ὅπως τή θέωση τοῦ ἀνθρωπίνου σώματος στήν Ὁρθόδοξη θεολογία. Αὐτό σημαίνει Ἀνάληψη τοῦ Χριστοῦ. Τίποτε ἀπό ὅσα ἔκαμε ὁ Χριστός δέν τά ἔκαμε γιά τόν ἑαυτό του. Ἀνάληψη τοῦ Χριστοῦ δέν σημαίνει ὅτι ἀπλῶς ἐπέστρεψε ὁ Χριστός «στό σπίτι του» μετά τήν παρουσία του στή γῆ. Δέν εἶναι αὐτός ὁ λόγος τῆς Ἀναλήψεως. Ὁ λόγος τῆς εἶναι ἀκριβῶς γιά νά δείξει σ' ἐμάς, ποιά εἶναι ἡ πορεία μας καί πού καταλήγουμε, πού μᾶς ἀνέβασε ὁ Χριστός. Νά θυμηθοῦμε ὅτι πρῶτον πάθει ἐκείνη τή νύχτα στή Γεσθημανή, ὅταν προσευχήθηκε στόν Πατέρα του προσευχήθηκε γιά μᾶς. Τότε εἶπε: «Πάτερ, θέλω ἵνα ὅπου εἰμί ἐγώ κάκεινοι ὡς μετ' ἐμοῦ, ἵνα θεωρῶσι τήν δόξαν τήν ἐμήν ἣν ἔδωκάς μοι». Δηλαδή ζήτησε ὁ Χριστός ἀπό τόν Πατέρα του, ὥστε σέ ὅλους τούς αἰῶνες, στήν ἀτελεύτητη βασιλεία του, ὅπου ἀκριβῶς βρίσκεται ἐκεῖνος ἐκεῖ νά βρισκόμαστε κι ἐμεῖς. Καί πού εἶναι ὁ Χριστός; Στή δόξα τοῦ Θεοῦ Πατέρα, εἶναι ἴσος πρός τόν Πατέρα του. Καί Σ' αὐτόν αὐτό ἀνήκει εἰς τή φύση Του, ἐνῶ ἐμᾶς μᾶς δίνεται κατά χάρι. Ἔτσι ξέρουμε ὅτι ἐφόσον ὁ Χριστός εἶναι ἐκ δεξιῶν τοῦ Πατρὸς, ἄρα κι ἐμεῖς βρισκόμαστε ἐκ δεξιῶν τοῦ Θεοῦ Πατρὸς βλέποντες καί μετέχοντες κατά χάριν σ' αὐτή τή δόξα καί τή θέωση τῆς ἀνθρώπινης μας ὑπόστασης.

Σίγουρα αὐτά τά πράγματα μπορεῖ νά εἶναι λίγο δύσκολο νά γίνουν ἀντιληπτά, ὅμως ἔχουν τεράστια πρακτική σημασία στήν καθημερινή μας ζωή. Θυμᾶμαι ὅτι κάποτε ἦταν ἓνα παιδί τό ὅποιο εἶχε μία συγκεκριμένη σαρκική ἁμαρτία, ἡ ὁποία ἦταν πολυχρόνια καί τόν βασάνιζε ἀρκετό καιρό. Δέν μποροῦσε νά ἀπαλλαγῆ μέ τίποτε. Μόλις προσπαθοῦσε νά κάνει κάτι ἀμέσως ἐρχόταν ἡ πώση καί ἡ ἱστορία αὐτή ἐπαναλαμβάνόταν χρόνια ὀλόκληρα. Πῆγε σέ πολλούς πνευματικούς καί ὅλοι προσπαθοῦσαν

νά τοῦ πουν ὅτι αὐτό δέν εἶναι σωστό καί ὁ καθένας μέ ἀξιεπαινο τρόπο προσπαθοῦσε νά τόν βοηθήσει. Ἡ ἁμαρτία ὅμως συνεχιζόταν. Δέν εἶναι βέβαια μόνο τό γεγονός τῆς ἁμαρτίας, πού μέ τή μετάνοια καί τήν ταπείνωση φεύγει. Εἶναι τό ὅτι ἡ ἁμαρτία εἶναι μία ἀρρώστια, πού τρώει τήν ψυχή τοῦ ἀνθρώπου. Ἔτσι καί σ' αὐτό τό παιδί. Πολλοί ἐπιστράτευαν διάφορα ἐπιχειρήματα ἀπό γιατρούς, ἀπό φιλοσόφους, ἀπό ψυχολόγους ἢ ψυχιάτρους ὅτι ἡ τάδε ἁμαρτία βλάπτει τόν ἄνθρωπο. Ὑπῆρχαν στήν ἐποχή μου καί ἴσως νά κυκλοφοροῦν ἀκόμα τέτοια βιβλία πού γράφουν ὅτι μία ἁμαρτία καί τό τάδε γεγονός τῆς συγκεκριμένης ἁμαρτίας βλάπτει τόν ἄνθρωπο καί παθαίνουν τά μάτια του, τό μυαλό του κ.λ.π. καί προσπαθοῦσαν νά κάνουν τόν κόσμο νά ἀποφύγει κάτι, ὄχι διότι ἦταν ἁμαρτία καί διέκοπτε τή σχέση του μέ τόν Χριστό, ἀλλά διότι θά ὑπῆρχαν συνέπειες στήν ὑγεία καί στή ζωή του. Ὅπως λένε πολλοί, ὅταν πᾶνε νά ὑποστηρίξουν τή νηστεία, ὅτι πρέπει νά νηστεύουμε, διότι ὅταν νηστεύουμε φεύγει ἡ χοληστερίνη καί ἄλλες παθήσεις κάνοντας μία ἰατρική ἀνάληψη λές καί οἱ Πατέρες ἦταν διαιτολόγοι. Μά καί ἡ χοληστερίνη νά ἀνέβαινε καί τά τριγλυκερίδια πάλι θά νηστεύαμε. Δέν εἶναι αὐτός ὁ λόγος τῆς νηστείας. Ἡ νηστεία εἶναι μία θεολογική πράξη καί ἡ ἁμαρτία ἔχει θεολογική ὑπόσταση. Δέν ἀποφεύγουμε τήν ἁμαρτία, γιατί θά ταράξει τό νευρικό μας σύστημα ἢ γιατί ἔτσι θά εἶναι ἐντάξει ἡ ὑγεία μας. Ὁ Θεός πού ἔχει ἀνάγκη ἀπό αὐτά τά πράγματα δέν εἶναι αὐτός τοῦ Εὐαγγελίου, ἀλλά ὁ Δίας, καί ὁ Κρόνος καί ὅλοι ἐκεῖνοι οἱ ὁποῖοι ὅταν θύμωναν ἔριχναν κεραυνούς καί ἔκαναν κακά στόν κόσμο. Ὁ ἀληθινός Θεός ἔχει ἄλλη διάσταση καί μία σοβαρότητα. Αὐτό τό παιδί λοιπόν διάβαζε τέτοια βιβλία ὅτι ὁ τάδε ψυχίατρος ἔλεγε πώς ἂν κάνεις αὐτή τή σαρκική ἁμαρτία θά πάθεις διάφορα κ.λ.π. Πῆγε σ' ἓνα Γέροντα τοῦ Ἁγίου Ὁρους καί τοῦ εἶπε τό πρόβλημά του, ὅτι δέν μπορεῖ νά ἀποφύγει αὐτή τήν ἁμαρτία. Ὁ Γέροντας αὐτός μέσα στήν ἀπλότητά του, τοῦ εἶπε νά μὴν ἁμαρτάνει, γιατί τό

σώμα του είναι ναός του Ἁγίου Πνεύματος καί τά μέλη του είναι μέλη Χριστοῦ καί ὁ Ἀπ. Παῦλος λέει ὅτι τό σώμα μας είναι ναός του Ἁγίου Πνεύματος καί τά μέλη μας είναι μέλη Χριστοῦ καί αὐτό τό σώμα θά ἀναστηθεῖ καί θά ἀναληφθεῖ ἐκεῖ πού είναι ὁ Χριστός καί θά καθίσει ἐκ δεξιῶν τοῦ Πατρός. Τό σώμα είναι ἅγιο καί πρέπει νά εὐλαβεῖται τό σώμα καί νά τό τιμᾷ, ὅπως τιμᾷ τά σώματα τῶν Ἁγίων σκεπτόμενος ὅτι τό σώμα του βαπτίστηκε καί ἔλαβε τό χρίσμα τό Ἅγιο καί

κοινωνεῖ τό σώμα καί τό αἷμα τοῦ Κυρίου καί ἀγιάζεται ὁλόκληρος ὁ ἄνθρωπος. Ἄρα δέν μπορεί νά παραδίδει τό σώμα του στήν ἀκαθαρσία, γιατί μέσα σ' αὐτό κατοικεῖ ὁ ἴδιος ὁ Χριστός. Τό παιδί κατάλαβε καί συνειδητοποίησε πῶς είναι ἡ πο-

ρεία τοῦ ἀνθρωπίνου σώματος μέσα στή χάρη τῆς θεώσεως καί ἔληξε τό πολυχρόνιο πρόβλημά του. Γι' αὐτό εἶπα ἔχει πρακτικές συνέπειες.

Καταλαβαίνει κανεῖς, γιατί οἱ σαρκικές ἀμαρτίες φθείρουν τόν ἄνθρωπο καί είναι θανάσιμες καί σοβαρές, γιατί φθείρουν ὁλόκληρο τόν ἄνθρωπο. Ἀκόμη καί στόν τρόπο πού ἐμφανιζόμαστε καί ντυνόμαστε. Φτά-

σαμε στό σημεῖο κάποτε νά κυκλοφοροῦν χριστιανικές μόδες, ὁλόκληρες διδασκαλίες καί συζητήσεις γιά τό πῶς πρέπει νά ντύνεται μία χριστιανή. Καί τί ἔγινε μέ αὐτά ὅλα; Καταλήξαμε σέ ἕνα τύπο πού ὅταν ἔβλεπες μία γυναίκα ἀπό μακριά ἔλεγες εἶναι τοῦ κατηχητικοῦ, καί ἐάν αὐτή δέν εἶχε τά μαλλιά της κατ' αὐτόν τόν τρόπο ἦταν τῆς κόλασης, ἦταν ἐκτός Ἐκκλησίας. Βέβαια, αὐτά είναι γελοῖα, διότι δέν μπορείς νά κατεβάζεις τό ἐπίπεδο τῆς σωτηρίας τοῦ ἀνθρώπου

σ' αὐτά τά πράγματα. Αὐτό ὅμως δέν σημαίνει ὅτι καταργοῦμε τήν προσοχή στήν ἐμφάνιση, ἀλλά δίνομε ἄλλη ὑπόσταση. Καταλαβαίνουμε ὅτι ἡ ψυχοσωματική μας ὑπαρξη ἔχει ἀνάγκη μίας πνευματικῆς παιδαγωγίας καί ὅπως εἴμαστε ἐξωτερικά

πρέπει νά εἴμαστε καί ἐσωτερικά, διότι τό ἕνα ἐπιδρᾷ στό ἄλλο. Πρέπει νά φροντίσουμε νά ἔχουμε μία ἰσορροπία καί νά ἀποφεύγουμε καί τήν πρόκληση καί τήν ἀμαρτία, ἀλλά νά μᾶς βοηθᾷ ἡ ἐξωτερική μας παρουσία στήν ἐσωτερική μας καλλιέργεια. Γιά παράδειγμα οἱ ἱερεῖς, οἱ μοναχοὶ ἔχουν ἕναν εἰδικό τρόπο πού ντύνονται ὅταν λειτουργοῦν, διότι ὁ τύπος αὐτός συγκρατεῖ τήν οὐσία, βοηθᾷ τήν ἐσωτερική κατάσταση. Ἄν τό ἕνα

είναι άνεξάρτητο από τό άλλο, τότε έχουμε άρρωστα άποτελέσματα. Όμως αυτά πρέπει νά τά βλέπουμε μέσα στή θεολογική τους τοποθέτηση, ότι δηλαδή όλα αυτά γίνονται για μάς και ότι έχουμε λάβει από τόν Θεό αυτή τήν κληρονομιά της αιώνιας δόξας μας και ότι τό σώμα και ή ψυχή μας θά βρισκονται στήν αιώνια μακαριότητα της βασιλείας του Θεού. Άν υπάρχει λοιπόν μέσα μας αυτή ή εμπειρία και ή αίσθηση, τότε θά πρέπει νά σκεφτούμε πολύ σοβαρά πώς θά ντύσουμε τό σώμα μας, πώς θά του συμπεριφερθούμε, πώς θά τό σεβαστούμε. Γι' αυτό δέν συμφωνεί τό ήθος της Έκκλησίας μέ τά καρναβάλια και μέ όλα τά νεότερα συστήματα πού άλλοιώνουν και παραμορφώνουν τόν άνθρωπο όχι μόνο στήν ψυχή αλλά και στό σώμα του.

Στό Γεροντικό αναφέρεται για μία κοπέλα έλευθέρων ήθών, ή όποία παλαιότερα ήταν ένας άνθρωπος πού βοηθούσε τούς μοναχούς. Όταν έπεσε σέ αυτά τά δίκτυα της πορνείας, πήγε ένας γέροντας μεγάλος νά τή συναντήσει και νά τή βγάλει από τήν άμαρτία. Όταν πήγε, ή υπηρέτρια δέν τόν άφηγε νά μπει μέσα και αυτός επέμενε. Η κοπέλα ύπολόγισε πώς ίσως νά έχει κάτι πολύτιμο νά της δώσει, ίσως κανένα μαργαριτάρι πού βρήκε στον δρόμο του. Τότε του επέτρεψε νά μπει μέσα και αυτή εύπρέπισε τόν έαυτό της, όπως κάθε άλλη φορά και τόν περίμενε. Μπήκε ό Άββάς Ιωάννης και άρχισε νά κλαίει. Αυτή τόν ρώτησε, γιατί κλαίει και αυτός της είπε: «τί έχεις κατά του Ίησού και έφτασες σέ αυτή τήν κατάσταση»;

Άμέσως διερράγηκε αυτό τό πέπλο της άμαρτίας, και τόν ρώτησε αν υπάρχει μετάνοια. Της άπάντησε πώς υπάρχει. Αυτή τότε άφησε τή ζωή πού έκανε και έφυγε μαζί του. Στόν δρόμο όμως πέθανε και σώθηκε.

Άν είχαμε και έμεις σήμερα τήν καρδιά και τήν ψυχή των άγιών και βλέπαμε όλη αυτή τή σαρκική διαφήμιση του άνθρωπίνου σώματος σέ όλες τις διαφημίσεις και τά έργα, θά είμαστε πολύ θλιμμένοι, γιατί θά βλέπαμε αυτό τό σώμα πού ό Χριστός τό κάλεσε εις δόξαν νά εκτίθεται κατά τέτοιο έξευ-

τελιστικό και άμαρτωλό τρόπο. Κάποτε είπε ένας Γέροντας σέ ένα παιδί πού του είπε ότι πήγε σέ νυχτερινό κέντρο και έβλεπε γυμνές γυναίκες νά χορεύουν, πώς άντεξε και δέν έκλαιγε βλέποντας αυτές τις γυναίκες, άφου γι' αυτό τόν άνθρωπο ό Χριστός σταυρώθηκε και είναι «κλητός» νά γίνει Θεός. Και ότι αυτοί οι άνθρωποι έχουν τή δυνατότητα νά φτάσουν τόν Θεό, τότε πώς μπορείς έσύ νά φτάσεις σέ χαρά και εύχαρίστηση, όταν βλέπεις πόσο έχει πέσει ό άνθρωπος.

Έάν είμαστε άνθρωποι πού έστω λίγο ξέρουμε τί σημαίνει άνθρώπινο σώμα και πώς ό Θεός δόξασε και θά δοξάσει τόν άνθρωπο, τότε θά κλάψουμε και θά πενήθσουμε για τό κατάντημα του άνθρώπου. Έτσι πρέπει όλοι νά βιώσουμε τό ότι ό Θεός μάς έκάλεσε εις αιώνια δόξα και θά μάς καθίσει εκ δεξιών του Θεού πατρός, όπως αυτός αναλήφθηκε και κάθισε στα δεξιά του Πατρός.

(άπόσπασμα άπομαγνητοφωνημένης όμιλίας)

Ἐπιστολή Πανιερωτάτου Μητροπολίτου μας πρός τήν Ἱερά Σύνοδο τῆς Ἐκκλησίας τῆς Κύπρου περί τῆς Ἁγίας καί Μεγάλης Συνόδου

Μακαριώτατε, ἅγιοι ἀδελφοί,

Ἐλαβα τά κείμενα πού ἐγκρίθηκαν ὡς ἀποφάσεις τῶν διαφόρων Προσυνοδικῶν Πανορθοδόξων Διασκέψεων πού ἔγιναν κατά καιρούς γιά τήν προετοιμασία τῆς Ἁγίας καί Μεγάλης Συνόδου τῆς Ὁρθόδοξου Ἐκκλησίας καί πού ἀποτελοῦν καί τά ἐγκριθέντα ἐπίσημα κείμενα τῶν θεμάτων, πού θά ὑποβληθοῦν στήν Ἁγίαν καί Μεγάλην Σύνοδον πρός υἰοθέτησή τους καί εὐχαριστῶ θερμά γιά τήν ἀποστολή τους.

Ἐπειδή, σύμφωνα μέ τόν ἀποσταλέντα σέ μάς κανονισμό ὀργάνωσης καί λειτουργίας τῆς Ἁγίας καί Μεγάλης Συνόδου τῆς Ὁρθόδοξης Ἐκκλησίας καί συγκεκριμένα στό ἄρθρο 12 καί παραγράφους 2 καί 3, ἀναφέρεται ὅτι μποροῦμε νά ἐκφράσωμε τίς ἀπόψεις μας στήν τοπική μας Σύνοδο πρῶτα, κατόπιν ἐπιταγῆς τῆς συνείδησής μου, ταπεινά ὑποβάλλω στήν Ἁγίαν καί Ἱεράν Σύνοδον τῆς ἀγιωτάτης Ἐκκλησίας μας τίς ἀπόψεις μου καί τίς πεποιθήσεις μου πάνω στά πῶ καί κάτω θέματα.

Στό κείμενο τῆς Ε΄ Προσυνοδικῆς Πανορθοδόξου Διάσκεψης πού ἔγινε στό Σαμπεζύ –Γενεύης στίς 10-17 Ὀκτωβρίου τοῦ 2015 καί πού τιτλοφορεῖται «Ἀπόφασις-Σχέσεις τῆς Ὁρθόδοξου Ἐκκλησίας πρός τόν λοιπόν χριστιανικόν κόσμον», ἔχω νά δηλώσω τά ἑξῆς:

Συμφωνῶ ἀπόλυτα μέ τά πρῶτα τρία ἄρθρα τοῦ κειμένου. Στά ἄρθρα ὅμως 4 καί πῶ καί κάτω ἔχω νά παρατηρήσω τά ἑξῆς: Ἡ Ὁρθόδοξη Ἐκκλησία, προσευχομένη πάντοτε «ὑπέρ τῆς τῶν πάντων ἐνώσεως», πι-

στεύω ὅτι ἐννοεῖ τήν ἐπιστροφήν καί ἔνωσιν μαζί της ὄλων αὐτῶν πού ἀπεκόπηκαν καί ἀπομακρύνθηκαν ἀπό αὐτήν, αἰρετικῶν καί σχισματικῶν, ἀφοῦ ἀπαρνηθοῦν τήν αἵρεσιν ἢ τό σχίσμα τους καί φύγουν ἀπό αὐτά καί μέ μετάνοια καί μέ τήν προβλεπόμενη ἀπό τοῦς ἱερούς κανόνες διαδικασία ἐνσωματωθοῦν καί ἐνταχθοῦν - ἐνωθοῦν - μέ τήν Ὁρθόδοξην Ἐκκλησίαν.

Ἡ Ὁρθόδοξη Ἐκκλησία τοῦ Χριστοῦ οὐδέποτε ἀπώλεσε τήν «ἐνότητα τῆς πίστεως καί τήν κοινωνία τοῦ Ἁγίου Πνεύματος» καί δέν δέχεται τή θεωρία τῆς ἀποκατάστασης τῆς ἐνότητος τῶν «εἰς Χριστόν πιστευόντων», γιατί πιστεύει ὅτι ἡ ἐνότητα τῶν εἰς Χριστόν πιστευόντων ὑπάρχει ἤδη στήν ἐνότητα ὄλων τῶν βαπτισμένων τέκνων τῆς μεταξύ τους καί μετά τοῦ Χριστοῦ ἐν τῇ ὀρθῇ πίστει τῆς, πού δέν ὑπάρχει στοῦς αἰρετικούς ἢ σχισματικούς καί γι' αὐτό εὐχεται γι' αὐτούς τήν ἐν μετάνοιᾳ ἐπιστροφήν τους στήν Ὁρθόδοξίαν.

Πιστεύω ὅτι αὐτό πού ἀναφέρεται στό ἄρθρο 5 γιά «τήν ἀπολεσθεῖσαν ἐνότητα τῶν Χριστιανῶν» εἶναι λάθος, γιατί ἡ Ἐκκλησία ὡς λαός τοῦ Θεοῦ ἐνωμένος μεταξύ του καί μέ τήν κεφαλή τῆς Ἐκκλησίας, πού εἶναι ὁ Χριστός, δέν ἔχασε ποτέ τήν ἐνότητά του αὐτήν καί δέν ἔχει ἄρα ἀνάγκη νά τήν ἐπανεύρῃ ἢ κἄν νά τήν ἀναζητήσῃ, γιατί πάντοτε ὑπῆρχε καί ὑπάρχει καί θά ὑπάρχει ἐφ' ὅσον ἡ Ἐκκλησία τοῦ Χριστοῦ οὐδέποτε ἔπαυσε ἢ θά παύσῃ νά ὑπάρχῃ. Ἐκεῖνο πού συνέβη εἶναι ὅτι ὁμάδες ἢ λαοί ἢ μεμονωμένα ἄτομα ἔφυγαν ἀπό τό σῶμα τῆς Ἐκκλησίας καί ἡ Ἐκκλησία εὐχεται καί πρέπει νά προσπαθῇ ἱεραποστολικά νά ἐπιστρέψουν

αυτοί ὅλοι ἐν μετανοίᾳ διὰ τῆς κανονικῆς ὁδοῦ στήν Ὁρθόδοξη Ἐκκλησία. Δέν υπάρχουν δηλαδή ἄλλες Ἐκκλησίες ἀλλά μόνον αἵρέσεις καί σχίσματα, ἐάν θέλωμε νά ἀκριβολογοῦμεν στούς ὀρισμούς μας. Ἡ διατύπωση «πρός ἀποκατάστασιν τῆς χριστιανικῆς ἐνότητος» εἶναι λάθος, γιατί ἡ ἐνότητα τῶν χριστιανῶν –μελῶν τῆς Ἐκκλησίας τοῦ Χριστοῦ - δέν ἔχει διασπασθεῖ ποτέ, ἐφ' ὅσον αυτοί μένουν ἐνωμένοι μετά τῆς Ἐκκλησίας. Χωρισμός ἀπό τήν Ἐκκλησία καί φυγή ἐκ τῆς Ἐκκλησίας ἔγινε δυστυχῶς, πολλές φορές ἀπό τίς αἵρέσεις καί τά σχίσματα, ἀλλά ποτέ ἀπώλεια ἐσωτερικῆς τῆς ἐνότητος τῆς Ἐκκλησίας.

Διερωτῶμαι, γιατί στό κείμενο γίνεται πολλαπλή ἀναφορά σέ «Ἐκκλησίες» καί «Ὁμολογίες»; Ποιά ἡ διαφορά τους καί ποιό στοιχείο τίς χαρακτηρίζει, ὥστε ἄλλες νά ὀνομάζονται Ἐκκλησίες καί ἄλλες Ὁμολογίες; Ποιά εἶναι Ἐκκλησία καί ποιιά ἡ αἵρετική καί ποιιά ἡ σχισματική ὀμάδα ἡ ὀμολογία; Ἐμεῖς ὀμολογοῦμεν μίαν Ἐκκλησία καί ὅλα τά ἄλλα αἵρέσεις καί σχίσματα.

Θεωρῶ ὅτι θεολογικά καί δογματικά καί νομοκανονικά ἡ ἀπόδοση τοῦ τίτλου «Ἐκκλησία» σέ αἵρετικές ἢ σχισματικές κοινότητες εἶναι παντελῶς λανθασμένη, γιατί μία εἶναι ἡ Ἐκκλησία τοῦ Χριστοῦ, ὅπως ἀναφέρεται καί στό ἄρθρο 1, καί δέν μπορεῖ νά ὀνομασθῆ ἀπό ἐμᾶς μία αἵρετική ἢ σχισματική κοινότητα ἢ ὀμάδα ὡς Ἐκκλησία, ἐκτός τῆς Ὁρθόδοξης Ἐκκλησίας.

Δέν ἀναφέρεται καθόλου στό κείμενο αὐτό ὅτι ἡ μόνη ὁδός, πού ὀδηγεῖ στήν ἔνωση μέ τήν Ἐκκλησία εἶναι μόνον ἡ ἐπιστροφή τῶν αἵρετικῶν καί σχισματικῶν ἐν μετανοίᾳ εἰς τήν Μίαν, Ἁγίαν, Καθολικὴν καί Ἀποστολικὴν Ἐκκλησίαν τοῦ Χριστοῦ, πού σύμφωνα μέ τό ἄρθρο 1 εἶναι ἡ Ὁρθόδοξη Ἐκκλησία μας.

Ἡ ἀναφορά στήν «κατανόηση τῆς παράδοσης τῆς ἀρχαίας Ἐκκλησίας» δίνει τήν ἐντύπωση ὅτι ὑπάρχει διαφορά ὄντο-

λογική στήν ἀρχαία Ἐκκλησία τῶν ἁγίων ἑπτὰ Οἰκουμενικῶν Συνόδων καί στή γνήσια συνέχεια αὐτῆς μέχρι σήμερα, πού εἶναι ἡ Ὁρθόδοξη Ἐκκλησία μας. Πιστεύουμε ὅτι καμιά ἀπολύτως διαφορά δέν ὑπάρχει μεταξύ τῆς Ἐκκλησίας τοῦ εἰκοστοῦ πρώτου αἰῶνα καί τῆς Ἐκκλησίας τοῦ πρώτου αἰῶνα, γιατί ἕνα ἀπό τά γνωρίσματα τῆς Ἐκκλησίας εἶναι καί τό γεγονός πού ὀμολογοῦμε στό σύμβολο τῆς πίστεως ὅτι αὐτή εἶναι Ἀποστολική.

Στό ἄρθρο 12 ἀναφέρεται ὅτι κοινός σκοπός τῶν θεολογικῶν διαλόγων εἶναι «ἡ τελική ἀποκατάστασις τῆς ἐν τῇ ὀρθῇ πίστει καί τῇ ἀγάπῃ ἐνότητος». Δίδεται ἡ ἐντύπωση ὅτι κι ἐμεῖς οἱ Ὁρθόδοξοι ψάχνουμε τήν ἀποκατάστασή μας στήν ὀρθή πίστη καί στήν ἐνότητα τῆς ἀγάπης, ὡσάν νά ἀπώλεσαμε τήν ὀρθή πίστη καί τήν ψάχνουμε νά τήν βροῦμε διὰ τῶν θεολογικῶν διαλόγων μετά τῶν ἑτεροδόξων. Θεωρῶ ὅτι αὐτή ἡ θεωρία εἶναι θεολογικά ἀπαράδεκτη ἀπό ὅλους μας.

Ἡ ἀναφορά τοῦ κειμένου στό «Παγκόσμιο Συμβούλιο Ἐκκλησιῶν» μοῦ δίνει τήν εὐκαιρία νά διατυπώσω τήν ἐνστασή μου ἀπέναντι σέ κατά καιρούς διάφορα συγκριτικά ἀντικανονικά γεγονότα πού ἔγιναν σ' αὐτό ἀλλά καί σ' αὐτήν ταύτην τήν ὀνομασίαν του, ἀφοῦ σ' αὐτό ἡ Ὁρθόδοξη Ἐκκλησία θεωρεῖται ὡς «μία ἐκ τῶν Ἐκκλησιῶν» ἢ κλάδος τῆς μίας Ἐκκλησίας, πού ψάχνει καί ἀγωνίζεται γιά τήν πραγμάτωσή της στό παγκόσμιο Συμβούλιο Ἐκκλησιῶν. Ἀλλά γιά μᾶς μία καί μοναδική εἶναι ἡ Ἐκκλησία τοῦ Χριστοῦ, πού ὀμολογοῦμε στό Σύμβολο τῆς Πίστεως καί ὄχι πολλές.

Ἡ ἄποψη ὅτι ἡ διατήρηση τῆς γνησίας ὀρθόδοξου πίστεως διασφαλίζεται μόνο διὰ τοῦ συνοδικοῦ συστήματος ὡς τοῦ μόνου «ἀρμοδίου καί ἐσχάτου κριτοῦ τῶν θεμάτων τῆς πίστεως» ἔχει δόση ὑπερβολῆς καί ἐκφεύγει τῆς ἀληθείας, καθότι στήν ἐκκλησιαστική ἱστορία πολλές σύνοδοι ἐδίδαξαν καί ἐνομοθέτησαν λανθασμένα καί αἵρετικά

δόγματα και ὁ πιστός λαός τίς ἀπέρριψε και διεφύλαξε τήν ὀρθόδοξη πίστη και ἡ Ὄρθοδοξη Ὁμολογία ἐθριάμβευσε. Οὔτε σύνοδος ἄνευ τοῦ πιστοῦ λαοῦ, τοῦ πληρώματος τῆς Ἐκκλησίας, οὔτε λαός ἄνευ συνόδου Ἐπισκόπων μποροῦν νά θεωρήσουν ἑαυτούς σῶμα Χριστοῦ και Ἐκκλησία Χριστοῦ και νά ἐκφράσουν σωστά τό βίωμα και τό δόγμα τῆς Ἐκκλησίας.

Κατανοῶ, Μακαριώτατε και ἅγιοι Συνοδικοί ἀδελφοί, ὅτι δέν μποροῦν σέ σύγχρονα ἐκκλησιαστικά κείμενα αὐτοῦ τοῦ εἴδους νά διατυπώνονται σκληρές ἢ προσβλητικές ἐκφράσεις, οὔτε και κανένας νομίζω θέλει αὐτοῦ τοῦ τύπου τίς ἐκφράσεις. Ἡ ἀλήθεια ὁμως πρέπει νά ἐκφράζεται μέ ἀκρίβεια και σαφήνεια, πάντοτε, βέβαια, μέ ποιμαντική διάκριση και ἀγάπη πραγματική πρὸς ὅλους. Ἐχουμε χρέος και πρὸς τοὺς ἀδελφούς μας, πού βρίσκονται σέ αἱρέσεις ἢ σχίσματα νά εἴμαστε ἀπόλυτα εἰλικρινεῖς μαζί τους και μέ ἀγάπη και πόνο νά προσευχώμαστε και νά κάνουμε τά πάντα γιά τήν ἐπιστροφή τους στήν Ἐκκλησία τοῦ Χριστοῦ.

Ταπεινά θεωρῶ ὅτι τέτοιας σπουδαιότητας και τέτοιου κύρους κείμενα τῆς Ἁγίας και Μεγάλης Συνόδου τῆς Ὄρθοδόξου Ἐκκλησίας πρέπει νά εἶναι πολύ προσεκτικά και διατυπωμένα μέ πάσαν ἀκρίβειαν θεολογικήν και νομοκανονικήν, ὥστε νά μήν ἀπορρέουν ἀπό αὐτά ἀσάφειες ἢ ἀδόκιμοι θεολογικά ὅροι και διατυπώσεις λανθασμένες, πού μποροῦν νά ὀδηγήσουν σέ παρερμηνεῖς και ἀλλοιώσεις τοῦ ὀρθοῦ φρονήματος τῆς Ὄρθοδόξου Ἐκκλησίας. Ἐξάλλου μία Σύνοδος γιά νά εἶναι ἔγκυρη και κανονική πρέπει νά μήν ἀφίσταται καθόλου ἀπό τό πνεῦμα και τήν διδασκαλίαν τῶν πρὸ αὐτῆς ἁγίων Συνόδων, τῆς διδασκαλίας τῶν ἁγίων Πατέρων και τῶν ἁγίων Γραφῶν και νά μήν ἔχει καμιά σκιά στή διατύπωση ἐπακριβῶς τῆς ὀρθῆς πίστεως.

Πότε οἱ ἅγιοι Πατέρες μας και πότε και πού στά κείμενα τῶν ἱερῶν κανόνων

και τῶν ὄρων τῶν Οἰκουμενικῶν ἢ Τοπικῶν Ἱερῶν Συνόδων ἀπεκλήθησαν οἱ αἰρετικές ἢ οἱ σχισματικές ὁμάδες ὡς ἐκκλησίες; Ἐάν εἶναι ἐκκλησίες οἱ αἱρέσεις, τότε πού εἶναι ἡ μοναδική και Μία Ἐκκλησία τοῦ Χριστοῦ και τῶν ἁγίων Ἀποστόλων;

Ταπεινά διατυπώνω τή διαφωνία μου και στό γεγονός ὅτι καταργεῖται ἡ πρακτική ὅλων τῶν μέχρι τοῦδε Ἱερῶν Συνόδων, τοπικῶν και Οἰκουμενικῶν, ὅπου κάθε ἐπίσκοπος ἔχει και τή δική του ψήφο και οὐδέποτε αὐτό, τό σχῆμα, μία Ἐκκλησία μία ψήφος, πού καθιστᾶ τά μέλη τῆς Ἁγίας και Μεγάλης Συνόδου, πλήν τῶν Προκαθημένων, διακοσμητικά στοιχεῖα, ἀφαιρεθέντος ἀπ' αὐτῶν τοῦ δικαιώματος τῆς ψήφου.

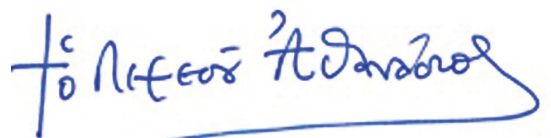
Ἐχω και μερικές ἄλλες διαφωνίες και ἐνστάσεις σέ ἄλλα σημεῖα τῶν κειμένων, ἀλλά δέν θέλω νά σᾶς κουράσω περισσότερο, γι' αὐτό περιορίζομαι στά θέματα πού θεωρῶ μεγαλύτερης σημασίας και πού ταπεινά διατυπώνω τή διαφωνία μου, τήν ἀποψη και πίστη μου.

Δέν θέλω μέ αὐτά πού ἔγραψα νά λυπήσω κανένα και δέν θέλω νά θεωρηθῶ ὅτι διδάσκω ἢ κρίνω τοὺς ἐν Χριστῷ ἀδελφούς μου και πατέρες μου. Ἀπλῶς αισθάνομαι τήν ἀνάγκη νά ἐκφράσω αὐτά πού ἡ συνείδησή μου μοῦ ἐπιβάλλει.

Παρακαλῶ νά καταχωρηθοῦν οἱ ἀπόψεις μου στά πρακτικά τῆς Ἱερᾶς Συνόδου.

Ζητώντας τίς ἅγιες προσευχές σας, διατελῶ

Ἐλάχιστος ἐν Χριστῷ ἀδελφός

11 Φεβρουαρίου 2016.

ΣΥΝΟΔΙΚΗ ΕΓΚΥΚΛΙΟΣ για τὸ θέμα τῶν ἐκπτώσεων

Ἡ Ἱερά Σύνοδος παντὶ τῷ χριστεπωνύμῳ πληρώματι τῆς Ἀγιωτάτης Ἀποστολικῆς Ἐκκλησίας τῆς Κύπρου.

Χάρις ὑμῖν καὶ εὐλογία παρὰ τοῦ ἐν Τριάδι προσκυνουμένου Θεοῦ ἡμῶν.

Τέκνα ἐν Κυρίῳ ἀγαπητά,

Τῆ σημερινῇ μεγάλη ἐορτῇ τῆς Ὁρθοδοξίας, κατὰ τὴν ὁποία πανηγυρίζουμε τὸν θρίαμβο τῆς Ἐκκλησίας ἐπὶ τῶν παντὸς εἶδους αἱρέσεων καὶ τιμοῦμε τὸ ἦθος τῆς ἀμωμήτου πίστεώς μας, ὅπως αὐτὸ βιώθηκε ἀνὰ τοὺς αἰῶνας ἀπὸ τὸν Ὁρθοδοξο λαό, ἐπιλέξαμε νὰ ἀπευθυνθοῦμε πρὸς ἐσᾶς, καθιστώντας σας μετόχους τῆς ἀγωνίας μας σ' ἓνα βασικὸ τομέα τῆς ἀνθρώπινης ζωῆς.

Θὰ ἔχετε, ἴσως, πληροφορηθεῖ ἀπὸ τὰ Μ.Μ.Ε. ὅτι ἐπιχειρεῖται ἀπὸ τὴ Βουλὴ τῶν Ἀντιπροσώπων θέσπιση νομοθεσίας, πού νὰ ἐπιτρέπει τὶς ἐκπτώσεις, κάτω ἀπὸ κάποιες χαλαρὲς προϋποθέσεις. Τὸ θέμα ἄπτεται βασικῶν ἀρχῶν τῆς πίστεώς μας καὶ ἔρχεται σὲ ἀντίθεση μὲ τὸ Ὁρθοδοξο ἦθος τοῦ λαοῦ μας. Ἐπιθυμοῦμε, γι' αὐτό, νὰ ἐκθέσουμε πρὸς ἐσᾶς, τὰ πιστὰ μέλη τῆς Ἐκκλησίας, τὴ θέση μας, ὅπως ἤδη ἔχουμε κάμει καὶ πρὸς τοὺς ἀρμοδίους φορεῖς.

Ἡ Ἐκκλησία, στηριζομένη πάνω στὴν Ἁγία Γραφὴ καὶ τὴν Ἱερά μας Παράδοση, πιστεύει ὅτι ἡ ἀνθρώπινη ζωὴ ὑφίσταται ἐξ ἄκρας συλλήψεως, ἀπὸ τὴ στιγμὴ δηλαδὴ τῆς γονιμοποίησης, ὅποτε γίνεται καὶ ἡ ἐμφύχωση τοῦ ἀνθρώπου. Αἰταιεῖται, ὡς ἐκ τούτου, ἀπὸ τὴ στιγμὴ αὐτῇ, πλήρης σεβασμὸς καὶ προστασία πρὸς τὸ νέο ἀνθρώπινο πρόσωπο. Τὴν πίστη τῆς αὐτῇ διακηρύττει ἐμπράκτως ἡ Ἐκκλησία μὲ τὴ θέσπιση ἐορτῶν, οἱ ὁποῖες ἀναφέρονται στὴ σύλληψη ἐπιφανῶν ἀγίων προσώπων, τὴν ἔναρξη τῆς ζωῆς τους δηλαδὴ, στὰ σπλάγχνα τῶν μητέρων τους. Ἔτσι

δὲν ἐορτάζουμε μόνο τὴ γέννηση τῆς Θεοτόκου, στίς 8 Σε-

πτεμβρίου, ἀλλὰ καὶ τὴ σύλληψή της ἀπὸ τὴν Ἁγία Ἄννα, ἐννέα ἀκριβῶς μῆνες προηγουμένως, στίς 9 Δεκεμβρίου. Τὸ ἴδιο καὶ γιὰ τὸν Ἅγιο Ἰωάννη τὸν Πρόδρομο: γιορτάζει ἡ Ἐκκλησία τὴ σύλληψή του στίς 23 Σεπτεμβρίου καὶ ἐννέα μῆνες ἀργότερα, στίς 24 Ἰουνίου, τὴ γέννησή του. Καὶ διὰ τὴν κατὰ σάρκα γέννηση τοῦ Χριστοῦ ἔχουμε τὴν ἀντίστοιχη ἐορτῇ τοῦ Εὐαγγελισμοῦ τῆς Θεοτόκου, ἐννέα μῆνες προηγουμένως.

Ὁ ἀπόστολος Παῦλος ἀναφέρεται στὴν ἐπιλογή του ἀπὸ τὸν Θεὸ γιὰ τὸ ἀποστολικὸ ἔργο πρὶν ἀπὸ τὴ γέννησή του καὶ λέγει ὅτι ὁ Θεὸς τὸν «ἀφώρισεν ἐκ κοιλίας μητρὸς αὐτοῦ καὶ τὸν ἐκάλεσε διὰ τῆς χάριτος αὐτοῦ...» (Πρβλ. Γαλ.1,15). Στὴν Παλαιὰ Διαθήκη ὁ Ἡσαΐας ἀναφέρει: «Ἐκ κοιλίας μητρὸς μου ἐκάλεσε τὸ ὄνομά μου» (Ἠσ. 49,1). Καὶ πολλὰ ἄλλα χωρία τῆς Ἁγίας Γραφῆς μιλοῦν γιὰ τὸν ἀνθρώπο κατὰ τὴ διάρκεια τῆς κήσῆς του, πρὶν ἀπὸ τὴ γέννησή του.

Ἡ Ἐκκλησία, ὡς ἐκ τούτου, θεωρεῖ (καὶ σὲ τοῦτο δὲν ἀμφιταλαντεύθηκε ποτὲ) ὅτι ἡ ἔκτρωση, ἡ τεχνητὴ δηλαδὴ διακοπὴ τῆς κήσῆς, συνιστᾶ φόνο. Ὁ Μέγας Βασίλειος μιλᾷ ἀνεπιφύλακτα:

«Ἡ φθείρασα κατ' ἐπιτήδευσιν, φόνου δίκην ὑπέχει» (Β' Κανὼν Μεγάλου Βασιλείου). Δηλαδὴ ἡ ἔγκυος γυναίκα πού ξεπίτηδες θανατώνει τὸ ἔμβρυο εἶναι φονεύτρια. Ξεκαθαρίζει ὅτι «...αἱ τὰ ἀμβλωθρίδια διδοῦσαι φάρμακα φονεύτριά εἰσι καὶ αὐταί, καὶ αἱ δεχόμεναι τὰ ἔμβρυοκτόνα δηλητήρια» (Η' Κανὼν Μεγάλου Βασιλείου). Δηλαδὴ εἶναι φονεῖς τόσο ἐκεῖνοι πού δίνουν τὰ φάρμακα γιὰ ἔκτρωση ὅσο καὶ ἐκεῖνες πού λαμβάνουν τὰ δηλητήρια πού φονεύουν τὸ ἔμβρυο. Ὁ ἅγιος Ἰωάννης ὁ Χρυσόστομος θεωρεῖ τὴν ἔκτρωση ἔγκλημα βαρύτερο καὶ ἀπὸ τὸν φόνο. Κατὰ τὸν φόνο τὸ θῦμα μπορεῖ νὰ ἀμυνθεῖ, τὸ ἔμβρυο, ὅμως, στερεῖται αὐτῆς τῆς δυνατότητας.

Μὲ βάση τὰ πῦρ πάνω καταλαβαίνετε ὅτι ἡ ἔκτρωση δὲν ἀφορᾷ τὴ γυναίκα καὶ τὸ σῶμα της, οὔτε τὴ γυναίκα καὶ τὸν ἄνδρα της. Τὸ κυοφο-

ρούμενο είναι ξεχωριστό πρόσωπο με αναφορά στον Θεό. Και είναι ο Θεός που έχει εξουσία πάνω του και κανένας άλλος.

Στο συζητούμενο νομοσχέδιο προβάλλεται και ως λόγος για την έκτρωση ή διάγνωση ασθενειών εις τὸ ἔμβρυο, οἱ ὁποῖες καὶ θὰ κατατρώχουν τὸν ἄνθρωπο, ὅταν γεννηθεῖ. Ὑπάρχουν, ὅμως, καὶ γεννηθέντα βρέφη με ἀσθένειες. Ἐπιτρέπεται καὶ τούτων ἡ θανάτωση; Ἄν μπορούμε νὰ φονεύουμε τὸ ἀγέννητο, γιατί νὰ μὴν μπορούμε νὰ κάμουμε τὸ ἴδιο καὶ με τὸ γεννηθέν; Ἐξάλλου κάποια ἀσθένεια μπορεῖ νὰ πλήξει ὁποιοδήποτε σὲ κάθε στάδιο τῆς ζωῆς του. Θὰ ἦταν ὀρθὴ ἀντιμετώπιση τῆς ἀσθένειας ἢ θανάτωση τοῦ ἀσθενοῦς;

Διὰ τὴν Ἐκκλησία οὐδεμία λύση δύναται νὰ θεωρηθεῖ ἠθικὴ καὶ ἀποδεκτὴ, ἂν καταστρέφει ἀνθρώπινη ζωὴ σὲ ὁποιοδήποτε στάδιό της. Πρὸς τοῖς ἄλλοις δὲν μπορεῖ νὰ παραβλεφθεῖ καὶ τὸ γεγονός ὅτι, τόσο ιατρικῶς ὅσον καὶ στατιστικῶς, ἐπιβεβαιώνεται ἡ φόρτιση με τύψεις καὶ ἀπροσμέτρητο ἄγχος τῶν γυναικῶν, πού γιὰ ὁποιοδήποτε λόγο προχωροῦν σὲ έκτρωση.

Ἐπεὶ φρονούμε ὅτι ἐὰν ἐγκριθεῖ τὸ προτεινόμενο νομοσχέδιο, θὰ συμβάλει στὴν ὑποτίμηση τῆς ἀνθρώπινης ζωῆς καὶ στὴν ἀποϊεροποίηση τοῦ ἀνθρώπινου προσώπου. Πιστεύουμε ἀκραδάντως ὅτι οἱ νόμοι πρέπει νὰ ἔχουν ὡς στόχο, ἀφ' ἑνὸς μὲν τὴν προστασία τῶν ἀσθενεστέρων τάξεων τῶν ἀνθρώπων -καὶ τέτοια τάξη εἶναι καὶ τὰ ἔμβρυα- ἀφ' ἑτέρου δὲ τὴ διαπαιδαγώγηση τῆς κοινωνίας, καὶ δὲν μποροῦν σὲ καμιά περίπτωση νὰ ἀνάγουν σὲ κανόνα δικαίου μίαν ἐξόφθαλμη παρανομία. Νομοθετήματα ξένα πρὸς τὰ ἠθῆ τοῦ λαοῦ μας πρέπει νὰ ἀποφεύγονται. Ἀκόμα καὶ σὲ λαοὺς πού δὲν ἔχουν πρόβλημα ὑπογεννητικότητας καὶ ἐθνικῆς ἐπιβίωσης, τέτοια νομοθετήματα ἀμβλύνουν τὰ ἠθικὰ αἰσθητήρια τῶν ἀνθρώπων καὶ συμβάλλουν στὴ διάλυση τῆς κοινωνίας.

Καλοῦμε τὶς ἀρμόδιες ὑπηρεσίες τοῦ κράτους, πού χωρὶς τὴν ἀπαιτούμενη θρησκευ-

τικὴ καὶ ἐθνικὴ εὐαισθησία, καὶ χωρὶς τὸν πρέποντα σεβασμὸ πρὸς τὰ ἠθῆ τοῦ λαοῦ μας, ἔχουν ἐτοιμάσει τὸ προτεινόμενο νομοθέτημα, νὰ ἀναλογισθοῦν τὶς εὐθύνες τους ἀπέναντι τὸν Θεὸ καὶ τὴν πατρίδα μας καὶ νὰ ἀναθεωρήσουν τὴν πράξη τους. Πολὺ περισσότερο καλοῦμε τοὺς βουλευτὲς νὰ ἀποφύγουν τὴν ψήφιση ἐνὸς νόμου, πού παραθεωρεῖ βασικὲς ἀρχὲς τῆς πίστεως μας καὶ εὐτελίζει τὴν ἀνθρώπινη ζωή. Πῶς μποροῦν οἱ βουλευτὲς νὰ συνδυάσουν τὴ συχνὴ παρουσία τους στοὺς ναοὺς καὶ τὴν ἐκφώνηση λόγων, με τὴν προκλητικὴ παραθεώρηση τοῦ «οὐ φονεύσεις», πού εἶναι μία ἀπὸ τὶς βασικὲς ἐντολὲς τοῦ Θεοῦ;

Κάνουμε ἐκκλήση πρὸς ὅσες γυναῖκες ἢ οἰκογένειες ἀντιμετωπίζουν τὸ δίλημμα τῆς έκτρωσης γιὰ ὁποιοδήποτε λόγο (οἰκονομικὴ στενότητα, ἀσθένειες τοῦ ἐμβρύου ἢ τῆς μητέρας, κοινωνικὴ κατακραυγὴ κ.ἄ.) νὰ μὴ διαπράξουν φόνο μᾶς ἀνυπεράσπιστης ὑπαρξῆς, ἀλλὰ νὰ ἀπευθύνονται πρὸς ἐμᾶς, τὰ Μέλη τῆς Ἱερᾶς Συνόδου, προσωπικῶς. Καὶ ἐμεῖς, πέραν τῆς ἠθικῆς στήριξης καὶ τῶν συμβουλῶν, ἀναλαμβάνουμε ὑπεύθυνα καὶ με κάθε μυστικότητα, νὰ δώσουμε ἀσφαλὲς καταφύγιο καὶ κάθε εἶδους βοήθεια μέχρι τὴ γέννηση τοῦ παιδιοῦ.

Θέτοντας τοὺς ἐκλελεγμένους ἀντιπροσώπους τοῦ λαοῦ ἀπέναντι τῶν εὐθυνῶν τους, καλοῦμε τὸν πιστὸ λαὸ τοῦ Θεοῦ, ὅπως ἀπαιτήσῃ ἀπὸ τοὺς ἐντολοδόχους τοῦ σεβασμὸ πρὸς τὴ θρησκεία καὶ τὸ ἀνθρώπινο ἦθος του.

Ἐπικαλούμενοι πρὸς ὅλους, ἄρχοντες καὶ ἀρχομένους, τὸν φωτισμὸ καὶ τὴν ἐνίσχυση τοῦ ἐν Τριάδι προσκυνουμένου Θεοῦ ἡμῶν, κατὰ τὸ στάδιο τῶν πνευματικῶν ἀγώνων, τὸ ὁποῖο διανύουμε, διατελοῦμε

Μετ' εὐχῶν διαπύρων

Ἡ Ἁγία καὶ Ἱερὰ Σύνοδος τῆς Ἐκκλησίας τῆς Κύπρου.

Ἀπόστολος Βαρνάβας

Ἰδρυτής καί προστάτης τῆς Ἐκκλησίας τῆς Κύπρου

τοῦ Θεοφιλεστάτου Ἐπισκόπου Ἀμαθοῦντος κ.Νικολάου

Πανήγυρις φαιδρά, ιερά πανδαισία» σήμερα διά τήν Ἀγιωτάτην Ἐκκλησίαν τῆς Κύπρου, ἐπί τῆ μνήμῃ τοῦ ἱδρυτοῦ καί προστάτου αὐτῆς, πανευφήμου ἀποστόλου Βαρνάβα.

Ἀγάλλεται καί χαίρεται σήμερα σύμπασα ἡ εὐλογημένη μας νῆσος, δοξολογώντας τόν Θεό καί τιμώντας ἀξιοχρέως καί πρεπόντως τή μνήμῃ τοῦ ἀποστόλου Βαρνάβα, ὁ ὁποῖος μαζί μέ τούς ἀποστόλους Παῦλο καί Μάρκο ἔφεραν στήν Κύπρο τό φῶς τῆς ἀληθείας τοῦ Εὐαγγελίου καί τό μήνυμα τῆς «ἐν ἡμῖν ἐλπίδος», πού ἔφερε στόν κόσμον ὁ σαρκωθείς Υἱός καί Λόγος τοῦ Θεοῦ.

Οἱ πρόγονοί μας διά τοῦ κηρύγματος τῶν Ἀποστόλων ἐλευθερώνονται ἀπό τά δεσμά καί τήν πλάνη τῆς εἰδωλολατρίας καί τό σκοτάδι ἀπό τήν ἀπουσία τοῦ ἀληθινοῦ Θεοῦ καί γνωρίζουν τόν ζῶντα Θεό. Ἐκπληρώνεται ἔτσι στόν τόπο μας ἀπό τά πρώτα ἀκόμη χρόνια τοῦ Χριστιανισμοῦ τό γραφικό λόγιο «Ὁ λαός ὁ καθημένος ἐν σκότει καί σκιᾷ θανάτου φῶς ἀνέτειλεν αὐτοῖς».

Τό ἴδιο τό Ἅγιο Πνεῦμα - ὁ Παράκλητος - ἐντέλλεται στή χριστιανική κοινότητα τῆς Ἀντιοχείας, λέγοντας: «Αφορίσατε δὴ μοί τόν Βαρνάβαν καί τόν Σαῦλον εἰς τό ἔργον ὃ προσκέκλημαι αὐτούς». Ἔτσι ὁ Βαρνάβας, «ὁ υἱός τῆς παρακλήσεως», ὅπως ἐρμηνεύεται τό ὄνομά του καί ὁ ὁποῖος ὅπως σημειώνει ὁ συγγραφέας τοῦ βιβλίου τῶν Πράξεων τῶν Ἀποστόλων, ἀπόστολος Λουκάς, «ἦν ἀνὴρ ἀγαθός καί πλήρης Πνεύματος Ἁγίου καί πίστεως», στέλλεται στήν Κύπρο μαζί μέ τόν ἀπόστολο Παῦλο γιά νά ὀργανώσουν καί νά στηρίξουν τή νεόφυτη Ἐκκλησία. Μέσα ἀπό τό βιβλίον τῶν Πράξεων φαίνεται ὅχι μόνο ἡ ἀγιότητα τοῦ βίου τοῦ ἀποστόλου Βαρνάβα ἀλλά καί ἡ δυνατή προσωπικότητα, τό κύρος καί ἡ θέση πού κατεῖχε στήν πρώτη Ἐκκλησία.

Ὁ ἀπόστολος Βαρνάβας εἶναι αὐτός ὁ ὁποῖος ὀδηγεῖ τρόπον τινά καί ἐγγυᾶται στούς ἄλλους Ἀποστόλους τόν ἀπόστολο Παῦλο, ἐπειδή ὑπῆρχε σ'αὐτούς ἀμφιβολία γιά τήν εἰλικρινή μεταστροφή τοῦ πρώην διώκτη τῶν χριστιανῶν Σαύλου. Ὅπως μᾶς διηγούνται καί πάλι οἱ Πράξεις τῶν Ἀποστόλων «ὁ Βαρνάβας πῆρε τόν Σαῦλον καί τόν πῆγε στούς Ἀποστόλους καί τούς διηγήθηκε πῶς εἶδε στόν δρόμον τόν Κύριον, πῶς ὁ Κύριος τοῦ μίλησε, καί πῶς κήρυττε στή Δαμασκὸν μέ τόλμη τόν Ἰησοῦ».

Ἔτσι ὁ ἀπόστολος Βαρνάβας γίνεται ἡ αἰτία τῆς ἐπίσημης ὑποδοχῆς καί ἀποδοχῆς τοῦ ἀποστόλου Παύλου, «τοῦ σκεύους τῆς ἐκλογῆς τοῦ Θεοῦ», στήν Ἐκκλησία, καί ταυτόχρονα συνεργός τοῦ Θεοῦ στή μετάδοση τοῦ Εὐαγγελίου σ'ὅλα τά ἔθνη διά τοῦ ἀποστόλου τῶν ἐθνῶν Παύλου.

Ὁ ἀπόστολος Βαρνάβας, ὁ ὁποῖος ὄντως ἦταν δοχεῖο τοῦ Ἁγίου Πνεύματος καί ναός τοῦ Θεοῦ ἔμψυχος, εἶχε καί τούς πνευματικούς καρπούς τοῦ Ἁγίου Πνεύματος στήν ψυχὴ του. Ἦταν ἄνθρωπος τῆς ἀγάπης καί τῆς ἐλεημοσύνης, γι'αὐτό ὅπως μᾶς ἀναφέρει καί πάλι ὁ ἀπόστολος Λουκάς, πρῶτος χάρισε στούς Ἀποστόλους καί μέσω αὐτῶν στήν Ἐκκλησία τό ἀντίτιμο ἑνός ἀγροκτηματός του κάνοντας τήν ἀρχή καί δίνοντας τό καλό παράδειγμα γιά τήν κοινοκτημοσύνη καί στηρίζοντας τίς Ἀγάπες πού ὑπῆρχαν στήν πρώτη Ἐκκλησία.

Ἡ προσφορά του σ'ὀλόκληρη τήν Ἐκκλησία εἶναι μεγάλη καί ἀνεκτίμητη. Γίνεται κήρυκας ὀλόκληρης τῆς οἰκουμένης κατὰ τό ἀπολυτικίό του καί ἡ Ἐκκλησία τόν ἀναγνωρίζει «ὡς ἰσοστάσιον», δηλαδή ἰσότιμον τῶν δώδεκα Ἀποστόλων.

Ἡ πνευματικὴ σπορά πού ἔσπειρε στό νησί μας μέ πολύ κόπο καί μόχθο καί ἐπιμονή καί ἐπισφραγίστηκε μέ τό μαρτυρικό του τέλος

εὐλογήθηκε ἀπὸ τὸν Θεό, καρποφόρησε καὶ ἔδωσε πλούσιους πνευματικούς καρπούς στὴν Ἐκκλησία μας ἀναδεικνύοντας νέφος Ἁγίων, ὥστε δικαίως ὁ τόπος μας νὰ ὀνομάζεται νῆσος Ἁγίων. Πλήθος μαρτύρων κατὰ τὴν περίοδο τῶν διωγμῶν πότισαν τὴν πατρώα γῆ μέ τὰ μαρτυρικά τους αἵματα, ἀλλὰ καὶ ἀναρίθμητα πλήθη ἀσκητῶν καὶ ὁσίων τὴν πότισαν «ταῖς τῶν δακρῶν τους ροαῖς», στήριξαν καὶ κράτυναν τὴν Ἀποστολικὴ Ἐκκλησία τῆς Κύπρου. Ἀκόμα καὶ πεφωτισμένοι πατέρες καὶ ἱεράρχες μέ τὴν ἁγία βιοτή, τὸ ὀρθόδοξο φρόνημα καὶ τὴ διδασκαλία τους στήριξαν καὶ κόσμησαν τὴν Ἐκκλησία μας, ὅπως ὁ Μέγας Ἐπιφάνιος καὶ τόσο ἄλλοι, καὶ τὴν ἀντιπροσωπεύσαν σ' ὅλες τὶς Οἰκουμενικὲς Συνόδους, ὅπως ὁ ἅγιος Σπυρίδωνας, Ἐπίσκοπος Τριμυθοῦντος στὴν Ἀ' Οἰκουμενικὴ Σύνοδο. Οἱ πρόγονοί μας σταθεροῖσ τὴν πίστη καὶ τὸ κήρυγμα τῶν ἀπο-

Τάφος Ἀποστόλου Βαρνάβα

στόλων Βαρνάβα καὶ Παύλου δέν ἄφησαν περιθώρια ἀλλοίωσης τοῦ Ὄρθοδόξου φρονήματός τους, ἀλλὰ ἦταν ἔτοιμοι τὰ πάντα νὰ ὑποστοῦν γιὰ νὰ κρατήσουν ἀναλλοίωτη τὴν ἱερά παρακαταθήκη πού παρέλαβαν ἀπὸ αὐτούς.

Γι' αὐτὸ καὶ δικαίως ἡ Ἀποστολικὴ Ἐκκλησία μας μέ τὸν 80 Κανόνα τῆς Γ' Οἰκουμενικῆς Συνόδου, πού ἐγίνε τὸ 431 μ.Χ. στὴν Ἔφεσο, ἀναγνωρίζεται ὡς Αὐτοκέφαλος, ὥστε καμιά ἄλλη Ἐκκλησία νὰ μὴν μπορεῖ νὰ ἐπέμβει στὰ δικά της θέματα. Καὶ στὴ συνέχεια τὸ 478 μ.Χ. μέ τὸ ὄραμα τοῦ Ἀρχι-

επισκόπου Ἀνθέμιου καὶ τὸν ἐντοπισμὸ τοῦ τάφου τοῦ ἀποστόλου Βαρνάβα μέ τὸ χαριτόβρυτο λείψανό του καὶ τὸ ἀντίγραφο τοῦ κατὰ Ματθαῖον Εὐαγγελίου, λαμβάνει ὁ Προκαθήμενος τῆς Κυπριακῆς Ἐκκλησίας τὰ αὐτοκρατορικά προνόμια ἀπὸ τὸν αὐτοκράτορα Ζήνωνα.

Ἡ Ἐκκλησία μας, ὅπως καὶ τὸ νησί μας γενικότερα, μέσα στό πέρασμα τῶν αἰῶνων, ιδιαίτερα τούς τελευταίους αἰῶνες πέρασε μέρες δύσκολες καὶ ἀπέλπιδες. Μπόρεσε ὅμως μέ τὴ βοήθεια τοῦ Θεοῦ καὶ τὶς εὐχές τόσο πλήθους Ἁγίων νὰ ἀντέξει. Κατὰ τὴν περίοδο τῆς Φραγκοκρατίας πού προσπαθοῦσε ὁ Πάπας καὶ οἱ ἐκπρόσωποί του στὴν Κύ-

προ νὰ ἐκλατινίσουν τὴν Ἐκκλησία μας καὶ νὰ τὴν ὑπαγάγουν σ' αὐτούς, ὁ κλῆρος καὶ ὁ λαὸς ἀντιδρῶν καὶ ἡ ὁμολογία καὶ τὸ μαρτύριο τῶν 13 Ὁσιομαρτύρων τῆς Καντάρας καὶ τοῦ Μαχαιρᾶ ἀναπτέρωνουν τὸ φρόνημα τῆς πίστεώς

τους. Ἀλλὰ οὔτε καὶ τὰ βασανιστήρια τῶν Τούρκων καὶ οἱ βιαιότητες τους, πποῦν τὸ φρόνημα τῶν Κυπρίων, οἱ ὁποῖοι προτιμοῦν χίλιες φορές τὸν θάνατο παρά νὰ ἀλλαξοπιστήσουν καὶ νὰ φορέσουν τὸ τουρκικὸ φέσι. Ἔτσι πλήθος νεομαρτύρων συγκαταλέγεται στό ἁγιολόγιο τῆς Ἐκκλησίας μας καὶ τὸ δικό τους μαρτύριο δίνει δύναμη καὶ ὑπομονή στό ὑπόδουλο ἔθνος καὶ τὴν ἐλπίδα τῆς Ἀναστάσεως.

Σ' ὅλες αὐτές τὶς δύσκολες ὥρες ἡ Ἐκκλησία μας ὡς φιλόστοργος μητέρα περιέθαλπε τὰ τέκνα της καὶ πάντοτε ἦταν δίπλα στόν λαό

της τόν οποίο στήριζε και ένδυνάμωνε και του ένέπνεε τήν πίστη και τήν έλπίδα.

Οί Προκαθήμενοι και οί περισσότεροι τών Ίεραρχών κατά τήν Τουρκοκρατία, είτε ένθρονίζονταν είτε έξορίζονταν είτε είχαν μαρτυρικό τέλος, όπως ό πρώτος Προκαθήμενος τής Έκκλησίας μας άπόστολος Βαρνάβας, προκρίνοντας αυτό πού είπε και ό μάρτυρας τής πίστεως και τής πατρίδος Αρχιεπίσκοπος Κυπριανός «παρά τό γαΐμαν τών πολλών έν κάλλιον του πισκόπου».

Μία άντικειμενική και σωστή μελέτη τής ιστορίας θά πείσει αυτούς πού άμφισβητούν τή διαχρονική προσφορά τής Έκκλησίας μας, αλλά και τό δικαίωμά της νά μιλά σήμερα. Η Έκκλησία είναι αυτή πού κράτησε τόν τόπο Έλληνικό και Όρθόδοξο και έχει όχι μόνο τό δικαίωμα, αλλά και τήν ευθύνη νά φρονηματίζει τόν λαό, νά τόν παρηγορεί και νά τόν στηρίζει στίς δύσκολες και κρίσιμες μέρες πού περνά. Αυτό μάς επιβάλλει ή ιστορία μας αλλά και τό τουρκοπατημένο μοναστήρι του άποστόλου Βαρνάβα και ό άγιος τάφος του, πού περιμένουν τήν ώρα τής έλευθερίας.

Τιμώντας λοιπόν, τή μνήμη του άποστόλου Βαρνάβα βλέπουμε τή μεγάλη προσφορά του στον τόπο μας, αλλά και πώς ή Έκκλησία μας μέ τίς πρεσβείες και τή σκέπη του κατάφερε σέ δύσκολες συνθήκες νά κρατηθεί και νά μεγαλοουργήσει προς δόξαν Θεού και για τό καλό του πληρώματός της.

Σίγουρα οί Άγιοι δέν έχουν ανάγκη τών ύμνων και τών επαίνων μας. Ό,τι κάνουμε τό κάνουμε για τή δική μας ωφέλεια και ευλογία και όπως έξάλλου μάς υπενθυμίζει ό Χρυσορρήμονας Ίωάννης «τιμή μάρτυρος μίμηση μάρτυρος». Έάν θέλουμε και έμεις νά τιμήσουμε σωστά τόν Άγιο μας και νά γίνουμε δέκτες τής χάρης και τής ευλογίας του, άς αγωνισθούμε μέ τίς δικές του ευχές μέσα στην Άγία μας Όρθόδοξη Έκκλησία ως ζωντανά μέλη της, για νά μπορέσουμε νά γίνουμε όπως αυτός «πλήρης Πνεύματος Αγίου». Η έπισήμανση του άποστόλου Λουκά ότι ό Βαρνάβας ήταν πλήρης Πνεύματος Αγίου υπενθυμίζει και σέ μάς σήμερα

ποιό είναι τό έργο τής Έκκλησίας μας και ό σκοπός μας ως μέλη του Σώματος του Χριστού. Η Έκκλησία δέν άποβλέπει στην έξωτερική ήθική τελειώσή μας, αλλά στον άγιασμό μας. Σέ άγιασμό έχουμε κληθεί και όχι σέ μία τυπολατρία και ήθικολογία. Σίγουρα στή σύγχρονη ύλιστική και όρθολογιστική έποχή μας όλα αυτά άκούονται είτε μέ περιφρόνηση είτε μέ ειρωνεία, και ένκλαμβάνονται ως θεωρίες και διδασκαλίες παρωχημένων έποχών και μεσαιωνικές πλάνες. Όμως «Ίησους Χριστός χθές και σήμερα ό αυτός και εις τούς αιώνες», και τό άγιο Ευαγγέλιό Του παραμένει πάντοτε τό ίδιο ως μία συνεχής πρόσκληση και δυνατότητα άγιότητας. Έχοντας τό Άγιο Πνεύμα στίς ψυχές μας θά ειρηνεύσουμε πραγματικά, θά βρούμε τό πραγματικό νόημα τής ζωής μας και τή διέξοδο στα πολυποίκιλα προβλήματα και άδιέξοδα στα όποια μάς όδηγει ό σύγχρονος τρόπος ζωής. Τό φώς τής παρουσίας του Θεού θά διώξει από τίς καρδιές μας τό σκοτάδι τής άπουσίας Του και θά τίς γεμίσει μέ τή γλυκύτητα τής δικής Του παρουσίας.

Έάν έτσι αγωνιζόμαστε, και έλεύθεροι από πάθη, μιση και κακίες προσευχόμαστε προς τόν Θεό, τόν άρχοντα τής ειρήνης, τότε και ή προσευχή μας θά έχει δύναμη και παρηγορία και θά μάς άκούσει ό Θεός. Θά συντμήσει τόν χρόνο τής δοκιμασίας μας και θά δώσει τήν πολυπόθητη ειρήνη και έλευθερία στον τόπο μας, άξιώνοντάς μας νά δοξολογούμε και νά λατρεύουμε τό τρισάγιο όνομά Του σ' όλες τίς τουρκοκρατούμενες σήμερα Μονές και Έκκλησίες μας. Άς παρακαλέσουμε, λοιπόν, τόν άπόστολο Βαρνάβα, «τόν υιόν τής Παρακλήσεως», νά μάς παρηγορεί στίς θλίψεις και τίς δυσκολίες τής ζωής μας και νά μάς άξιώσει νά έορτάσουμε τά έλευθέρια τής νήσου μας και τήν άγία του μνήμη στην κατεχόμενη σήμερα Μονή του αλλά και σ' όλόκληρο τό νησί μας. Αμήν.

(Πανηγυρικός λόγος ό όποίος εκφωνήθηκε σέ Συνοδικό Συλλείτουργο θροονικής έορτής Άπ. Βαρνάβα, στον ί.ν. Άπ. Βαρνάβα Δασούπολης)

Χαίρε Νύμφη ανύμφευτε

του Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου Έδέσσης, Πέλλης και Άλμωπίας κ. Ίωήλ

Τήν πρώτη θέση μεταξύ των αγίων της Έκκλησίας μας κατέχει ή Ύπεραγία Θεοτόκος. Είναι ή «άγία αγίων μείζων», «ή τιμωτέρα των Χερουβείμ και ένδοξοτέρα άσυγκρίτως των Σεραφείμ». Όταν πήγε ό αρχάγγελος Γαβριήλ νά της μεταφέρει τό χαρομόσυνο μήνυμα της ένανθρωπήσεως του Σωτήρος, της είπε: «Χαίρε κεχαριτωμένη Μαρία ό Κύριος μετά σου». Όμοίως ή Έλισάβετ, όταν άνέβηκε ή Παναγία νά την έπισκεφθει, άφου ή καρδιά της πλημμύρισε από Άγιο Πνεύμα, είπε: «Εύλογημένη σύ έν γυναιξί... Καί πόθεν μοι τούτο ίνα έλθη ή μήτηρ του Κυρίου μου προς με;». Καί τότε ή Θεοτόκος είπε την περίφημη εκείνη ώδή: «Μεγαλύνει ή ψυχή μου τον Κύριον» και «άπό του νύν μακαριουσί με πάσαι αί γενεαί». Πράγματι από τότε όλες οι γενιές άνυμνούν και γεραίρουν τή Θεοτόκο. Τους ώραιότερους ύμνους και τά ώραιότερα έγκώμα τά συνέθεσαν οι άγιοι για τή Θεοτόκο. Τίς ώραιότερες εικόνες τίς ζωγράφισαν για τή μητέρα του Κυρίου.

Σήμερα θά ήθελα νά σας αναφέρω τρία μαρτυρημένα γεγονότα, πού έχουν σχέση μέ την εικόνα της Θεοτόκου και την τιμή προς τό πρόσωπό της.

α. Τό πρώτο έχει σχέση μέ τον μακαριστό πατέρα Παΐσιο. Όπως ξέρετε, όλοι οι άγιορείτες τρέφουν μεγάλη τιμή και υπόληψη στό πρόσωπο της Παναγίας. Πολλοί από αυτούς την είδαν μέ τά σωματικά τους μάτια και άπήλαυσαν της θεοειδούς μορφής της. Κάποτε ρώτησαν τον γέροντα, ποιοί είναι οι χειρότεροι αίρετικοί μέσα στην Έκκλησία; Τότε αυτός άπάντησε: Οι χειρότεροι αίρετικοί είναι αυτοί πού δέν παραδέχονται την Παναγία. Τέτοιοι είναι οι Προτεστάντες, οι χιλιαστές, οι Πεντηκοστιανοί κ.λ.π. Όποιος άρνεϊται τή Θεοτόκο, άρνεϊται και τον Υίο της. Μειώνοντας τό πρόσωπο της Θεοτό-

κου, μειώνεται τό πρόσωπο του Χριστού. Γι' αυτό και ό άγιος Συμεών ό νέος Θεολόγος έλεγε πώς, όταν κοινωνάμε τό σώμα και τό αίμα του Χριστού, (ας μάς έπιτραπει νά τό πούμε), κοινωνάμε τό θεωμένο σώμα και αίμα του Κυρίου, πού του τό δάνεισε ή Θεοτόκος. Όποιος παραδέχεται τό πρόσωπο της Θεοτόκου, παραδέχεται και τό πρόσωπο του Χριστού, και τό αντίθετο.

β. Τό δεύτερο περιστατικό είναι από τό βιβλίο του Ίωάννου του Μόσχου, τό λεγόμενο Λειμωνάριο. Τό περιστατικό αυτό τό αναφέρουν και τά Πρακτικά της Ζ' Οικουμενικής Συνόδου. Στην έρημο της Αιγύπτου και της Παλαιστίνης υπήρχε ένας άγωνιστής μοναχός, πού άσκήτευε στό όρος των Έλαιώνων. Χρόνια ήταν στην άσκηση. Τόν πολεμούσε όμως σκληρά ό δαίμονας της πορνείας. Του έφερνε λογισμούς και εικόνες και άλλα φοβερά. Μιά μέρα πού ό πονηρός του είχε κάνει επίθεση μετά μανίας, ό γέροντας άρχισε νά μήν άντέχει άλλο και λέγει στον δαίμονα: «Έως πότε ούκ ένδίδως μοι; Άπόστα λοιπόν, συνεγήρασάς μοι». Τότε φαίνεται όφθαλμοφανώς ό διάβολος και του λέγει. Θά σου πω κάτι, αλλά κάνε μου όρκο ότι δέ θά τό πεις σε κανένα και στό έξής δέ θά σε ξαναενοχλήσω. Καί όρκίσθηκε ό γέροντας λέγοντας. Μά αυτόν πού κατοικει στον ουρανό, δέ θά τό πω σε κανένα. Τότε ό δαίμονας του είπε: «Μή προσκυνήσης ταύτη τή εικόνη και ούκέτι σε πολεμώ». Είχε μία εικόνα της Ύπεραγίας Θεοτόκου, πού βάσταζε τον Χριστό. Λέγει ό μοναχός στον δαίμονα. Άφησέ με νά τό σκεφθώ. Πήγε τότε την άλλη μέρα στον άββά Θεόδωρο τον Ήλιώτη και του τό άνέφερε και του ζήτησε τή συμβουλή του. Τότε αυτός άπάντησε. Πράγματι, άββά μου, γελάστηκες από τον διάβολο και όρκίστηκες, πλίν όμως καλά έκανες και μου τό είπες. Γιατί συμφέρει στή γή αυτή νά μήν αφήσεις

πορνείο γιά πορνείο, πού νά μήν εισέλθεις, παρά νά άρνηθεις νά προσκυνείς τόν Κύριο Ίησού Χριστό καί τή μητέρα του.

Βλέπετε, ό διάβολος δέν άνέχεται νά βλέπει νά προσκυνούν οι άνθρωποι τήν εικόνα τής Ύπεραγίας Θεοτόκου, γιατί τούς ύπενθυμίζει τή σωτηρία τους, τούς φέρνει στή μνήμη τό πρόσωπο τής Θεοτόκου, πού έγινε αιτία τής σωτηρίας μας, τούς παρακινεί νά κάνουν ό,τι έκανε ή Θεοτόκος, καί τέλος γιατί ή εικόνα έχει καί χάρη.

Τό τρίτο περιστατικό είναι από τόν βίο τής όσίας Μαρίας τής Αιγυπτίας, τόν όποιο έχει γράψει ό Σωφρόνιος ό Πατριάρχης Ίεροσολύμων. Έκει λέγεται ότι όταν ή άγία, τόν καιρό πού άκόμη διήγε πολύ άμαρτωλή ζωή, θέλησε νά εισέλθει στόν Ναό τής Άναστάσεως στά Ίεροσόλυμα, γιά νά προσκηνύσει, συνάντησε ένα άνυπέρβλητο άόρατο έμπόδιο. Νόμιζε πώς τάγματα στραιωτών είχαν μπει στήν είσοδο του Ναού καί τήν έμπόδιζαν νά μπει μέσα νά προσκυνήσει. Τότε προσπάθησε τρεις καί τέσσερις φορές καί άπόκαμε.

Πήγε καί κάθησε σέ μά γωνιά καί έκλαιγε. Σκεφτόταν τίς φοβερές άμαρτίες πού είχε κάνει καί βασανιζόταν. Τήν ώρα πού έκλαιε κοίταξε πάνω της, στόν τόπο πού στεκόταν, καί είδε ζωγραφισμένη τήν Παναγία νά κρατάει τόν Χριστό. Είδε μά εικόνα τής Παναγίας. Στράφηκε πρós τό μέρος της καί άρχισε νά προσεύχεται. Όνόμασε τόν έαυτό της πανάσωτο καί διεφθαρμένο καί είπε στήν Παναγία: «Δέν πρέπει εγώ ή άμαρτω-

λή νά κοιτάζω τό καθαρó σου πρόσωπο, αλλά σέ βάζω έγγυητή αξιόχρεο πρós τόν Υιό σου. Άς μπώ μέσα νά προσκυνήσω τό τίμο ξύλο καί θά αλλάξω ζωή. Θά έγκαταλείψω τήν άμαρτία». Μετά από αυτά μπήκε στή σειρά του κόσμου καί εισήλθε στόν Ναό καί προσκύνησε. Τά υπόλοιπα είναι γνωστά. Πήγε στήν έρημο καί άσκήτευσε πενήντα χρόνια σκληρά καί έφτασε σέ μεγάλα ύψη αγιότητας. Έβαλε έγγυητή τήν Παναγία. Μπροστά στήν εικόνα τής Παναγίας όμο-

λόγησε τήν κατάσταση της καί σώθηκε. Καί έμεις αυτό δέν κάνουμε; Προσευχόμαστε τόν καιρό τής κρίσεως καί τόν καιρό τής Δευτέρας παρουσίας νά γίνει ή Παναγία ύπερασπιστής μας στό φοβερό κριτήριο του Υιού της. «Έν τῷ καιρῷ τής έξόδου μου τήν άθλίαν μου ψυχήν περιέπουσα καί τας σκοτεινάς όψεις των πονηρών δαιμόνων πόρω αυτής άπελάυνουσα».

Είπαμε λοιπόν μερικά από τά περιστατικά τής Έκκλησίας μας, πού έχουν σχέση με τή Θεοτόκο. Αυτά άς μας βάλουν σέ σκέψεις. Στό σπίτι μας

νά έχουμε κάποια εικόνα τής Θεοτόκου, γιά νά αγιαζόμαστε καί νά παίρνουμε θάρρος στόν άγώνα μας. Νά ζητάμε τή βοήθεια καί τίς πρεσβείες τής Θεοτόκου. Νά βάλουμε έγγυητρια τήν Παναγία γιά τή σωτηρία μας. Νά μή περιφρονήσουμε ποτέ τή μητέρα του Θεού, γιά νά έχουμε σύμμαχο τόν Υιό της καί έτσι νά σωθούμε. Αμήν.

(άπό τό βιβλίο: «Ή Θεόπαις Μαρίαμ», Έδεσσα 2012).

Ὁ δίκαιος Ἰωσήφ ὁ Πάγκαλος

τοῦ Ἀρχιμανδρίτου Φιλοθέου Μαχαιριώτου

Ἡ Ἐκκλησία μας κατά τήν έναρξη τῆς Μεγάλης Ἑβδομάδας καί συγκεκριμένα κατά τή Μ.Δευτέρα ἐνθυμεῖται τόν πάγκαλο Ἰωσήφ. Αὐτός ἦταν ὁ δέκατος υἱός τοῦ Πατριάρχου Ἰακώβ. Φθονήθηκε ἀπό τούς ἴδιους τούς ἀδελφούς του καί ρίχθηκε μέσα σέ λάκκο. Ἐπειτα πούληθηκε σέ ἄλλοφύλους καί ἀπό ἐκείνους πάλι πούληθηκε στήν Αἴγυπτο. Διακρινόταν γιά τή σωφροσύνη του. Ἀφοῦ συκοφαντήθηκε ἀπό τή γυναίκα τοῦ Πετεφρή, καταδικάστηκε σέ φυλάκιση. Μετά ἀπό ἐρμηνεία τῶν ὀνείρων τοῦ Φαραώ τιμήθηκε ὡς ἀντιβασιλέας καί ἔγινε «κύριος πάσης γῆς Αἰγύπτου καί σιτοδότης παντός τοῦ λαοῦ». Ὁ πάγκαλος Ἰωσήφ προεικόνιζε καί ἦταν τύπος τοῦ Χριστοῦ, τῶν παθῶν ἀλλά καί τῆς δόξας Του.

Στή συνέχεια θά δοῦμε μέσα ἀπό τήν Ἁγία Γραφή πῶς καί γιατί ὁ Ἰωσήφ ὁ πάγκαλος ἦταν τύπος τοῦ Κυρίου.

Ὁ Ἰακώβ ἀγαποῦσε ὅπως περιγράφει τό βιβλίον τῆς Γενέσεως τόν Ἰωσήφ περισσότερο ἀπό τά ὑπόλοιπα παιδιά του καί συνεχῶς ἔδειχνε τήν εὐνοιά του πρὸς αὐτό. Μέ τά ἴδια του τά χέρια κατασκεύασε πολυχρωμο χιτῶνα γι' αὐτόν «ἐποίησε δέ αὐτῷ χιτῶνα ποικίλον» (Γεν. 37,3). Ὁ Θεός πατέρας ἀποκαλεῖ τόν Χριστό παιδί του ἀγαπητό. Στόν Ἰορδάνη ποταμό ἀκούγεται φωνή ἀπό τούς οὐρανούς λέγουσα «οὗτός ἐστιν ὁ υἱός μου ὁ ἀγαπητός» (Ματθ. 3,17). Ἀλλά καί στό ὄρος Θαβῶρ ἐνῶ ὁ Χριστός συνομιλοῦσε μαζί μέ τόν Ἡλία καί τόν Ἐνώχ καί ἦταν καλυμμένοι μέσα στό ὑπέρλαμπρο ἐκείνο σύννεφο πού τούς σκέπαζε, ἀκούστηκε φωνή πού ἔλεγε: «οὗτός ἐστιν ὁ υἱός μου ὁ ἀγαπητός, ἐν ᾧ εὐδόκησα, αὐτοῦ ἀκούετε» (Ματθ.17,5).

Ὁ Ἰωσήφ κατά τό βιβλίον τῆς Γενέσεως σέ νεαρή ἡλικία ἔβροσκε τά πρόβατα τοῦ πατέρα του μαζί μέ τά ἀδέλφια του. Ὁ Χριστός διαβάζουμε στό κατά Ἰωάννην Εὐαγγέ-

γέλιο νά χαρακτηρίζει τόν ἑαυτό του ὡς καλό ποιμένα «ἐγώ εἰμί ὁ ποιμήν ὁ καλός» (Ἰω. 10,11).

Ὁ Ἰωσήφ εἶχε ιδιαίτερα χαρίσματα. Εἶδε ἓνα παράξενο ὄνειρο τό ὁποῖο ἀνέφερε στους ἀδελφούς του, ὅτι δηλαδή αὐτοί ἔδεναν δεμάτια ἀπό στάχυα μέσα στήν πεδιάδα. Τό δεμάτι τοῦ Ἰωσήφ σηκώθηκε ὄρθιο, ἐνῶ τά δεμάτια τῶν ἀδελφῶν του στράφηκαν πρὸς τό δικό του καί τό προσκύνησαν (Γεν.37,7). Πάλι εἶδε ἄλλο ὄνειρο πού περιέγραψε στόν πατέρα καί τά ἀδέλφια του. Τοῦ φάνηκε ὅτι ὁ ἥλιος καί ἡ σελήνη καί ἔντεκα ἀστέρια ἔκλιναν γιά νά τόν προσκυνήσουν (Γεν.37,9). Ὁ πατέρας του τόν ἐπέπληξε μπροστά στά ἀδέλφια του, ἀλλά ὅμως διατήρησε τά λόγια τοῦ παιδιοῦ τοῦ Ἰωσήφ μέσα στήν καρδιά του. Βέβαια, αὐτό ἔγινε αἰτία νά τόν μισήσουν τά ἀδέλφια του «ἐζήλωσαν δέ αὐτόν οἱ ἀδελφοί αὐτοῦ, ὁ δέ πατήρ αὐτοῦ διετήρησε τό ρῆμα» (Γεν.37,11). Κατά τόν ἴδιο τρόπο ὁ Χριστός ἦταν προικισμένος μέ ὅλα τά χαρίσματα πληρούμενος σοφίας καί χάριτος Θεοῦ «τό δέ παιδίον ἠῤῥξανε καί ἐκραταιοῦτο πνεύματι πληρούμενον σοφίας, καί χάρις Θεοῦ ἦν ἐπ' αὐτό» (Λουκ.2,40). Ἀλλά καί στό εὐαγγέλιον τοῦ Ἰωάννου διαβάζουμε «ὁ Λόγος σὰρξ ἐγένετο..., πλήρης χάριτος καί ἀληθείας» (Ἰω.1,14).

Τόν Ἰωσήφ φθόνησαν καί μίσησαν τά ἀδέλφια του, ἐπειδή ὁ πατέρας του ἔδειχνε ὑπερβολική ἀγάπη πρὸς αὐτόν καί γι' αὐτό δέν μποροῦσαν καί δέν ἤθελαν οὔτε ἓνα καλό καί εἰρηνικό λόγο νά τοῦ ἀπευθύνουν (Γεν.37,4). Ὁ ἴδιος ὁ Χριστός ὁμολογεῖ ὅτι παρόλο τό γεγονός ὅτι οἱ σύγχρονοί του εἶδαν τά καλά Του ἔργα, τά θαυμαστά σημεία πού Αὐτός ἐπιτελοῦσε, ἐν τούτοις μίσησαν αὐτόν καί τόν πατέρα του, καί ἐνῶ θά ἔπρεπε μέσα ἀπό τά ἔργα του νά τόν ἀγαπήσουν ἐν τούτοις τόν μίσησαν χωρίς κανένα λόγο «νῦν δέ καί ἐωράκασι καί μεμισήκασι

καί ἐμέ καί τόν πατέρα μου», γιά νά ἐπιβεβαιωθεί ὁ λόγος ὁ ὁποῖος ἦταν γραμμένος στόν νόμο τους «ὅτι ἐμίσησάν με δωρεάν» (Ίω.15,24-25). Ἀκόμη ὅταν ὁ Χριστός παραστάθηκε ἐνώπιον τοῦ Πιλάτου, αὐτός κατάλαβε ὅτι συνέλαβαν ἀπό φθόνο τόν Χριστό καί τόν παρέδωσαν σ' αὐτόν «ἦδει γάρ ὅτι διά φθόνον παρέδωκαν αὐτόν» (Ματθ.27,18). Προχωρώντας τήν περιγραφή οἱ ἀδελφοί του ἄρπαξαν τόν ὁμορφο χιτώνα πού τοῦ εἶχε φτιάξει ὁ πατέρας του «ἐξέδυσαν Ἰωσήφ τόν χιτώνα τόν ποικίλον τόν περί αὐτόν» (Γεν.37,23). Τό ἴδιο περιγράφεται καί γιά τόν Χριστό λίγο πρῖν νά τόν σταυρώσουν οἱ στρατιῶτες ὅτι «ἐξέδυσαν αὐτόν τήν χλαμύδα» (Ματθ.27,31).

Οἱ ἀδελφοί τοῦ Ἰωσήφ τόν πούλησαν στους Ἰσμηλίτες ἀντί ἀμοιβῆς καί συγκεκριμένα γιά εἴκοσι χρυσά νομίσματα. Ἐκεῖνοι ἐπίασαν αἰχμάλωτο τόν Ἰωσήφ, γιά νά τόν πουλήσουν στήν Αἴγυπτο «ἀπέδοντο τόν Ἰωσήφ τοῖς Ἰσμηλίταις εἴκοσι χρυσῶν, καί κατήγαγον τόν Ἰωσήφ εἰς Αἴγυπτον» (Γεν.37,28). Ὁ Χριστός μας πουλήθηκε ἀπό τόν μαθητή Του γιά τριάκοντα ἀργύρια «τί θέλετέ μοι δοῦναι, καί ἐγώ ὑμῖν παραδώσω αὐτόν; Οἱ δέ ἔστησαν αὐτῷ τριάκοντα ἀργύρια» (Ματθ. 26,15).

Τά ἀδέλφια τοῦ Ἰωσήφ ἀφοῦ τοῦ ἔβγαλαν τόν χιτώνα, τόν ἔριξαν σέ ἓνα βαθύ πηγάδι-λάκκο. Ὁ λάκκος αὐτός ἦταν ἄδειος καί δέν εἶχε νερό «καί λαβόντες αὐτόν ἔρριψαν εἰς τόν λάκκον, ὁ δέ λάκκος κενός, ὕδωρ οὐκ εἶχεν» (Γέν. 37,24). Κατά τόν ἴδιο τρόπο ὁ Χριστός ἐνταφιάστηκε σέ λαξευμένο τάφο. Ὁ Ἰωσήφ ὁ ἀπό Ἀριμαθαίας ἀφοῦ ζήτησε τό σῶμα τοῦ Ἰησοῦ, τό τύλιξε σέ σεντόνι καί τό τοποθέτησε σέ μνημεῖο πού ἦταν λαξευμένο σέ βράχο «καί κατέθηκεν αὐτόν ἐν μνημείῳ, ὃ ἦν λελατομημένον ἐκ πέτρας» (Μκ.15,46).

Ὁ Ἰωσήφ στήν Αἴγυπτο παρέμενε στό σπίτι τοῦ Πετεφρῆ καί ὁ Θεός ἦταν πάντοτε μαζί του. Γρήγορα ἀπέκτησε τήν εὐνοια τοῦ κυρίου του, γιατί ἦταν υπάκουος σέ ὅλα. Τόν ἔκανε υπεύθυνο καί κύριο τῶν πραγμάτων του καί τοῦ ἐμπιστεύθηκε ὅλα ὅσα ἦταν δικά του (Γεν. 39,4). Τό ἴδιο καί ὁ Χριστός ἦταν υπάκουος μέχρι θανάτου καί

μάλιστα θανάτου σταυρικοῦ. Ὁ Θεός πατέρας του τόν ἀνέβασε πολύ ψηλά καί τοῦ χάρισε τό ὄνομα πού ξεπερνᾶ ὅλα τά ἄλλα ὀνόματα στόν κόσμο, «γενόμενος ὑπήκοος μέχρι θανάτου, θανάτου δέ σταυροῦ διό καί ὁ Θεός αὐτόν ὑπερύψωσε καί ἐχαρίσατο αὐτῷ ὄνομα τό ὑπέρ πάν ὄνομα» (Φιλ.2,8-9).

Στή συνέχεια διαβάζουμε στό συναξάρι ὅτι ὁ Ἰωσήφ κατηγορήθηκε ἀσύστολα ἀπό τήν ἠδυπαθή γυναίκα τοῦ Πετεφρῆ. Αὐτή ἐπιτέθηκε φιλήδονα στόν Ἰωσήφ καί ἠθελε νά ἀσελήσει μαζί του. Τόν ἐκβίασε μέ σκοπό νά τόν πείσει νά ὑποκύψει στήν πρόκλησή της. Στή συνέχεια ἀφοῦ δέν κατάφερε αὐτό τό ὁποῖο ἐπιδίωκε, τόν κατηγορήσε μέ ψεύτικο καί δόλιο τρόπο, γιά νά δικαιολογήσει τήν ἄνομή της πράξη. Ἦταν ἡ ἴδια ὑποδουλωμένη στά πάθη καί τίς ἀμαρτίες της «ἐκάλεσε τούς ὄντας ἐν τῇ οἰκίᾳ καί εἶπεν αὐτοῖς λέγουσα, ἴδετε, εἰσήγαγεν ἡμῖν παιδα Ἐβραῖον ἐμπαΐζειν ἡμῖν, εἰσήλθε πρός με λέγων. Κοιμήθητι μετ' ἐμοῦ, καί ἐβόησα φωνῇ μεγάλῃ» (Γεν.39,14). Ὁ Χριστός κατηγορήθηκε καί αὐτός μέ ψεύτικο τρόπο ἀπό τούς σύγχρονούς του, πού ἠθελαν ψευδομαρτυρία ἐναντίον του, ἀλλά ὁ ἴδιος δέν εἶχε καμιά ἀμαρτία καί δόλος δέν βρέθηκε ποτέ στό στόμα του «πολλοί γάρ ἐψευδομαρτύρουν κατ' αὐτοῦ, καί ἴσαι αἱ μαρτυρίαι οὐκ ἦσαν καί τινες ἀναστάντες ἐψευδομαρτύρουν κατ' αὐτοῦ» (Μκ. 14,56-57), καί «ὅς ἀμαρτίαν οὐκ ἐποίησεν, οὐδέ εὐρέθη δόλος ἐν τῷ στόματι αὐτοῦ» (Α΄ Περτ.2,22).

Σάν ἀποτέλεσμα τῆς ψευδομαρτυρίας τῆς γυναίκας τοῦ Πετεφρῆ ὁ Αἰγύπτιος ἄρχοντας τόν ἔριξε στή φυλακή, ἐκεῖ ὅπου κρατοῦνταν καί οἱ κρατούμενοι τοῦ βασιλιᾶ (Γεν.39,20). Ὁ Χριστός καί αὐτός φυλακίστηκε κατόπιν ψευδομαρτυριῶν τῶν Ἐβραίων καί ὁδηγήθηκε σέ ἄδικο θάνατο «ἐν τῇ ταπεινώσει ἡ κρίσις αὐτοῦ ἦρθη.....ὅτι αἴρεται ἀπό τῆς γῆς ἡ ζωὴ αὐτοῦ, ἀπό τῶν ἀνομῶν τοῦ λαοῦ μου ἤχθη εἰς θάνατον» (Ἦσ.53,8).

Ὅταν ὁ Ἰωσήφ συνάντησε τούς ἀδελφούς του ἀπό συγκίνηση ἄρχισε νά κλαίει, καί ἐνῶ αὐτοί ἐξακολοθοῦσαν νά μιλοῦν αὐτός ἔκλαιγε, «καί ἔκλαυσεν Ἰωσήφ λαλούντων αὐτῶν πρός αὐτόν» (Γεν.50,17).

Καί αυτό συνέβηκε λόγω τῆς υπερβάλλουσας ἀγάπης πρὸς τὰ ἀδέρφια του. Τὴν ἴδια ἀγάπη πού ἔτρεφε καί ὁ Χριστός γιὰ τὰ δικά του παιδιά, τοὺς δικούς του μαθητές. Αὐτὴ ἡ ἀγάπη κορυφώθηκε πρὸ τοῦ πάθους. Καί ὁ Ἰησοῦς Χριστός ἐδάκρυσε (Ἰω.11,35).

Ὁ Φαραῶ ἀναγνωρίζοντας τὴν εὐφυΐα καί τὴ φρόνηση τοῦ Ἰωσήφ τὸν κατέστησε ἀντιβασιλέα, «οὐκ ἔστιν ἄνθρωπος φρονιμώτερος καί συνετώτερός σου, σὺ ἔση ἐπὶ τῷ οἴκῳ μου, καί ἐπὶ τῷ στόματί σου ὑπακούσεται πᾶς ὁ λαός μου, πλὴν τὸν θρόνον ὑπερέξω σου ἐγώ» (Γέν.41,39-40). Καί ὁ Χριστός μετὰ τὴν ἀνάστασή του ἀνέφερε στοὺς μαθητές του: μοῦ δόθηκε ἡ ἐξουσία στὸν οὐρανὸ καί στή γῆ «ἐδόθη μοι πᾶσα ἐξουσία ἐν οὐρανῷ καί ἐπὶ γῆς» (Μτ.28,18).

Ὁ Ἰωσήφ συγχώρεσε τοὺς ἀδελφούς του γιὰ ὅλα ὅσα τοῦ ἔκαναν καί ὄχι μόνο τοὺς συγχώρεσε, ἀλλὰ καί τοὺς διὰβεβαίωσε νά μὴν φοβούνται, γιατί δέν πρόκειται νά τοὺς ἐκδικηθεῖ, γιατί χαρακτηρί-

σε τὸν ἑαυτό του ἄνθρωπο τοῦ Θεοῦ, ἀγαθὸ καί ἀμνησικακο: «μὴ φοβεῖσθε, τοῦ γὰρ Θεοῦ εἰμὶ ἐγώ, ὑμεῖς ἐβουλεύσασθε κατ' ἐμοῦ εἰς πονηρά, ὁ δὲ Θεὸς ἐβουλεύσατο περὶ ἐμοῦ εἰς ἀγαθὰ» (Γέν.50,19-20). Τό ἴδιο καί ὁ Χριστός μας, συγχώρεσε τοὺς σταυρωτὲς του, ἀλλὰ καί αὐτούς πού τὸν κατηγοροῦσαν «ὁ δὲ Ἰησοῦς ἔλεγε, πάτερ, ἄφες αὐτοῖς, οὐ γὰρ οἶδασι τί ποιοῦσι» (Λκ.23,34).

Ὁ Ἰωσήφ ὄχι μόνο συγχώρεσε τοὺς ἀδελφούς του, ἀλλὰ καί τοὺς πρόσφερε

πολλές τροφές «καί ἐκθρέψω σε ἐκεῖ, ... ἵνα μὴ ἐκτριβῆς σὺ καί οἱ υἱοὶ σου καί πάντα τὰ ὑπάρχοντά σου» (Γεν. 45,11).

Ὁ Χριστός χαρακτηρίζει τὸν ἑαυτό του ὡς τὸν ἄρτο πού κατέβηκε ἀπὸ τὸν οὐρανὸ, πού σκοπὸ εἶχε νά θρέψει τοὺς ἀνθρώπους μέ τὰ ζώηρητα ρήματά του «ἐγόγγυζον οὖν οἱ Ἰουδαῖοι περὶ αὐτοῦ ὅτι εἶπεν, ἐγὼ εἰμὶ ὁ ἄρτος ὁ καταβάς ἐκ τοῦ οὐρανοῦ» (Ἰω.6,41).

Οἱ οἰκιακοὶ τοῦ Ἰωσήφ τοποθετήθηκαν ἀπὸ αὐτὸν στὸν καλύτερο τόπο τῆς Αἰγύπτου, στὴν καλύτερη περιοχὴ, ἀφοῦ ὁ ἴδιος ὁ Φαραῶ παρότρυνε τὸν Ἰωσήφ νά τοποθετήσῃ τὰ ἀδέρφια του σ' αὐτὸ τὸν τόπο (Γεν.4, 6). Ὁ Χριστός ὑπόσχεται σέ ὅλους τοὺς πιστοὺς ὅτι ὅπου θά εἶναι αὐτός ἐκεῖ θά εἶναι καί οἱ δικοὶ του ὑπηρετές καί ὅτι ὁ πατέρας του θά τιμήσῃ ὅποιον ὑπηρετεῖ Αὐτόν «ἐάν τις ἐμοὶ διακονῆ τιμήσει αὐτόν ὁ πατήρ» (Ἰω.12,26).

Ἀπὸ ὅλα αὐτὰ λοιπὸν καταλαβαίνουμε ὅτι ὁ πάγκαλος Ἰω-

σήφ δίκαια χαρακτηρίζεται ἀπὸ τοὺς πατέρες τῆς Ἐκκλησίας μας εἰκὼν καί τύπος τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ. Καί ὅπως αὐτός χαρακτηρίζεται Πάγκαλος λόγω τῶν μεγάλων του ἀρετῶν, πολὺ περισσότερο καί σέ ἀσύγκριτο βαθμὸ ὁ ἴδιος ὁ Χριστός ἦταν ὁ φορέας ὅλων τῶν ἀρετῶν, ἀλλὰ καί αὐτός ὁ ὁποῖος τὰ διαμοιράζει σέ ὅλους τοὺς ἀνθρώπους.

Τό πνευματικό υπόβαθρο τοῦ Ἀπελευθερωτικοῦ Ἀγώνα τοῦ 1955-1959

τοῦ Πρωτ. Σπυρίδωνος Παπαδοπούλου

Όπως εἶναι γνωστό, ὁ ἀπελευθερωτικός ἀγώνας τῆς Ε.Ο.Κ.Α. τοῦ 1955-1959 δηλαδή τοῦ Κυπριακοῦ Ἑλληνισμοῦ ἀπέναντι στοὺς Ἄγγλους, ἔχει παραμείνει στήν ἱστορία ὡς κάτι τό ἀνεπανάληπτο, τό συγκλονιστικό, τό ἀξιοθαύμαστο.

Κάθε σοβαρός, λογικός καί σὺμφρων ἄνθρωπος πού μελετᾷ προσεκτικά τόν ἀγώνα αὐτό κλίνει εὐλαβικά τό γόνυ μπροστά στήν Κυπριακή ἐποποιία. Ταυτόχρονα ἀναγνωρίζει ὅτι τό μεγαλεῖο του ὀφείλεται σέ μέγιστο βαθμό στό πνευματικό καί ἠθικό του υπόβαθρο.

Μέ ἄλλα λόγια ἡ ἐπιτυχία τοῦ ἀπελευθερωτικοῦ ἀγώνα στηρίχθηκε ἐν πολλοῖς στή βαθειά πίστη στόν Θεό καί στό Ὁρθόδοξο ἠθος τοῦ λαοῦ καί εἰδικότερα τῶν ἀγωνιστῶν. Αὐτή εἶναι ἡ ἀναμφισβήτητη πραγματικότητα πού δέν πρέπει νά ξεχνιέται, ἀλλά ἀντίθετα νά μεταλαμπαδεύεται στίς ἐπόμενες γενεές.

Μέ τό κείμενο αὐτό θά προσπαθήσουμε νά ὑπενθυμίσουμε αὐτή τήν πραγματικότητα ὡς χρέος καί ὀφειλή στοὺς ἔνδοξους ἥρωες καί ἀγωνιστές. Οἱ μαρτυρίες εἶναι ἀναρίθμητες. Ἀναγκαστικά θά περιοριστοῦμε σέ μερικές.

Κατ' ἀρχήν πρέπει νά ποῦμε ὅτι μετά τό 1940 ξεκίνησε μιά πύ συστηματική προσπάθεια γιά τήν πνευματική ἀφύπνιση τοῦ Κυπριακοῦ Ἑλληνισμοῦ, δηλαδή τῆ ζωντανή ἐπανασύνδεσή του μέ τόν Χριστό καί τήν Ἐκκλησιαστική ζωή, μέσω διαφόρων σωματείων καί ὀργανώσεων: Ο.Σ.Σ. (Ὁρθόδοξος Στρατός Σωτηρίας), Θ.Ο.Ι. (Θρησκευτικά Ὁρθόδοξα Ἰδρύματα), Ο.Χ.Ε.Ν. (Ὁρθόδοξος Χριστιανική Ἐνωσις Νέων), ἡ πρώτη ἰδρύθηκε στή Λεμεσό ἀπό τόν μακαριστό

Παπα-Σολομώντα Παναγίδη, Κατηχητικά, Κατασκηνώσεις, κάθοδος Θεολόγων τῆς Ἀδελφότητος «Ζωή», Π.Ε.Ο.Ν. (Παγκύπρια Ἐθνική Ὁργάνωση Νεολαίας), πού ἰδρύθηκε ἀπό τόν Ἀρχιεπίσκοπο Μακάριο καί ἄλλα. Σταδιακά αὐτή ἡ Χριστιανική κίνηση ξαπλώθηκε στό μεγαλύτερο μέρος τῆς Κύπρου. Κύριος ἐκφραστής αὐτῆς τῆς προσπάθειας ἦταν ὁ φλογερός Παπα-Σταῦρος Παπαγαθαγγέλου ἀλλά καί πολλοί ἄλλοι πνευματικοί καθοδηγητές.

Στήν πορεία, αὐτή ἡ πνευματική ἀφύπνιση ἀποσκοποῦσε καί στήν καλλιέργεια ἐθνικῆς συνείδησης προετοιμάζοντας ἀνθρώπους μέ πίστη καί ἠθος, ὥστε σέ δεδομένη στιγμή νά ἀγωνιστοῦν γιά τήν ἀπελευθέρωση τῆς ἀγαπητῆς τους πατρίδας ἀπό τοὺς Ἄγγλους. Ἔτσι ὅταν ξεκίνησε ἡ ὀργάνωση τῆς Ε.Ο.Κ.Α. (Ἐθνική Ὁργάνωση Κυπρίων Ἀγωνιστῶν) ἀλλά καί στή συνέχεια, ἡ βασική στρατολόγηση τῶν παλληκαριῶν τῆς προήλθε κυρίως ἀπό τίς θρησκευτικές ὀργανώσεις τῆς ἐποχῆς.

Ἄς δοῦμε τώρα ἐνδεικτικά, χαρακτηριστικά σημεῖα τῆς βαθειᾶς θρησκευτικότητος τῶν ἀγωνιστῶν καί γενικά τοῦ λαοῦ.

Τά γραπτά κείμενα, οἱ ἐπιστολές τῶν παλληκαριῶν τῆς ἀγχόνης εἶναι συγκλονιστικά, θεολογικά καί ἀποκαλύπτουν τή βαθειά τους πίστη.

Ἀναφέρουμε μερικές φράσεις:

Ὁ Ἀνδρέας Ζάκος σέ φίλο του: Εἶμαστε Χριστιανοί καί ὁ ἀντικειμενικός μας σκοπός πρέπει νά εἶναι ἡ Οὐράνια Βασιλεία.

Ὁ Ἰάκωβος Πατάτσος στήν ἀδελφή του: Νά βάλεις μέσα σου τόν Χριστό. Ἡ τελευταία μου ἐπιθυμία εἶναι νά ἐφαρμόσεις αὐτά πού σοῦ γράφω. Νά γίνεις Χριστιανή μητέρα... Ποθῶ μιά Χριστιανική λευτερωμένη

Κύπρο.

Ὁ Χαρίλαος Μιχαήλ σέ φίλο του: Θά ἐγκαταλείψω τό σαρκίο καί θά ἀφήσω τήν ψυχή μου στά χέρια τοῦ Θεοῦ, γιά νά φτερουγίζει γύρω ἀπό τόν ἔνδοξο θρόνο του καί νά ψάλλει τό Ἅγιος, Ἅγιος, Ἅγιος Σαβαώθ. Ὁ Θεός μᾶς ἔστειλε τή δοκιμασία αὐτή, μᾶς ἔδωσε ὅμως καί τήν χάριν νά ὑπομένομε.

Ὁ Ἀνδρέας Παναγίδης στά μικρά του παιδιά: Σᾶς εὐχομαι, ἀγαπημένα μου παιδιά, νά γίνετε καλοί Χριστιανοί καί καλοί Ἕλληνες Κύπριοι. Ἀκολουθήστε πάντα τόν δρόμο τῆς ἀρετῆς. Ἐπίσης γράφει στά πεθερικά του: Ὁ Χριστός εἶναι πάντα συντροφιά στά κελιά μας. Ὁ Χριστός μᾶς γεμίζει τήν καρδιά μέ ἀληθινή χαρά. Παρακαλοῦμε τόν Θεό νά μᾶς σώσει ὄχι τό σῶμα ἀλλά τήν ψυχή.

Ὁ Μιχαήλ Κουτσόφτας στή μητέρα καί τά ἀδέλφια του: Μονάχα ἡ πίστη στόν Θεό καί στήν Ὑπεραγία Θεοτόκο φτάνει γιά ὅλα. Προσεύχεσθε καί οἱ ἅγιοι θά σᾶς γλυκάνουν τόν πόνο. Προσεύχεσθε γιά τήν δική μας σωτηρία, ὄχι τῆς ζωῆς ἀλλά τῆς ψυχῆς.

Ὁ Στέλιος Μαυρομμάτης στόν ἀδελφό του: Νιώθω τόν ἑαυτό μου ἰσχυρόν καί γαλήνιον καί εἶμαι ἔτοιμος νά ἀντιμετωπίσω ὅλα μέ θάρρος καί ὑπομονή, γιατί ἔχω τόν Χριστό μέσα μου καί μέ βοηθά... Κάποια μέρα θά συναντηθοῦμε πάλι στήν αἰώνια ζωή.

Εἶναι γνωστό βέβαια ὅτι οἱ ἥρωες τῆς ἀγχόνης πρῖν τή θυσία τους ἐξομολογήθηκαν, κοινώνησαν, προσεύχονταν, ἔψαλλαν, τραγουδοῦσαν.

Ἀλλά καί γραπτά κείμενα ἄλλων ἡρώων καί ἀγωνιστῶν ἀποπνέουν τό ἴδιο ἄρωμα πίστεως.

Ὁ Ἀνδρέας Κάρου: Στηρίζω τίς ἐλπίδες μου στόν Θεό κι ἐγκαταλείπω τόν ἑαυτό μου στήν Πρόνοιά του. Κύριε, βοήθησέ με νά γίνω καινούργιος ἄνθρωπος. Νά νικήσω τά πάθη μου καί νά γίνω ἐγκρατής. Τρεῖς ἐπιστολές στή γυναίκα του εἶναι συγκλονιστικές καί θεολογικώτατες: Προορισμός μας σ' αὐτόν τόν κόσμον εἶναι νά γίνωμεν ὁμοίωμα τοῦ Χριστοῦ... Ἔκανα ἐπίκληση στή Θεία Του Χάρη, στό ἄπειρόν Του ἔλεος, στήν ἀπέραντή Του ἐπιείκεια καί καλωσύ-

νην, στή μεγαλειώδη ἀγάπην Του πού τόσες φορές ἐκδήλωσε γιά μᾶς τά πλάσματά Του. Ὁ Μιχαήλ (Μάκης) Γιωργάλλας γράφει στό ἡμερολόγιό του, ἐνῶ ἦταν μαθητής: Παρασκευή 15η Ὀκτωβρίου 1954. Τό σημαντικότερο γεγονός αὐτῆς τῆς ἡμέρας καί ἴσως καί τῆς μέχρι τοῦδε ζωῆς μου εἶναι ὅτι μοῦ ἀνετέθη κατά τό ἔτος τοῦτο νά εἶμαι κυκλαμινάροχος (κατηχητής) στήν ἐνορία Χρυσανιωτίσσης.

Σημαντικώτατο στοιχεῖο πού συνόδευε τή ζωή πολλῶν ἀγωνιστῶν ἦταν ἡ προσευχή. Μέσω αὐτῆς ἐπικοινωνοῦσαν μέ τόν Θεό – Πατέρα, ζητοῦσαν συγχώρεση γιά τίς ἀμαρτίες καί τά λάθη τους, βοηθοῦσαν πνευματικά τήν ψυχή τους, ἀλλά καί ζητοῦσαν τή Θεία Βοήθεια καί προστασία γιά τόν ἀγώνα καί τήν ἐλευθερία τῆς Κύπρου.

Οἱ συναγωνιστές τοῦ ἥρωα Μάρκου Δράκου ἀναφέρουν ὅτι πρῖν ἀπό κάθε ἐπιχείρηση τούς μάζευε, προσεύχονταν καί μετά ἀναχωροῦσαν. Ὁ ἴδιος ἦταν ἰδιαίτερα προσευχόμενος ἄνθρωπος. Ἡ προσευχή του εἶχε μεγάλη δύναμη. Ὁ ἀγωνιστής Γιώργος Γεωργιάδης μαρτυροῦν ὅτι μετά ἀπό προσευχή ἔλαμπε τό πρόσωπο τοῦ Μάρκου. Σέ μιά περίπτωση πού τούς περικύκλωσαν οἱ Ἄγγλοι στά βουνά τοῦ Κύκκου, προσευχήθηκε θερμά καί ἐνῶ μιά ομάδα στρατιωτῶν τούς πλησίαζε, ξαφνικά ἄλλαξε κατεύθυνση καί ἀπομακρύνθηκε. Στήν ἀνησυχία τοῦ Νίκου Ἰωάννου ἀπάντησε ὁ Μάρκος: «Αὐτή τήν ὥρα συνομιλοῦσα μέ τόν Θεό. Εἶναι δυνατόν νά ἀφήσει ὁ Θεός νά μᾶς πιάσουν;» Τέσσερις συναγωνιστές του τόν ἀποκαλοῦν ἅγιο!

Ἡ Τομεάρχης Λάρνακας Ἐλενίτσα Σεραφεῖμ-Λοΐζου μετέφερε ἀλληλογραφία τοῦ Διγενῆ στό στηθόδεσμό της. Ἔπεσε σέ μπλόκο. Προσευχόταν καί ἔψαλλε σιγά ὕμνους στήν Παναγία. Ἡ ὑπεύθυνη Ἀγγλίδα τήν ἔψαξε παντοῦ ἀκόμη καί στό στηθόδεσμο κάτω καί πλάγια. Δέν ἔψαξε στό κέντρο πού ἦταν ἡ νάλιον σακουλίτσα μέ τίς ἐπιστολές. «Ἡ Παναγία μέ γλύτωσε» ἔλεγε.

Ὅταν ἀνατέθηκε μιά ἐπικίνδυνη ἀποστολή στόν μαθητή Ἀνδρέα Χατζησολωμῆ-Μοδέ-

στη, όλοι οι συνεργάτες του προσεύχονταν στην Έκκλησία και άναβαν λαμπάδες. Όλα πήγαν καλά και ο ίδιος ευχαρίστησε τον Θεό.

Ίδιαίτερα όμως η πίστη και η προσευχή έδιδαν δύναμη, ύπομονή και άντοχή στά φρικτά βασανιστήρια, πού έκαναν οι «πολιτισμένοι» Άγγλοι σέ συλληφθέντες. Τό θέμα των βασανιστηρίων είναι μά ξεχωριστή πτυχή του άγώνα. Από τή μά άποκαλύπτει τή σκληρότητα των κατακτητών και από τήν άλλη τήν ψυχική δύναμη των άγωνιστών, πού δέν μπορούσαν νά διανοηθούν νά προδώσουν τήν πατρίδα και τούς συναγωνιστές τους. Μέσα από τήν πίστη και τήν προσευχή έβρισκαν τή δύναμη.

- «Προσεύχομαι, παρακαλώ, ευχαριστώ» γράφει ο ήρωας Φώτης Πίπτας στό ήμερολόγιό του κι έτσι άντεξε.

Σ' αυτό τό σημείο πρέπει νά σημειωθεί και νά τονισθεί ότι κανένας άγωνιστής μέ βαθεία πίστη δέν προόδωσε.

Νά τελειώσουμε μέ τήν άναφορά μερικών άκόμη μεμονωμένων αλλά χαρακτηριστικών περιστατικών.

Ό Κώστας Ίωάννου άναφέρει ότι μαζί μέ τόν Στυλιανό Λένα ως καταζητούμενοι έφθασαν στό κρησφύγετο-σπηλιά του Γρηγόρη Αύξεντίου, ο όποιος τούς ύποδέχθηκε λέγοντας:

- Καλωσορίσετε βρέ. Μέν φοάστε τζιαί ο Θεός έν μαζί μας. Θα κερδίσουμε τόν άγώνα. Τζι' άπόδειξη ότι ο Θεός έν μαζί μας, έγώ έκαμα τρεις μέρες δαμαί σέ τούντον σπήλιο τζιαί δέν είχα νερό νά πιώ, μά ο Θεός έφκαλέ μου νερό τζιαί ήπια.

(Κτύπησε μέ τό όπλο μά πέτρα και άρχισε νά στάζει νερό).

Ή αδελφή του ήρωα Ευαγόρα Παλληκαρίδη Μαρούλα Βρυωνίδου, άναφέρει ότι στήν τελευταία έπίσκεψή τους πριν τόν άπαγχονισμό, ο Ευαγόρας ρώτησε τή μητέρα μας, άν του έφερε τόν σταυρό του, πού τής ζήτησε στήν προηγούμενη έπίσκεψη. «Τόν έφερα γιέ μου, αλλά μου τόν πήραν. Είπαν θά σου τόν δώσουν αυτοί». «Νά ξερουν, άπαντά ο Ευαγόρας, ότι χωρίς τόν σταυρό μου δέ

βγαίνω από εδώ».

Όταν ήταν πληγωμένος στό νοσοκομείο ο ήρωας Γεώργιος Κάρουσ τόν έπισκέφθηκε η μητέρα του και τόν ρώτησε τί θέλει.

- Νά κοινωνήσω. Νά εξομολογηθώ, άπάντησε.

Όταν κοινωνήσε, είπε στή μητέρα του:

- Προσευχή, μάνα, προσευχή. Πρώτα για τήν Κύπρο μας κι ύστερα για μένα.

Ό πατέρας του νεαρού ήρωα Παναγιώτη Τουμάζου, Θεόφιλος, γράφει για τό παιδί του: «Ήταν συνεπής χριστιανός και του άρεσε πολύ η Έκκλησία... Έμεταλάμβανε των Αχράντων Μυστηρίων τακτικά... Του άρεσε νά εκκλησιάζεται και έπιδόθηκε στή Βυζαντινή μουσική. Επίσης είχε Πνευματικό και εξομολογείτο. Ήθελε δέ νά σπουδάσει Θεολογία, για νά βοηθήσει κι άλλους ανθρώπους στον δρόμο του Χριστού».

Τά όσα άναφέρθηκαν είναι ένα μικρό δείγμα πού φανερώνει και ύποδεικνύει ξεκάθαρα τό πνευματικό ύπόβαθρο του άπελευθερωτικού άγώνα της Ε.Ο.Κ.Α., πάνω στό όποιο στηρίχθηκε σέ μεγάλο βαθμό η έπιτυχία του, αλλά και γενικότερα τή θρησκευτικότητα της έποχής εκείνης στήν Κυπριακή κοινωνία. Ό άγωνιστής και συγγραφέας Σπύρος Παπαγεωργίου σημειώνει: «Άς έπιτραπεί εδώ νά λεχθεί, ότι σπάνια στήν παγκόσμια ιστορία ένας εθνικός άγώνας συνοδευόταν από τόση πίστη». Γι' αυτό τιμώντας τόν άγώνα δέν μπορούμε νά παραβλέπουμε αυτή τήν ουσιαστική και βασική προϋπόθεσή του. Μάλιστα άπαιτείται και είναι έπιτακτική άνάγκη νά γίνεται συνεχής άναβαλπισμός στό πνεύμα, στό ήθος, στίς άρετές, στή φιλοπατρία, στήν αυτοθυσία του άγώνα της Ε.Ο.Κ.Α.

Χρειάζεται ως λαός νά ξαναβρούμε τήν ταυτότητα, τόν έαυτό μας, τή σωστή μας πορεία, τήν πνευματική και ψυχική μας κατά Θεόν ύπόσταση, τήν αυθεντικότητα, τήν ανθρωπιά μας μέ φωτεινό φάρο τό ήθος του 1955-59.

Ἐκκλησιαστικό Μουσείο-Εἰκονοφυλάκιο Ἱερᾶς Μητροπόλεως Λεμεσοῦ

τοῦ π. Κυριακοῦ Παπαῖωακείμ

(συνέχεια ἀπό προηγούμενο τεύχος)

Στά ἐπόμενα χρόνια καί λόγω δυσμενῶν ἀλλαγῶν στό κοινωνικοπολιτικό κατεστημένο στό νησί, ἀρχίζει νά παρατηρεῖται παρακμή στήν τέχνη μία ἀλλαγή ιδιαίτερα ἐμφανής. Τά χαρακτηριστικά τώρα γίνονται ἀδρά, τό σχέδιο καί ἡ δουλειά ἀτημέλητη καί ἡ καλλιτεχνική ἀναζήτηση τῶν ἀγιογράφων βρίσκεται στό ναδίρ. Εὐδιάκριτη εἶναι ἡ πώση τῆς ποιότητας τῆς τέχνης μέσα ἀπό τίς εἰκόνες πού ἀντιπροσωπεύουν τήν περίοδο αὐτή, ὁ ἔνθρονος Χριστός μέ ὑπογραφή τοῦ ζωγράφου Δημήτριου ἱερέα, ὁ Ἅγ. Ἰω. ὁ Πρόδρομος τήν ὁποία ὑπογράφει ὁ ζωγράφος Θωμάς ἐπίσης ἱερέας τό 1693, ὁ Ἅγ. Ἰω. ὁ Θεολόγος, ὁ Ἅγ. Πέτρος, ὁ ἀδιάγνωστος ἅγιος ἀποστολος πιθανότατα ὁ Ἅγ. Φίλιππος, οἱ Ἅγ. Ἀνάργυροι, ἡ Ἅγ. Μαρίνα, ὁ Ἄρχων Μιχαήλ καί οἱ δύο Σταυροί μέ τήν παράσταση τοῦ ἐσταυρωμένου καί τά σύμβολά του.

νης Κορνάρου. Ἡ νέα τεχντροπία ξεφεύγει πλέον ἀπό τά παραδοσιακά δεδομένα, περιορίζεται τό βυζαντινό στοιχείο καί ἀκ ο λ ο υ θ ε ἰ οὐσιαστικά μία καινούργια πορεία μέ βάση τίς αισθητικές ἀντιλήψεις καί ἀναζητήσεις τοῦ καλλιτέχνη δημιουργοῦ της. Αὐτό γίνεται ἐμφανές ἀπό τίς μικρές

Στό Μουσείο φυλάσσονται καί εἰκόνες ἀπό τόν 19ον αἰ. (γιά τόν 18ον αἰ. καί τή Σχολή τῆς Μονῆς τοῦ Ἅγ. Ἡρακλειδίου ἔχουμε ἤδη ἀναφερθεῖ), στόν ὁποῖο κυριαρχεῖ ἡ λεγόμενη κορναρίζουσα τεχντροπία τῆς ὁποίας ἀφετηρία καί θεμελιωτής ὑπῆρξε, μέ τήν ἀφιξή του στήν Κύπρο, ὁ κρητικός Ἰωάν-

εικόνες της
σειράς του
δωδεκα-
όρου περί
τό 1860,
της Ανά-
στασης,
της Μετα-
μόρφωσης,
της Ανά-
στασης του
Λαζάρου,
της Ύπα-
παντής του
Χριστού,
της Περι-
τομής του
Χριστού
καί του
Άγ. Βασι-

λείου, της Γέννησης της Θεοτόκου, όπως και του Έπιταφίου και του λυπηρού μέ τον Άγ. Ίω. τον Θεολόγο.

Άλλες μεμονωμένες καλλιτεχνικές τάσεις της περιόδου τέλη 18ου και 19ου αιώνα, εκφράζονται από την εικόνα του ένθρονου Χριστού, πού υπογράφει τό 1790 ο πιθανότατα έλλαδίτης ζωγράφος Θεόφιλος, ο έσταυρωμένος μέ τά λυπηρά πού αποδίδονται στον Θεοφάνη τον Καισαρέα,

ή Παναγία
Ήρόδον τό
Άμάραντο·
πού άκο-
λουθεί την
άγιορείτικη
τεχνοτρο-
πία, καθώς
καί οι εικό-
νες της Βά-
πτισης, της
Ανάληψης
καί της Πε-
ντηκοστής
(κάθοδος
του Άγίου
Πνεύμα-

τος), πού θεωρούνται έργα της λεγόμενης Ίεροσολυμίτικης τεχνοτροπίας. Τέλος θά ήταν παράλειψη νά μήν αναφερθούμε στό άξιόλογο έργο μέ την παράσταση του Έπιταφίου Θρήνου πάνω σέ μουσαμά, και πού τοποθετείται χρονικά περί τά τέλη του 19ου - άρχές 20ου αιώνα.

Στόν τομέα τῆς ἀργυροχοΐας ἐκτίθεται μία ποικιλία ἀπό ἀργυρά κανδήλια, θυματούς, ἕνα δισκοπότηρο μία λειψανοθήκη καί ἕνα

Οἱ σταυροί ἀγιασμοῦ, οἱ σταυροί εὐλογίας καί τὰ τρία ζεύγη πορπῶν ἔρχονται νά συμπληρώσουν τὰ εἶδη μέ τὰ ἀργυρεπίχρυσα ἐκθέματα.

τρικέρι. Σέ αὐτά προστίθεται καί ἕνας μεγάλος ἀριθμός ἐγκολπίων καί στηθαρίων, μέ μεγάλη ποικιλία στούς τύπους, τὰ χρώματα, στό εἶδος, στό ὑλικό καί στούς πολύτιμους λίθους. Ἰδιαίτερη μνεία θά μπορούσε νά γίνει στά δυό ἀπό αὐτά, πού ἀνήκουν στόν τέως χωρεπίσκοπο Ἀμαθούντας Καλλίνικο.

Όσον αφορά τό έντυπο ύλικό αυτό περιλαμβάνει ένα αρχιερατικό Θείας Λειτουργίας του 1773, ένα βιβλίο του Άποστό-

λου, τέσσερα μηναία του 18ου αιώνα, τών μηνών Άπριλίου, Ίουνίου, Αύγουστου και Όκτωβρίου και ένα κατάστιχο δοϋναι και λαβεΐν.

Ίδιαίτερο ενδιαφέρον έχουν και τά πέντε αντιμήνια, τά όποια αποτελούν μετετυπώσεις του σχεδίου της ίδιας χαλκογραφίας του ζωγράφου Ίωάννου Κορνάρου του Κρητός.

Στό πρώτο ύπάρχει ή έπιγραφή «καθιερώθη υπό του πανιερωτάτου μητροπολίτου Κιτίου κ. Ανθίμου Α΄ έκκλ. Άγ. Γεωργίου Συλίκου τήν 18ην Ίουλίου 1960».

Στό δεύτερο αναφέρεται «Καθιερώθη υπό του Θεοφιλεστάτου Χωρεπισκόπου Άμαθούντος κ.κ. Καλλινίκου έν Άψιού τή 3η Όκτωβρίου 1965».

Στό τρίτο διαβάζουμε τήν έπιγραφή «Καθηγιασθη τό παρόν άγιον άντιμήνσιον υπό του Σεβασμωτάτου Μητροπολίτου Λεμεσού κ.Χρυσάνθου, κατά τά έγκαΐνια του Ίερού Ναού Άγίας Βαρθάρας Ζακακίου μηνί Όκτωβρίω ια΄ σωτηρίω έτει 1981».

Στά δυό τελευταία αρχικά διαβάζουμε τήν ίδια έπιγραφή «Έπιμελεία τέ και ιδίων έξόδων της αυτού μακαριότητος οϋτοι οι θρόνοι έχαλκοτυπώθησαν έν Λευκωσία της Κύπρου 1802. Μετετυπώθη επί Ίωαννικίου αρχιεπισκόπου 1847» και τελειώνουν και τά δυό μέ τήν έπιγραφή «Χείρ ήν ζωγράφου Ίωάννου Κορνάρου Κρητός οϋ μνήσθητι Δέσποτα».

Στό ένα όμως από αυτά παρεμβάλλονται και τά έξής: «Μετετυπώθη επί Μακαρίου Αρχιεπισκόπου 1860» και συνεχίζει «Έπί Μακαριωτάτου Αρχιεπισκόπου Μακαρίου του Γ΄ έν τοΐς έγκανίοις του Ίερού Ναού Άγίου Μηνά Γερίου τή 12η Σεπτεμβρίου 1963».

Και ή μνημόνευση και πνευματική παρουσία του Αρχιεπισκόπου Μακαρίου στο έκκλησιαστικό Μουσείο της Ίεράς Μητρο-

ρωμαϊκός σίππος (cippus), ταφόπετρα του 4ου μ.Χ. αιώνα και φέρει την επιγραφή «Ἐρμοκράτης Ἐρμοκράτους». Ἡ ἄλλη μαρμάρινη πλάκα φέρει ανάγλυφη ἀπεικόνιση ἐγγεγραμμένου σταυροῦ σέ κύκλο μέ φυτική διακόσμηση. Ὁ κύκλος ὑποβαστάζε-

πόλεως Λεμεσοῦ δέν σταματᾶ ἐδῶ, ἀλλά συνεχίζεται καί κορυφώνεται μέ τήν ἔκθεση σάκκου καί ἐπιτραχηλίου τοῦ Μακαριωτάτου μέ τό τελευταῖο μάλιστα νά φέρει τήν ιδιόχειρον ὑπογραφή του μέ πορφυρό μέλανι. Στό ἀγοραστήριο ἐγγραφο - βεβαίωση διαβάζουμε: «Ὁ ἐπίσκοπος Νύσσης Ἐλευθέριος, Ἀθήνησι τῆ 4ῃ Μαΐου, Βεβαίωσις. Βεβαιοῦμεν διά τῆς παρούσης ὅτι ἔχοντες εἰς τήν κατοχήν ἡμῶν Ἀρχιερατικόν Σάκκον καί Ἐπιτραχήλιον ἀνήκοντα εἰς τόν ἀείμνηστον Ἀρχιεπίσκοπον Κύπρου κυρόν Μακάριον τόν Γ', τό ἐπιτραχήλιον φέρον τήν αὐθεντικήν αὐτοῦ ὑπογραφήν, διεθέσαμεν ταῦτα πρός πώλησιν εἰς τόν κ. Παναγιώτην Χρυσάνθου, ὑπ' ἀριθμόν ταυτότητος..... ἐκ Λάρνακος Κύπρου πρός 4000 εὐρώ διά λογαριασμόν τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Λεμεσοῦ.

Χορηγείται ἡ παρούσα πρός ἐπιβεβαίωσιν τούτου καί διά πᾶσαν νόμιμον χρῆσιν.

Ὁ Νύσσης Ἐλευθέριος».

Ἡ ἄλλη πλήρης, χρυσοκέντητη ἀρχιερατική στολή πού ἐκτίθεται, ἀνήκει στόν μακαριστό τῶς Λεμεσοῦ Χρῦσανθο.

Τέλος ιδιαίτερης ἀξίας καί ἀρχαιολογικῆς σημασίας εἶναι οἱ μαρμάρινοι λίθοι καί τά κεραμικά ἀγγεῖα. Ἡ κολώνα - κίονας εἶναι

ται ἀπό πηνά, πιθανότατα τέσσερα.

Στόν τομέα τῆς κεραμικῆς σπουδαίας ἀξίας καί τεράστιας ἀρχαιολογικῆς σημασίας ἀποτελεῖ ὁ γεωμετρικός ἀμφορέας, ἀφοῦ ἀνάγεται στόν 8ο π. Χ. αἰώνα. Τό λυχνάρι καί τό ἀγγεῖο ἀποτελοῦν ἀντικείμενα τῆς παλαιохριστιανικῆς περιόδου.

Αὐτό ἐν ὀλίγοις εἶναι τό νεοσύστατο Μουσεῖο τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Λεμεσοῦ. Εὐχόμεσθε, ὁ Πανάγαθος Θεός νά εὐοδώσει καί νά παραχωρήσει τήν ἐκπλήρωση τοῦ σκοποῦ καί τοῦ στόχου αὐτῶν πού

ἀποφάσισαν καί ἐπιτέλεσαν τήν πραγματοποίησή του.

Νεοπαγανισμός

του **Οίκ. Ανδρέα Γκατζέλη**

Τὸν τελευταῖο καιρὸ πληθαίνουν οἱ φωνές πού ἐναντιώνονται στήν Ἐκκλησία καί ὑποστηρίζουν τή νεοειδωλολατρία. Ἰσχυρίζονται ὅτι τό γένος τῶν Ἑλλήνων μεγαλόουρησε καί θριάμβευσε, ὅταν πίστευε στά εἰδωλα. Ὁ πρωτ. Κυριακός Τσουρός, Γραμματέας τῆς Συνοδικῆς ἐπιτροπῆς ἐπὶ τῶν Αἰρέσεων τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος ἀναφέρει χαρακτηριστικά σέ σχετικό ἄρθρο του παραπέμποντας σέ εἰδωλολατρικά ἔντυπα:

«Οἱ Ἕλληνες μεγαλόουρησαν σίγουρα, ὅταν ἦταν εἰδωλολάτρες» (ἐφημ. Εἰδωλολάτρες). «Γιά νά ξαναγίνει (καί θά γίνει) ἡ Ἑλλάς παγκόσμιο πνευματικό κέντρο, πρέπει νά λατρευτοῦν οἱ θεοί της. Δέν γίνεται ἄλλιως. Εἶναι συμπαντική ἀνάγκη» (αὐτόθι). Ἕλληνες! τά πάντα γύρω μας καταρρέουν! Μόνο τά εἰδωλα σώζουν! - Ἐλάτε στήν ξεχασμένη πάτρια ἑλληνική θρησκεία μας. Ἕλληνες εἰδωλολάτρες». (φέιγ-βολάν).

Ἔτσι προτείνουν καί κηρύττουν τήν ἐπιστροφή στήν πατρώα, ὅπως τήν ὀνομάζουν, θρησκεία. Ἀλλά ποιά εἶναι αὐτή ἡ πατρώα θρησκεία; Διότι σέ καμιά περίοδο τῆς ἀρχαίας μας ἱστορίας δέν ὑπῆρξε μία θρησκεία σέ ὅλο τόν ἑλλαδικό χώρο. Ἄλλη θρησκεία εἶχαν οἱ Κρήτες, ἄλλη οἱ Θεσσαλοὶ διαφορετική οἱ Θράκες κ.λ.π. Ποτέ δέν λατρεύτηκε ἡ ἴδια θρησκεία σέ ὅλα τά μέρη τῆς Ἑλλάδας τό ἴδιο χρονικό διάστημα. Κυρίως ὅμως ὑπάρχει στό ὅλο ἐγγεῖρημα ἕνας ἱστορικός ἀναχρονισμός. Ὅπως σημειώνει στό ἴδιο ἄρθρο ὁ π. Κυριακός:

«Στήν προσπάθεια τῆς Ἑλληνικῆς νεοειδωλολατρίας γιά τήν δῆθεν ἀνεύρεση τῆς Ἑλληνικῆς γνησιότητος διαπιστώνεται τό ἐξῆς παράδοξο: γίνεται ἕνα τεράστιο ἱστορικό ἄλμα ἀπό τήν ἀρχαιοελληνική πραγματικότητα στήν σύγχρονη ἐποχή καί ἀποσιωπάται ἢ παραβλέπεται, ἐκ μέρους τῶν νεοειδωλολατρῶν, ἡ ἀπορρίπτεται μετὰ βδελυγμίας ἡ χιλιετής Βυζαντινὴ περίοδος. Καί τίθεται τό ἐρώτημα: Γιατί αὐτή ἡ

προκατειλημμένη, ἀντιϊστορική, ἀντιεπιστημονική, καί κατὰ βάθος ἀνθελληνική συμπεριφορά; Μήπως ἡ Βυζαντινὴ περίοδος δέν εἶναι βασικό καί μάλιστα μακρόχρονο τμήμα τῆς ἱστορίας τοῦ Ἑλληνικοῦ ἔθνους; Μήπως οἱ Βυζαντινοὶ μας πρόγονοι τῆς Ἁγία-Σοφίας καί τῆς Ἀλώσεως, τῶν Κομνηνῶν καί τῶν Παλαιολόγων δέν ἦσαν Ἕλληνες; Μήπως ἄραγε συμπλέομε μέ τίς κατὰ καιροὺς ἐμφανιζόμενες παρόμοιες ξένες, ἀνθελληνικές καί αὐθαίρετες τοποθετήσεις; Μήπως οἱ Βυζαντινοὶ Ἕλληνες, μέσα στά πλαίσια τῶν πολιτισμικῶν ἀνακατατάξεων, μίας ὀλόκληρης χιλιετίας δέν εἶχαν τό δικαίωμα ἐπιλογῆς στό θρησκεύμα, ἀποποιούμενοι τοὺς μύθους τῆς εἰδωλολατρίας; Ἡ μήπως ἡ ἀρχαιοελληνική θρησκεία, τήν ὁποία δῆθεν ἐπαναβιώνουν οἱ νεοειδωλολάτρες, ἦταν ἀμιγῶς ἑλληνική καί γηγενής, ἀπηλλαγμένη συγκριτικῶν διεργασιῶν μεταξύ τῆς ἑλληνικῆς εἰδωλολατρίας καί τῶν λοιπῶν θρησκευτικῶν μορφῶν τῆς ἀνατολικῆς Μεσογείου, τῆς Μ. Ἀνατολῆς καί τῶν κατακτήσεων τοῦ Μ. Ἀλεξάνδρου; Περιεργο κι ὅμως ἀληθινό: οἱ νεοειδωλολάτρες συμπατριῶτες μας μέ ἕνα παράλογο ἄλμα ἀναζητοῦν μόνον τοὺς παπποῦδες τους καί ἀρνοῦνται τοὺς πατέρες τους;»

Βεβαίως τό κίνημα αὐτό δέν εἶναι μόνο ἑλληνικό φαινόμενο. Εἶναι ἕνα παγκόσμιο φαινόμενο τό ὁποῖο ἐντάσσεται μέσα στήν ὅλη κοσμοθεωρία τοῦ εὐρύτερου κινήματος πού ὀνομάζεται «ΝΕΑ ΕΠΟΧΗ». Ὁ π. Κυριακός ἀναφέρει συγκεκριμένα:

«ἡ νεοειδωλολατρία εἶναι ρεῦμα τῆς Νέας Ἐποχῆς μέ ὅλα τά χαρακτηριστικά της καί τίς περί Θεοῦ, κόσμου καί ἀνθρώπου ἀντιλήψεις της».

Σέ ὅλο σχεδόν τόν λεγόμενο δυτικό κόσμο κυριαρχεῖ τό σύνθημα «ἐπιστροφή στίς ρίζες» καί προτείνεται ἡ ἐπιστροφή στίς ἀρχαίες πρό-χριστιανικές εἰδωλολατρικές θρησκείες. Γράφει ὁ Καθηγητής Πανεπ. Πρωτ.Βασίλειος Α. Γεωργόπουλος:

«Σήμερα ό Νεοπαγανισμός αναπτύσσεται μέ γρήγορους ρυθμούς παγκοσμίως και περιλαμβάνει τήν έπαναφορά τής λατρείας κάθε είδους προχριστιανικού μεταπωτικού ειδωλολατρικού μορφώματος.»

Όλοι αυτοί βλέπουν και κατανοούν μέ τά μάτια του άποκρυφιστή και του νεοεποχίτη τήν ιστορία και τό παρελθόν του κάθε λαού. Στόν έλλαδικό χώρο βέβαια έχουμε τήν ιδιαίτερότητα νά είμαστε κληρονόμοι ένδόξου και λαμπρού παρελθόντος. Άλλά ή εθνική μας περηφάνεια γιά τούς άρχαίους προγόνους μας έρείδεται στά πρόσωπα και τά γραπτά των φιλοσόφων. Τών γιγάντων τής ανθρώπινης διάνοησης, πού βοήθησαν στήν πνευματική ώρίμανση του άρχαίου κόσμου, ώστε νά μπορέσει νά αναγνωρίσει και νά δεχτεί τή σωτηρία πού προσφέρεται από τόν Ίησού Χριστό διά τής Έκκλησίας Του. Οί σύγχρονοι έραστές του άρχαιοελληνικού κινήματος, δέν ύποστηρίζουν και προωθούν τήν άρχαία έλληνική φιλοσοφία, αλλά έπικεντρώνονται στά άρχαία μυστηριακά μυθεύματα των Έλευσίνιων και Διονυσιακών τελετών. Στίς μαντείες, τίς θεουργίες και τίς δαιμονο-έπικλήσεις των παγανιστών προγόνων μας. Όπως πολύ χαρακτηριστικά αναφέρει ό έγκυρότατος μελετητής του παγανιστικού φαινομένου στήν Έλλάδα και θεολόγος καθηγητής κ. Λάμπρος Σκόντζος: «Μέσα όμως από τά δημοσιεύματά τους άποδεικνύεται πώς ή θρησκεία των «έλληνολατρών» όχι μόνο είναι ειδωλολατρική, αλλά αναβίωση τής πύ πρώτογονης μορφής τής άρχαιοελληνικής θρησκείας, ή όποία δέν λατρεύτηκε από τήν πλειοψηφία των μορφωμένων προγόνων μας, αλλά από τόν άπλοϊκό λαό και τούς άμαθείς και δεισιδαίμονες χωρικούς τής άρχαίας Έλλάδος! ... οί σύγχρονοι μας «έλληνολάτρες» οί όποιοι έπιδιώκουν (ύποτίθεται) τή βίωση του άρχαιοελληνικού πολιτισμού και μαζί τήν έπαναφορά τής ειδωλολατρίας, δέν έπιδιώκουν ούσιαστικά τήν αναβίωση των άληθών πολιτισμικών στοιχείων τής άρχαιότητας, αυτά πού διαμόρφωσε τό γνήσιο έλληνικό πνεύμα τής διάνοησης, αλλά τή νεκρανά-

σταση των σαθρών και άποβλήτων στοιχείων των άγραμμάτων χωρικών!»

Όλα σχεδόν τά μεγάλα πνεύματα τής άρχαιότητας άσκησαν κριτική και άρνήθηκαν τήν άρχαιοελληνική ειδωλολατρία. «Κατά τούς έξ π.Χ. αιώνας προσεπάθησαν νά ύπερβούν τήν πολυθεϊάν, νά διαμορφώσουν μίαν ύψηλοτέραν ιδέαν περί πνευματικού Θεού, νά καθάρουν τήν έννοιαν του θείου από όλα εκείνα τά στοιχεία, τά όποία είχαν έπισωρεύσει ή μυθολογία, ή δεισιδαιμονία και ή πρωτόγονος μαγική σκέψις των μαζών», αναφέρει χαρακτηριστικά ό κ. Κ. Σπετσιέρης. Και ό θεολόγος κ. Ν. Βασιλειάδης γράφει συγκεκριμένα ότι: «Οί μεγάλοι Έλληνες φιλόσοφοι άντιτάχθηκαν στήν ειδωλολατρική πολυθεϊά και ήγωνίσθησαν, ώστε νά καθαρθεί ή έννοια του θείου από τό μή θεοπρεπές στοιχείον».

Ό άείμνηστος Άρχιμ. Δανιήλ Γούβαλης σέ μία βαρυσήμαντη κι έπιστημονικά τεκμηριωμένη μελέτη του παρουσιάζει κάποια από τά πολλά μελανά σημεία τής άρχαίας ειδωλολατρικής θρησκείας: «Τήν τυφλή ύποταγή στήν μοίρα και τήν έξάρτηση όλης τής ζωής των ανθρώπων από τά Μαντεία.

Τίς άπαράδεκτες λατρευτικές πρακτικές όπως τήν αισχρολογία και βωμολογία, τά μαστιγώματα άνδρών και γυναικών, τήν ιερή πορνεία ή ιεροδουλία, τά δημόσια όργια και τούς βιασμούς, τήν ζωοθυσία.

Τό ήθικό πρότυπο πού δημιουργούσε ή συμπεριφορά των θεών μέ τίς μοιχείες τίς παιδεραστίες και τίς άλλες κακίες.

Ό άπαίσιος θεσμός τής δουλείας.

Ό έξευτελιστική θέση τής γυναίκας στήν οικογένεια και στήν κοινωνία.

Όσως τό πύ μελανό σημείο τής άρχαιοελληνικής θρησκείας είναι οί άνθρωποθυσίες».

Και καταλήγει ό μακαριστός π. Δανιήλ:

«Χρειάζεται νά τά γνωρίζει αυτά σήμερα ό έλληνικός λαός, γιά νά νοιώσει τήν πρέπουσα εύγνωμοσύνη στόν Ίησού Χριστό, ό Όποιος μάς άπάλλαξε από τόσα δεινά πού προέκυπταν από τούς ειδωλολατρικούς θεούς, μάς έβγαλε από τό σκοτάδι και μάς έφερε στό φώς».

Ἱστορία τῆς Ἐκκλησίας τῆς Λεμεσοῦ

τοῦ Ἀρχιμανδρίτου Σωφρόνιου Μιχαηλίδη

ΜΕΛΕΤΙΟΣ Δ΄ ΜΕΤΑΞΑΚΗΣ (1910-1918)
(συνέχεια)

Μία ἄλλη μέριμνά του τὴν ὁποία ἔθεσε πολὺ σύντομα σ' ἐφαρμογή (πρὶν ἂν κλείσει χρόνος ἀπὸ τὴν ἐδῶ ἀφιξή του), ἦταν ἡ ἴδρυση σοβαροῦ θεολογικοῦ καὶ ἐπιστημονικοῦ περιοδικοῦ, τοῦ Ἐκκλησιαστικοῦ Κήρυκος. «Ὁ πόθος ἡμῶν τοῦ νὰ εὐρισκώμεθα εἰς στενὴν καὶ διηνεκὴ μετὰ τοῦ λογικοῦ ἡμῶν ποιμνίου πνευματικὴν ἐπικοινωνίαν», ἔγραφε στὸ πρῶτο ἄρθρο τοῦ πρώτου τεύχους, «ὠδήγησεν ἡμᾶς εἰς τὴν ἀπόφασιν τῆς ἐκδόσεως τοῦ Ἐκκλησιαστικοῦ Κήρυκος». Ὁ καθηγητὴς τοῦ Πανεπιστημίου καὶ ἀργότερα Ἀρχιεπίσκοπος Ἀθηνῶν Χρυσόστομος Παπαδόπουλος ἔγραφε ὅτι τὸ περιοδικὸ αὐτὸ ἀπετέλεσε «σπουδαῖον σταθμὸν ἐν τῇ ἱστορίᾳ τοῦ νεωτέρου ἑλληνικοῦ ἐκκλησιαστικοῦ περιοδικοῦ». Τὸ περιοδικὸ αὐτό, κυκλοφοροῦσε στὴν Κύπρο, στὰ ἑλληνόφωνα Πατριαρχεῖα, στὴν Ἑλλάδα, στὴ Ρωσία, ἀκόμη καὶ στὴν Ἀγγλία ὅπου τὸ ἔπαιρνε ὁ Ἀρχιεπίσκοπος Καντερβουρίας.

Στὸν Ἐκκλησιαστικὸν Κήρυκα δημοσιεύθηκαν, μεταξύ ἄλλων, εὐαγγελικὰ κηρύγματα καὶ πλεῖστα θέματα, γραμμένα ἀπὸ τὸν ἴδιον τὸν Μεταξάκη, καθὼς καὶ πλεῖστες ἄλλες θεολογικὲς, ἱστορικὲς, ἀρχαιολογικὲς καὶ ἐκκλησιαστικὲς μελέτες. Ἀκόμη, ὑπῆρχε πλήρης ἐνημέρωση γιὰ τὴ θρησκευτικὴ καὶ θεολογικὴ ζωὴ τῶν ἄλλων Ὁρθοδόξων Ἐκκλησιῶν.

Ὅταν στίς 7 Μαρτίου 1918 ἐξελέγη Μητροπολίτης Ἀθηνῶν, μετέφερε μαζί του στὴν Ἀθήνα τὴν ἐκδοσὴ τοῦ περιοδικοῦ. Ἐκεῖ ἐκδόθηκαν ἄλλοι τέσσερις τόμοι. Ἀργότερα, ὅταν ἦταν στὴ Νέα Ὑόρκη ἐξέδωσε ἀκόμα ἓνα, τὸν τελευταῖο.

Ὁ ἀριθμὸς τῶν σελίδων, τοῦ καθενός

ἀπὸ τοὺς ὀκτὼ τόμους πού ἐκδόθηκαν στὴν Κύπρο, εἶναι ἐνδεικτικὸς τοῦ μεγέθους τοῦ ἔργου αὐτοῦ:

Α': 800 σελίδες Β': 682 σελίδες Γ': 776 σελίδες Δ': 686 » Ε': 616 » Στ': 666 » Ζ': 656 » Η': 114 ».

Ἐνα ἀπὸ τὰ πρῶτα μελήματα τοῦ Μεταξάκη, ἦταν ἐπίσης ἡ προβολὴ καὶ ἡ τιμὴ τῆς μνήμης τῶν τοπικῶν ἁγίων. Ἀπὸ τὸν πρῶτο χρόνο ἄρχισε νὰ πρῖσταται τῶν πανηγυρικῶν ἐορτασμῶν τοῦ Ἁγίου Λαζάρου, κι ἀφοῦ δίδασκε τὸ ἐκκλησίασμα γιὰ τὴ σημασία τῶν ἐορτῶν τῶν ἁγίων, ἐπιτιμοῦσε αὐστηρὰ ὅσους Λαρνακεῖς δὲν ἔδιναν σημασία στὴν ἐορτὴ, ἀσχολούμενοι μὲ τίς ἐμπορικὲς ἐργασίες τους. «Δεσμοὶ τοιοῦτοι πρὸς πρόσωπα τοιαῦτα ἔπρεπε νὰ ἐξαίρωνται διὰ τοπικῶν ἐορτῶν κατὰ πολὺ ἐπισημοτέρων πάσης ἄλλης ἐορτῆς κήρυκος ἢ μάρτυρος τῆς ἀληθείας. Περί τοὺς τάφους Βαρνάβα καὶ Λαζάρου ἔδει νὰ τελῶνται πιστῶν συνάξεις καὶ εὐσεβείας τελεταὶ σημασίας ἀναλόγου πρὸς τὰς τελουμένας ἐν Παλαιστίνῃ ἐπὶ τῶν ἱερῶν προσκυνημάτων...», ἔγραφε στὸν Ἐκκλησιαστικὸν Κήρυκα.

Ἄλλοτε, λειτουργώντας στὸν ἱ. ναὸ ἁγίου Ἰωάννου Λάρνακος, τὴν ἡμέρα τῆς ἐορτῆς τοῦ ἁγίου, καὶ πάλιν ἔψεξε τοὺς Λαρνακεῖς στὸ κήρυγμά του, λέγοντας ὅτι «δὲν βλέπει ζῶσαν ἐκ μέρους των ἀγάπην πρὸς τὸν μαθητὴν, ὃν ἠγάπα ὁ Ἰησοῦς».

Τίς ἐμποροπανηγύρεις πού τελοῦνταν σὲ ὀρισμένους πανηγυρίζοντες ναοὺς, τίς ἔβλεπε σὰν κάτι ἀνάρμοστο γιὰ τὴ μνήμη τῶν ἐορταζομένων ἁγίων. Ἔτσι, μόλις ἄρχισε νὰ ἀνακαινίζει ἐκ βάρθρων τὴν ἐρειπωμένη μονὴ Τιμίου Προδρόμου στὸν Μέσα Ποταμὸ Τροόδους, ἐτελέσθη, σύμφωνα μὲ τίς ὁδηγίες του, «εὐπρεπῆς καὶ τοῦ θορύβου τοῦ ἐμπορικοῦ ἀπηλλαγμένη πανήγυρις τῇ ἡμέρᾳ τῆς ἀποτομῆς τῆς τιμίας κεφαλῆς τοῦ

Προδρόμου καί Βαπτιστού...».

Άξιοσημείωτος είναι και ο αγώνας που ανέλαβε, από τους πρώτους ήδη μήνες, για την προστασία του ορθοδόξου ποιμνίου από τις ετερόδοξες προπαγανδιστικές σχολές που λειτουργούσαν στη Λάρνακα και, ιδιαίτερα, την Αμερικανική Ακαδημία που, διά των αδελφών Mac Caroll, άσκούσε προσηλυτισμό στην καλβινιστική Ευαγγελική Έκκλησία. Σέ εγκύκλιό του ήμ. 2 Οκτωβρίου 1911 και σέ διάφορες όμιλίες του καυστηρίαζε μέ δριμύτητα και μέ σκληρή γλώσσα τους ξένους προσηλυτιστές, αλλά και τους ορθοδόξους Κυπρίους που έμπιστεύονταν την παιδεία των παιδιών τους σ' αυτούς. Τόν Ιούνιο του 1913, στην τελική γιορτή των Έκπαιδευτηρίων Λάρνακος, κατέκρινε πάλι μέ δριμύτητα «τους άφιλοπάτριδας και προς την Έκκλησίαν των άνευλαβείς εκείνους γονείς οι όποιοι έλαφρά τή συνειδήσει έξακολούθουν νά άποστέλλωσιν εις τάς των προπαγανδιστών σχολάς τά ίδια αυτών τέκνα», προειδοποιώντας ότι «έκλιπούσης τυχόν πάσης έλπίδος διορθώσεως του κακού, δέν θά έδίσταζε νά προβή και εις τό έσχατον άκόμη μέτρον τής έκκλησιαστικής τιμωρίας, όποιον είναι ο έξωεκκλησιασμός». Και, γενικά, σ' όλα τά χρόνια της έδώ άρχιερατείας του συνέχισε τόν άγώνα αυτό, απ' ό,τι φαίνεται στίς στήλες των τόμων του Έκκλησιαστικού Κήρυκος.

Κάτι άλλο που προκάλεσε τή μερίμνά του από πολύ νωρίς ήταν ή προστασία των χριστιανικών αρχαιοτήτων της Κύπρου, και ιδίως των παλαιών βυζαντινών εικόνων και άλλων εκκλησιαστικών αντικειμένων. Απο-

τέλεσμα των ένεργειών του ήταν ή άπόφαση περί συστάσεως Αρχαιολογικής Έταιρείας, «σκοπόν έχούσης τήν περισυλλογήν, περιφρούρησιν και έπιστημονικήν έρευναν άντικειμένων τής χριστιανικής πρωτίστως είτα δέ και τής άλλης τέχνης». Ώς οίκημα του Βυζαντινού Μουσείου που ιδρύθηκε, όρίσθηκε «ή τέως Άστική Σχολή Άγίου Λαζάρου» (τό παλαιό Άλληλοδιδασκτικό Σχολείο, στον περίβολο του ναού).

Άξιοσημείωτες είναι οι άπόψεις του Μεταξάκη για τους ναούς που κτίζονταν στην Κύπρο μετά τή μεταπολίτευση του 1878: «Έχων [κάποιος] ιδέαν τινά εκκλησιαστικής αρχιτεκτονικής δέν δύναται νά μή αισθανθή βαθείαν λύπην, διότι τόσαι χιλιάδες λιρών έδαπανήθησαν έν τή νήσφ από τής άγγλικής κατοχής (αι έν μόνη τή έπαρχία Κιτίου δαπανηθείσαι ύπερβαίνουσι τάς 40,000) διά νά οικοδομηθώσιν ναοί, ρυθμού βλακωδώς άκαλαισθήτου, έντελώς ξένου προς τήν έλληνικήν αρχιτεκτονικήν... Ώρισμένως, αι μεθ' ήμάς γενεαί των Κυπρίων θά έντρέπωνται νά προσεύχωνται εις ναούς τοιούτου ρυθμού». Νά ζούσε

άκόμα και νά έβλεπε μερικούς ναούς που κτίστηκαν στή σημερινή έποχή!... Κι όπως χαρακτηριστικά γράφει ο Β. Έγγλεζάκης σχετικά μέ τήν ιστορία της Έκκλησίας της Κύπρου της περιόδου της Άγγλοκρατίας, «ή λαϊκή αρχιτεκτονική και ή καίμακλιώτικη λιθογλυπτική άνύψωσαν όμορφες εκκλησίες..., αλλά παραδοσιακότερους βυζαντινούς ναούς ύψηλου κάλλους έχτισε μόνο ο κρητικός μητροπολίτης Κιτίου Μελέτιος Μεταξάκης, που εισήγαγε από τήν Ελλάδα πλήθος αρχιτεκτονικών σχεδίων».

Θείες Λειτουργίες καί Χοροστασίες

Πανιερωτάτου Μητροπολίτου Λεμεσοῦ κ. Ἀθανασίου

ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ 1 ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΥ: Ὁ Πανιερωτάτος Μητροπολίτης Λεμεσοῦ κ. Ἀθανάσιος συμμετέσχε σέ Ἀρχιερατικό Συλλεῖτουργο στόν ἱερό ναό Ἁγίου Γεωργίου Παραλιμνίου, μέ τήν εὐκαιρία τῶν ὀνομαστηρίων τοῦ Πανιερωτάτου Μητροπολίτου Κωνσταντίας καί Ἀμμοχώστου κ.Βασιλείου.

ΚΥΡΙΑΚΗ 3 ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΥ: Τέλεσε τή Θεία Λειτουργία στό ἱερό παρεκκλήσιο τοῦ Ἀρχαγγέλου Γαβριήλ στόν κατασκηνωτικό χώρο τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Λεμεσοῦ στόν Σαϊττά.

ΤΕΤΑΡΤΗ 6 ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΥ: Τέλεσε τή Θεία Λειτουργία τῶν Θεοφανείων στόν Καθεδρικό ναό Ἁγίας Νάπας Λεμεσοῦ. Μετά τό πέρας τοῦ Ἀγιασμοῦ ἐν πομπῇ κατευθύνθηκε στήν ἀποβάθρα τοῦ παλαιοῦ λιμανιοῦ τῆς Λεμεσοῦ, ὅπου ἔγινε ὁ καθιερωμένος ἀγιασμός τῶν ὑδάτων καί ἡ κατάδυση τοῦ Τιμίτου Σταυροῦ.

Τό βράδυ, μέ τήν εὐκαιρία τῆς ἐορτῆς τῶν Χριστουγέννων μέ τό παλαιό ἡμερολόγιο, τέλεσε τή Θεία Λειτουργία γιά τούς ρωσόφωνους χριστιανούς πού διαμένουν στήν πόλη μας, στό παρεκκλήσιο τοῦ Φιλανθρώπου Χριστοῦ στό Ζακάκι.

ΚΥΡΙΑΚΗ 10 ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΥ: Τέλεσε τή Θεία Λειτουργία στόν ἱερό ναό Παναγίας Γλυκιώτισσας.

ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ 15 ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΥ: Τέλεσε τή Θεία Λειτουργία κατά τή διάρκεια ἀγρυπνίας στόν ἱερό ναό Ἁγίων Θεοπατόρων Ἰωακείμ καί Ἄννης, παρά τόν Ἅγιο Τύχωνα.

ΚΥΡΙΑΚΗ 17 ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΥ: Τέλεσε τή Θεία Λειτουργία στόν πανηγυρίζοντα ἱερό ναό Ἁγίου Ἀντωνίου.

Χοροστάτησε κατά τήν ἀκολουθία τοῦ ἑσπερινοῦ στόν Μητροπολιτικό ναό Παναγίας Παντανάσσης (Καθολικῆς), συγχοροστατοῦντος τοῦ Πανιερωτάτου Μητροπολίτου Κυρηνείας κ.Χρυσοστόμου καί τοῦ Θεοφιλεστάτου Ἐπισκόπου Ἀμαθούντος κ.Νικολάου. Κατά τή διάρκεια τοῦ ἑσπε-

ρινοῦ χειροθέτησε σέ Πρωτοδιάκονο τόν Εὐλαβέστατο Διάκονο π.Σπυρίδωνα Παπαβασιλείου.

ΔΕΥΤΕΡΑ 18 ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΥ: Τήν ἡμέρα αὐτή κατά τήν ὁποία ἄγει τά ὀνομαστήριά του προεξήρχε Ἀρχιερατικοῦ Συλλεῖτουργο στόν Μητροπολιτικό ναό Παναγίας Παντανάσσης (Καθολικῆς), συλλειτουργούντων τῶν Σεβασμωτάτων Μητροπολιτῶν Βόστρων κ.Τιμοθέου, Κωνσταντίας καί Ἀμμοχώστου κ.Βασιλείου, Κίτρους καί Κατερίνης κ.Γεωργίου, Νέας Κρήνης καί Καλαμαριάς κ.Ἰουστίνου καί τῶν Θεοφιλεστάτων Ἐπισκόπων Ἀμαθούντος κ. Νικολάου καί Λήδρας κ. Ἐπιφανίου.

Κατά τή διάρκεια τῆς ἡμέρας ὁ ἐορτάζων Μητροπολίτης Λεμεσοῦ δέχθηκε τίς εὐχές τοῦ Μακαριωτάτου Ἀρχιεπισκόπου Κύπρου κ.κ.Χρυσοστόμου, μελῶν τῆς Ἱερᾶς Συνόδου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Κύπρου, τῶν Ἀρχῶν τῆς πόλης καθώς καί πλήθους πιστῶν.

ΣΑΒΒΑΤΟ 23 ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΥ: Χοροστάτησε κατά τήν ἀκολουθία τοῦ ἑσπερινοῦ στόν πανηγυρίζοντα ἱερό ναό τοῦ Ἁγίου Νεοφύτου.

ΚΥΡΙΑΚΗ 24 ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΥ: Τέλεσε τή Θεία Λειτουργία στόν ἱερό ναό Ἁγίου Νικολάου Λεμεσοῦ.

ΤΕΤΑΡΤΗ 27 ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΥ: Συμμετέσχε σέ Ἀρχιερατικό Συλλεῖτουργο στόν Μητροπολιτικό ναό τοῦ Σωτήρος Λάρνακος, μέ τήν εὐκαιρία τῶν ὀνομαστηρίων τοῦ Πανιερωτάτου Μητροπολίτου Κιτίου κ.Χρυσοστόμου.

ΣΑΒΒΑΤΟ 30 ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΥ: Τέλεσε τή Θεία Λειτουργία στόν ἱερό ναό Ἀποστόλων Πέτρου καί Παύλου καί Ἁγίου Ἀρτεμίου Λεμεσοῦ.

ΚΥΡΙΑΚΗ 31 ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΥ: Τέλεσε τή Δεύτερη Θεία Λειτουργία στόν ἱερό ναό Ἀποστόλου Ἀνδρέα Μέσα Γειτονιάς.

ΔΕΥΤΕΡΑ 1 ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΥ: Τέλεσε τή

Ἀπριλίου, Μαΐου καί Ἰουνίου

Θεία Λειτουργία κατά τή διάρκεια ἀγρυπνίας στήν ιερά μονή Παναγίας τοῦ Μαχαιρά, συλλειτουργοῦντος τοῦ Θεοφιλεστάτου Ἐπισκόπου Λήδρας κ. Ἐπιφανίου.

ΚΥΡΙΑΚΗ 7 ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΥ: Τέλεσε τή Θεία Λειτουργία στόν ιερό ναό Ἁγίων Ἀνδρονίκου καί Ἀθανασίας (παλαιά Μητρόπολη).

Χοροστάτησε κατά τήν ἀκολουθία τοῦ ἑσπερινοῦ στόν Μητροπολιτικό ναό Παναγίας Παντανάσσης (Καθολικῆς).

ΔΕΥΤΕΡΑ 8 ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΥ: Τέλεσε τή Θεία Λειτουργία στόν Μητροπολιτικό ναό Παναγίας Παντανάσσης (Καθολικῆς).

ΤΕΤΑΡΤΗ 10 ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΥ: Τέλεσε τή Θεία Λειτουργία στόν πανηγυρίζοντα ιερό ναό Ἁγίου Χαραλάμπους Ἐρήμης.

ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ 12 ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΥ: Τέλεσε τή Θεία Λειτουργία στό ιερό παρεκκλήσιο τοῦ Ἁγίου Χρήστου Κηπουροῦ τῆς Ἱερᾶς Μονῆς Παναγίας Ἀμασγούς.

ΚΥΡΙΑΚΗ 14 ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΥ: Τέλεσε τή Θεία Λειτουργία στόν Μητροπολιτικό ναό Παναγίας Παντανάσσης (Καθολικῆς).

ΤΡΙΤΗ 16 ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΥ: Συγχοροστάτησε κατά τήν ἀκολουθία τοῦ ἑσπερινοῦ στόν ιερό ναό Ἁγίου Σάββα Λευκωσίας μετά τοῦ Μακαριωτάτου Πατριάρχου Ἀλεξανδρείας κ.κ. Θεοδώρου Β' καί ἄλλων Ἀρχιερέων, μέ τήν εὐκαιρία τῶν ὀνομαστηρίων τοῦ Μακαριωτάτου Πατριάρχου.

ΚΥΡΙΑΚΗ 21 ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΥ: Συμμετέσχε σέ Ἀρχιερατικό Συλλείτουργο μετά τοῦ Θεοφιλεστάτου Ἐπισκόπου Ἀδριανόπουλος καί Καθηγουμένου τῆς ιερᾶς μονῆς Ρίλας Βουλγαρίας κ. Εὐλόγιου στόν Μητροπολιτικό ναό Παναγίας Παντανάσσης (Καθολικῆς).

ΚΥΡΙΑΚΗ 28 ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΥ: Τέλεσε τή Θεία Λειτουργία στόν ιερό ναό Ἀποστόλου Ἀνδρέα Ὁρόκλινης.

ΚΥΡΙΑΚΗ 6 ΜΑΡΤΙΟΥ: Τέλεσε τή Θεία Λειτουργία στόν ιερό ναό Ἁγίου Γεωργίου Φραγκοῦδη.

ΚΥΡΙΑΚΗ 13 ΜΑΡΤΙΟΥ: Τέλεσε τή Θεία

Λειτουργία στόν ιερό ναό Ἁγ. Γεωργίου Ἀκρούντας κατά τή διάρκεια τῆς ὁποίας χειροθέτησε σέ Πρωτοπρεσβύτερο καί Πνευματικό τόν Αἰδεσιμολογιώτατο Πρεσβ. Μιχαήλ Τζιολπάν.

Χοροστάτησε κατά τήν ἀκολουθία τοῦ ἑσπερινοῦ τῆς Συγχωρήσεως στόν Μητροπολιτικό ναό Παναγίας Παντανάσσης (Καθολικῆς).

ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ 18 ΜΑΡΤΙΟΥ: Χοροστάτησε καί ἀνέγνωσε τήν Α' Στάση τῶν Χαιρετισμῶν πρὸς τήν Ὑπεραγία Θεοτόκο στόν ιερό ναό Παναγίας Τριχερούσας.

ΚΥΡΙΑΚΗ 20 ΜΑΡΤΙΟΥ: Προεξήρχε Ἀρχιερατικοῦ Συλλείτουργο μετά τοῦ Πανιερωτάτου Μητροπολίτου Κωνσταντίας καί Ἀμμοχώστου κ. Βασιλείου στόν ι. ναό Ἁγ. Γεωργίου Ἐξορινοῦ στήν κατεχόμενη Ἀμμόχωστο.

Χοροστάτησε κατά τήν ἀκολουθία τοῦ κατανυκτικοῦ ἑσπερινοῦ στόν Μητροπολιτικό ναό Παναγίας Παντανάσσης (Καθολικῆς).

ΠΕΜΠΤΗ 24 ΜΑΡΤΙΟΥ: Χοροστάτησε κατά τήν ἀκολουθία τοῦ ἑσπερινοῦ στόν πανηγυρίζοντα ιερό ναό Παναγίας Εὐαγγελίστριας Κ. Πολεμιδίων.

ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ 25 ΜΑΡΤΙΟΥ: Τέλεσε τή Θεία Λειτουργία στόν πανηγυρίζοντα Καθεδρικό ναό Ἁγίας Νάπας Λεμεσοῦ καί ἀκολούθως προεξήρχε Δοξολογίας μέ τήν εὐκαιρία τῆς ἐπετείου τῆς Ἐθνικῆς Παλιγγενεσίας τῆς 25ης Μαρτίου 1821 στόν ἴδιο ναό.

Χοροστάτησε καί ἀνέγνωσε τή Β' Στάση τῶν Χαιρετισμῶν πρὸς τήν Ὑπεραγία Θεοτόκο στόν ιερό ναό Ἁγίου Μάμαντος Τραχωνίου.

ΚΥΡΙΑΚΗ 27 ΜΑΡΤΙΟΥ: Τέλεσε τή Θεία Λειτουργία στόν ιερό ναό Ἁγίου Γεωργίου Χανδριῶν.

Χοροστάτησε κατά τήν ἀκολουθία τοῦ κατανυκτικοῦ ἑσπερινοῦ στόν Μητροπολιτικό ναό Παναγίας Παντανάσσης (Καθολικῆς).

Θεΐες Λειτουργίες καί Χοροστασίες

Θεοφιλεστάτου Ἐπισκόπου Ἀμαθούντος κ. Νικολάου

ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ 1 ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΥ: Ὁ Θεοφιλέστατος Ἐπίσκοπος Ἀμαθούντος κύριος Νικόλαος τέλεσε τή Θεία Λειτουργία στόν ἱερό ναό Ἁγίας Τριάδος Λεμεσοῦ.

ΚΥΡΙΑΚΗ 3 ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΥ: Τέλεσε τή Θεία Λειτουργία στόν ἱερό ναό Παναγίας Μονιάτη.

ΤΕΤΑΡΤΗ 6 ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΥ: Τέλεσε τή Θεία Λειτουργία καί τόν Μεγάλο Ἁγιασμό τῶν Θεοφανείων στόν ἱερό ναό Θεοπατόρων Ἰωακείμ καί Ἄννης παρά τήν κοινότητα Ἁγίου Τύχωνα καί ἀκολούθως ἐν πομπῇ κατευθύνθηκε μετά τῶν πιστῶν σέ παραλιακή περιοχή τῆς Ἀμαθούντος, ὅπου ἔγινε ἡ κατάδυση τοῦ Τιμίου Σταυροῦ στή θάλασσα.

ΚΥΡΙΑΚΗ 10 ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΥ: Τέλεσε τή Θεία Λειτουργία στό ἱερό παρεκκλήσιο τοῦ Ἀρχαγγέλου Γαβριήλ στόν κατασκηνωτικό χώρο τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως στόν Σαϊττά.

ΣΑΒΒΑΤΟ 16 ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΥ: Χοροστάτησε κατά τήν ἀκολουθία τοῦ ἑσπερινοῦ στόν πανηγυρίζοντα ἱερό ναό Ἁγίου Ἀντωνίου Λεμεσοῦ.

ΚΥΡΙΑΚΗ 17 ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΥ: Τέλεσε τή Θεία Λειτουργία στόν ἱερό ναό Ἁγίου Νικολάου Λεμεσοῦ.

Συμμετέσχε σέ Ἀρχιερατικό ἑσπερινό στόν Μητροπολιτικό ναό Παναγίας Παντανάσσης Καθολικῆς, χοροστατοῦντος τοῦ ἐορτάζοντος Μητροπολίτου Λεμεσοῦ κ. Ἀθανασίου καί συγχοροστατοῦντος τοῦ Πανιερωτάτου Μητροπολίτου Κυρηνείας κ. Χρυσοστόμου.

ΔΕΥΤΕΡΑ 18 ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΥ: Συμμετέσχε

σέ Πολυαρχιερατικό Συλλεΐτουργο στόν Μητροπολιτικό ναό Παναγίας Παντανάσσης Καθολικῆς, προεξάρχοντος τοῦ ἐορτάζοντος Πανιερωτάτου Μητροπολίτου Λεμεσοῦ κ. Ἀθανασίου καί συλλειτουργούντων τῶν Σεβασμωτάτων Μητροπολιτῶν Βόστρων κ. Τιμοθέου, Κωνσταντίας καί Ἀμμοχώστου κ. Βασιλείου, Κίτρους καί Κατερίνης κ. Γεωργίου, Νέας Κρήνης καί Καλαμαριάς κ. Ἰουστίνου καί τοῦ Θεοφιλεστάτου Ἐπισκόπου Λήδρας κ. Ἐπιφανίου.

ΤΕΤΑΡΤΗ 20 ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΥ: Τέλεσε τή Θεία Λειτουργία κατά τή διάρκεια ἀγρυπνίας στόν ἱερό ναό Παναγίας στήν Παραμύθα.

ΤΕΤΑΡΤΗ 27 ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΥ: Συμμετέσχε σέ Ἀρχιερατικό Συλλεΐτουργο στόν Μητροπολιτικό ναό τοῦ Σωτήρος στή Λάρνακα, προεξάρχοντος τοῦ Πανιερωτάτου Μητροπολίτου Πάφου κ. Γεωργίου, μέ τήν εὐκαιρία τῶν ὀνομαστηρίων τοῦ Πανιερωτάτου Μητροπολίτου Κιτίου κ. Χρυσοστόμου.

ΚΥΡΙΑΚΗ 31 ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΥ: Τέλεσε τή Θεία Λειτουργία στόν ἱερό ναό Ἁγίου Νικολάου Ἰλασσας.

ΔΕΥΤΕΡΑ 1 ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΥ: Χοροστάτησε κατά τήν ἀκολουθία τοῦ ἑσπερινοῦ στόν πανηγυρίζοντα ἱερό ναό Ὑπαπαντῆς Πεντακώμου.

ΤΡΙΤΗ 2 ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΥ: Τέλεσε τή Θεία Λειτουργία στόν πανηγυρίζοντα ἱερό ναό Ὑπαπαντῆς Πεντακώμου.

ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ 5 ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΥ: Χοροστάτησε κατά τήν ἀκολουθία τοῦ ἑσπερινοῦ στό πανηγυρίζον παρεκκλήσιο τοῦ Ἁγίου

Ἀπριλίου, Μαΐου καὶ Ἰουνίου

Φωτίου στήν Ἁγία Φύλα.

ΣΑΒΒΑΤΟ 6 ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΥ: Χοροστάτησε κατά τήν ἀκολουθία τοῦ ἑσπερινοῦ στόν ἱερό ναό Τιμίου Σταυροῦ Πάνω Πολεμιδιῶν.

ΚΥΡΙΑΚΗ 7 ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΥ: Τέλεσε τή Θεία Λειτουργία στόν ἱερό ναό Ἀποστόλου Ἄνδρέα Χαράκη.

ΤΡΙΤΗ 9 ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΥ: Χοροστάτησε κατά τήν ἀκολουθία τοῦ ἑσπερινοῦ στόν πανηγυρίζοντα ἱερό ναό Ἁγίου Χαραλάμπους Ἐρήμης.

ΚΥΡΙΑΚΗ 14 ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΥ: Τέλεσε τή Θεία Λειτουργία στόν ἱερό ναό Ἀρχαγγέλου Μιχαήλ Πελενδρίου.

ΤΡΙΤΗ 16 ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΥ: Συγχοροστάτησε μέ ἄλλους Ἀρχιερεῖς κατά τήν ἀκολουθία τοῦ ἑσπερινοῦ στόν ἱερό ναό Ἁγίου Σάββα Λευκωσίας μέ τήν εὐκαιρία τῶν ὀνομαστηρίων τοῦ Μακαριωτάτου Πατριάρχου Ἀλεξανδρείας κ.κ.Θεοδώρου.

ΤΕΤΑΡΤΗ 17 ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΥ: Τέλεσε τή Θεία Λειτουργία στόν πανηγυρίζοντα ἱερό ναό Ἁγίου Θεοδώρου τοῦ Τήρωνος Μοναγρουλλίου.

ΚΥΡΙΑΚΗ 21 ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΥ: Τέλεσε τή Θεία Λειτουργία στόν ἱερό ναό Ἁγίου Στυλιανοῦ Συνοικισμοῦ Λινόπετρας.

ΚΥΡΙΑΚΗ 28 ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΥ: Συλλειτουργήσε μετά τοῦ Πανιερωτάτου Μητροπολίτου Κωνσταντίας καί Ἀμμοχώστου κ.Βασιλείου στόν ἱερό ναό Ἁγίου Γεωργίου Ἐξορινοῦ τῆς κατεχόμενης Ἀμμοχώστου.

ΚΥΡΙΑΚΗ 6 ΜΑΡΤΙΟΥ: Τέλεσε τή Θεία Λειτουργία στόν ἱερό ναό Τιμίου Σταυροῦ

Π. Πολεμιδιῶν.

ΚΥΡΙΑΚΗ 13 ΜΑΡΤΙΟΥ: Τέλεσε τή Θεία Λειτουργία στόν ἱερό ναό Παναγίας Γλυκιώτισσας.

ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ 18 ΜΑΡΤΙΟΥ: Χοροστάτησε καί ἀνέγνωσε τήν Α΄ Στάση τῶν Χαιρετισμῶν πρὸς τήν Ὑπεραγία Θεοτόκο στόν ἱερό ναό Παναγίας Χρυσοπολίτισσας Ὑψωνα.

ΚΥΡΙΑΚΗ 20 ΜΑΡΤΙΟΥ: Τέλεσε τή Θεία Λειτουργία στόν ἱερό ναό Παναγίας Χρυσοαἰφυλιώτισσας στήν Ἁγία Φύλα.

ΠΕΜΠΤΗ 24 ΜΑΡΤΙΟΥ: Χοροστάτησε κατά τήν ἀκολουθία τοῦ ἑσπερινοῦ στόν πανηγυρίζοντα ἱερό ναό Εὐαγγελισμοῦ Λόφου.

ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ 25 ΜΑΡΤΙΟΥ: Τέλεσε τή Θεία Λειτουργία στόν πανηγυρίζοντα ἱερό ναό Παναγίας Εὐαγγελίστριας Κ. Πολεμιδιῶν.

Χοροστάτησε καί ἀνέγνωσε τή Β΄ Στάση τῶν Χαιρετισμῶν πρὸς τήν Ὑπεραγία Θεοτόκο στόν ἱερό ναό Παναγίας Ἰαματικῆς Ἀρακαπᾶ.

ΚΥΡΙΑΚΗ 27 ΜΑΡΤΙΟΥ: Τέλεσε τή Θεία Λειτουργία στόν ἱερό ναό Ἁγίου Νικολάου Ἰλασσας.

ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΑ ΔΡΩΜΕΝΑ

ΙΕΡΑΣ ΜΗΤΡΟΠΟΛΕΩΣ ΛΕΜΕΣΟΥ

Πραγματοποιήθηκε, όπως κάθε χρόνο την παραμονή της Πρωτοχρονιάς, η κοπή της βασιλόπιτας στην αίθουσα εκδηλώσεων της Μητροπόλεώς μας. Η κοπή της βασιλόπιτας έγινε από τον Πανιερώτατο Μητροπολίτη μας, ο οποίος στή συνέχεια μίλησε για τό πρόσωπο του Μεγάλου Βασιλείου. Στο τέλος εϋχήθηκε κάθε εϋλογία καί ένα καρποφόρο νέο έτος. Στή τελετή παρέστησαν ο Θεοφιλέστατος Έπίσκοπος Άμαθούντος κ. Νικόλαος, ο Πρωτοσύγκελλος Αρχιμανδρίτης Ίσαάκ καί ο Αρχιερατικός Έπίτροπος της Μητροπόλεως, ιερείς, τό προσωπικό καί συνεργάτες της Μητροπόλεώς μας.

Τήν 1ην Ίανουαρίου, έορτή του Μεγάλου Βασιλείου, άγει τά όνομαστήριά του ο Παν. Μητροπολίτης Κωνσταντίας καί Άμμοχώστου κ. Βασίλειος. Ο Θεοφιλέστατος Έπίσκοπος Άμαθούντος κ. Νικόλαος έλαβε μέρος στον πανηγυρικό έσπερινό στον Μητροπολιτικό ναό Άγίου Γεωργίου Παραλιμνίου, προεξάρχοντας του Παν. Μητροπολίτου Κωνσταντίας καί Άμμοχώστου κ. Βασιλείου. Ο Θεοφιλέστατος εκ μέρους τόσο του Θεοφιλεστάτου Έπισκόπου Μεσαορίας κ. Γρηγορίου όσο καί των λοιπών παρισταμένων κληρικών καί λαϊκών, εϋχήθηκε στον έορτάζοντα ιεράρχη σωματική υγεία καί ένίσχυση στην ποιμαντορία του καί σύντομη επάνοδό του στή φυσική έδρα της Μητροπόλεώς του Άμμοχώστο. Ο Παν. Μητροπολίτης μας έλαβε μέρος στο Αρχιερατικό Συλλείτουργο, όπως καί ο Μητροπολίτης Κυρηναίας κ. Χρυσόστομος, πού έγινε την κυριώνυμο ήμέρα της έορτής καί στο όποιο προεξήρχε ο έορτάζων Μητροπολίτης.

Έορτάστηκε και φέτος στη Μητρόπολή μας η Δεσποτική έορτή των Θεοφανείων. Έπίκεντρο των έορτασμών ήταν ο Καθεδρικός ναός Αγίας Νάπας, στον οποίο λειτούργησε ο Πανιερώτατος Μητροπολίτης μας. Στη Θεία Λειτουργία και στην ακολουθία του Μεγάλου Άγιασμού παρέστησαν ο αναπληρωτής Κυβερνητικός εκπρόσωπος κ.Βίκτωρας Παπαδόπουλος, βουλευτές, δημοτικοί σύμβουλοι, στρατιωτικοί και εκπρόσωποι της Αστυνομίας. Στη συνέχεια σχηματίστηκε πομπή η οποία κατευθύνθηκε στην αποβάθρα του παλαιού λιμανιού, όπου πραγματοποιήθηκε ο καθαγιασμός των υδάτων και η ρίψη του Τιμίου Σταυρού στη θάλασσα. Οι καλές καιρικές συνθήκες επέτρεψαν σε πλήθος κόσμου να παρακολουθήσει από την περιοχή του μώλου την τελετή. Ο Θεοφιλέστατος Έπίσκοπος Αμαθούντος κ. Νικόλαος λειτούργησε και τέλεσε τον Άγιασμό των Θεοφανείων στον ιερό ναό Αγίας Άννης και Αγίου Στυλιανού στον Άγιο Τύχωνα. Μετά το πέρας της Θείας Λειτουργίας και του Άγιασμού ακολούθησε ο καθαγιασμός των υδάτων στην περιοχή του ξενοδοχείου Four Seasons.

Πραγματοποιήθηκαν και φέτος μετά τα Χριστούγεννα οι χειμερινές κατασκευώσεις της Μητροπόλεώς μας, με τη συμμετοχή πολλών παιδιών Γυμνασίου και Λυκείου καθώς και φοιτητών και μελών της Κοινότητας Νέων.

Τή Δεσποτική έορτή των Χριστουγέννων έόρτασαν στίς 7 Ίανουαρίου οί Ρωσόφωνοι άδελφοί μας, πού διαμένουν στή Λεμεσό. Τό βράδυ τής 6ης πρός 7ην Ίανουαρίου στό παρεκκλήσιο του Φιλανθρώπου Χριστού στό Ζακάκι τελέστηκε άγρυπνία, προεξάρχοντας του Πανιερωτάτου Μητροπολίτου μας κ. Αθανασίου.

Μέσα σέ πανηγυρικό κλίμα τελέστηκε τό άπόγευμα τής Κυριακής 17 Ίανουαρίου, στόν Μητροπολιτικό ιερό ναό Παναγίας Παντανάσσης (Καθολικής), ό έόρτιος Αρχιερατικός έσπερινός μέ τήν εύκαιρία τής μνήμης του άγιου Αθανασίου του Μεγάλου, Πατριάρχου Αλεξανδρείας, ήμέρα κατά τήν όποίαν άγία τά όνομαστήριά του ό Πανιερώτατος Μητροπολίτης μας κ. Αθανάσιος. Του Αρχι-

ερατικού έσπερινού προεξήρχε ό Πανιερώτατος Μητροπολίτης μας κ. Άθανάσιος συγχοροστατούντων του Πανιερωτάτου Μητροπολίτου Κυρηνείας κ. Χρυσοστόμου και του Θεοφιλεστάτου Έπισκόπου Άμαθούντος κ.Νικολάου. Πρό της άπολύσεως ό Πανιερώτατος προχείρισε σέ Πρωτοδιάκονο, τον διάκονό του π. Σπυρίδωνα Παπαβασιλείου. Κατά την πανηγυρική Θεία Λειτουργία στον Μητροπολιτικό ναό Παναγίας Παντανάσσης Καθολικής την κυριώνυμο ήμέρα προεξήρχε ό έορτάζων Μητροπολίτης μας κ. Άθανάσιος. Συλλειτουργησαν οι Σεβασμιώτατοι Μητροπολίτες Βόστρων κ. Τιμόθεος, Κωνσταντίας και Άμμοχώστου κ. Βασίλειος, Κίτρους και Κατερίνης κ. Γεώργιος, Νέας Κρήνης και Καλαμαριάς κ. Ίουστίνος, καθώς και οι Θεοφιλέστατοι Έπίσκοποι Άμαθούντος κ. Νικόλαος και Λήδρας κ. Έπιφάνιος. Στή Θ. Λειτουργία παρευρέθηκαν ό Δήμαρχος της πόλεως κ. Άντρέας Χρίστου, Δημοτικοί σύμβουλοι, βουλευτές, εκπρόσωποι του Στρατού και της Άστυνομίας, σημαioφόροι μαθητές από όλα τά σχολεία της πόλεώς μας, άλλοι έπίσημοι και πλήθος κόσμος. Τόν

πανηγυρικό τής ημέρας εκφώνησε ο Πρωτ. Ἰωάννης Νικολάου. Πολλοί επίσημοι, κληρικοί καί πλήθος κόσμος προσήλθαν στόν Μητροπολιτικό Οἶκο, γιά νά εὐχηθοῦν στόν Ποιμέναρχη μας. Μεταξύ αὐτῶν ὁ Μακαριώτατος Ἀρχιεπίσκοπος μας κ.κ. Χρυσόστομος, ἄλλοι Ἀρχιερεῖς, ἡ κ. Ἄντρη Ἀναστασιάδη, Δήμαρχοι, βουλευτές, Ἡγούμενοι καί μοναχοί, ἐπιτροπές ἐνοριῶν, κατηχητικές συνάξεις καί ἄλλοι. Μεγάλη ἦταν ἡ προσέλευση τῶν πιστῶν, οἱ ὁποῖοι παρά τίς δυσμενεῖς καιρικές συνθήκες, προσέτρεξαν γιά νά εὐχηθοῦν στόν Ποιμέναρχη μας.

Μέσα στά πλαίσια τής ἐγγιζούσης ἐορτῆς τῶν Τριῶν Ἱεραρχῶν πραγματοποιήθηκε τό βράδυ τής Τρίτης 26 Ἰανουαρίου 2016, στήν αἴθουσα ἐκδηλώσεων τής Μητροπόλεως, ἡ παρουσίαση τής δεύτερης ἐκδόσης τοῦ βιβλίου «Ἱστορία τής Ἐκκλησίας τής Λεμεσοῦ». Τό 2002 ἡ Μητρόπολή μας ἐξέδωσε γιά πρώτη φορά τό βιβλίο τοῦ πατρός Σωφρονίου Μιχαηλίδη μέ τίτλο «Ἱστορία τής Ἐκκλησίας τής Λεμεσοῦ». Τήν παρουσίαση τοῦ βιβλίου ἔκανε ὁ ἐπιστημονικός Διευθυντής τοῦ Παττιχείου Δημοτικοῦ Μουσείου-Ἱστορικοῦ Ἀρχείου καί Κέντρου Μελετῶν Λεμεσοῦ, κ. Μίμης Σοφοκλέους, ὁ ὁποῖος ἐξήρε τήν ἀξία καί

τή χρησιμότητα του βιβλίου. Στή συνέχεια ὁ συγγραφέας τοῦ βιβλίου, Ἱερομ. Σωφρόνιος Μιχαηλίδης, ἀπηύθυνε τόν δικό του χαιρετισμό ἐπισημαίνοντας τίς ἀλλαγές πού ἔγιναν στή δεύτερη ἔκδοση. Τήν ἐκδήλωση ἔκλεισε ὁ Πανιερώτατος Μητροπολίτης μας κ. Ἀθανάσιος ἐκφράζοντας τίς εὐχαριστίες του πρὸς τόν π. Σωφρόνιο γιά τόν κόπο του καί τήν πολύτιμη προσφορά του πρὸς τή Μητρόπολή μας, καθώς καί ὄλους ὅσοι συνέβαλαν στήν πραγματοποίηση τῆς ἔκδοσης τοῦ βιβλίου.

Μέσα στά πλαίσια τῆς ἑορτῆς τῶν Τριῶν Ἱεραρχῶν καί τῶν Ἑλληνικῶν γραμμάτων ὁ Πανιερώτατος Μητροπολίτης μας παρέθεσε γεῦμα στό Ἀρχονταρῖκι τῆς Μητροπόλεώς μας σέ διαφορετικές μέρες, στούς Ἐπιθεωρητές καί Διευθυντές Δημοτικῆς καί Μέσης Ἐκπαίδευσης, στήν Πρύτανη καί τούς Καθηγητές τοῦ ΤΕΠΑΚ, στούς Διευθυντές τῶν Κολλεγίων καί Ἰδιωτικῶν Πανεπιστημίων καί στά μέλη τῶν μαθητικῶν Συμβουλίων Γυμνασίου καί Λυκείου τῆς πόλης καί ἐπαρχίας μας.

Στίς 27 Ἰανουαρίου μέρα τῆς ἀνακομιδῆς τῶν λειψάνων τοῦ ἀγίου Ἰωάννου τοῦ Χρυσοστόμου, κατά τήν ὁποία ἄγει τά ὀνομαστήριά του ὁ Παν. Μητροπολίτης Κιτίου κ. Χρυσόστομος, ὁ Πανιερώτατος Μητροπολίτης μας κ. Ἀθανάσιος καί ὁ Θεοφιλέστατος Ἐπίσκοπος Ἀμαθούντος κ. Νικόλαος ἔλαβαν μέρος σέ Ἀρχιερατικό Συλλεῖτουργο στόν Μητροπολιτικό ναό Σωτήρος Λάρνακος, στό ὁποῖο προεξήρχε ὁ Παν. Μητροπολίτης Πάφου κ. Γεώργιος.

Ἐπίκεντρο τῆς ἑορτῆς τῶν Τριῶν Ἱεραρχῶν ἦταν καί φέτος, ὁ ἱ. ν. Ἀπ. Πέτρου καί Παύλου καί Ἀγ. Ἀρτεμίου, ὅπου τελέστηκε Ἀρχιερατική Θ. Λειτουργία προεξάρχοντος τοῦ Πανιερωτάτου Μητροπολίτου μας κ. Ἀθανασίου. Στή Θ. Λειτουργία παρέστησαν ἐκπρόσωποι τῆς Μέσης καί Τριτοβάθμιας Ἐκπαίδευσης, ἐνῶ τόν πανηγυρικό τῆς ἡμέρας ἐκφώνησε ὁ κ. Μάριος Στυλιανίδης, Πρώτος Λειτουργός Δημοτικῆς Ἐκπαίδευσης.

Τήν Τετάρτη 3 Φεβρουαρίου πραγματοποιήθηκε ἀπό τόν Σύνδεσμο Φίλων «Ἁγίας Σκέπης», στήν αἴθουσα ἐκδηλώσεων τῆς Μητροπόλεώς μας, ἐκδήλωση μέ τίτλο: «ὅταν θά νιώσεις ὅπως ἔνιωσα ἐγώ τό πρόβλημά μου, ὅταν γίνει καί δικό σου». Μετά ἀπό σύντομο καλλιτεχνικό πρόγραμμα ἡ ὑπεύθυνη τοῦ θεραπευτικοῦ προγράμματος ἀπεξάρτησης ἀπό τά ναρκωτικά κα. Τίνα Παύλου, μαζί μέ δύο παιδιά πού ὀλοκλήρωσαν τό πρόγραμμα, μίλησαν στόν κόσμο γιά τίς ἐμπειρίες τους καί ἀπάντησαν σέ ἐρωτήσεις τοῦ κοινοῦ. Στήν ἐκδήλωση παρευρέθηκαν καί τιμήθηκαν γιά τήν προσφορά τους πρός τό ἔργο τῆς «Ἁγίας Σκέπης», οἱ τραγουδιστές Λαυρέντης Μαχαιρίτσας καί Γιάννης Κότσιρας. Τήν ἐκδήλωση χαιρέτισε καί ἔκλεισε ὁ ἐμπνευστής καί πρόεδρος τοῦ Διοικητικοῦ Συμβουλίου τῆς «Ἁγίας Σκέπης», Πανιερώτατος Μητροπολίτης μας κ. Ἀθανάσιος.

Τήν Πέμπτη 4 Φεβρουαρίου, ὁ Πανιερώτατος Μητροπολίτης μας κ. Ἀθανάσιος μέσα στά πλαίσια τῆς ποιμαντικῆς του φροντίδας τέλεσε τόν ἀγιασμό στό Γενικό Νοσοκομεῖο Λεμεσοῦ. Μετά τόν ἀγιασμό ὁ Πανιερώτατος ἔκοψε τή βασιλόπιτα καί εὐχήθηκε σέ ὅλους νά ἔχουν μία εὐλογημένη χρονιά.

Τό πρωί τοῦ Σαββάτου 6 Φεβρουαρίου, πραγματοποιήθηκε στόν Μητροπολιτικό ναό Παναγίας Παντανάσσης Καθολικῆς συνέδριο ἱεροψαλτῶν, πού ὑπηρετοῦν τά ἀναλόγια τῶν ἱερῶν ναῶν τῆς Μητροπολιτικῆς περιφέρειας Λεμεσοῦ. Κύριος ὁμλητής τοῦ συνεδρίου ἦταν ὁ Πανιερώτατος Μητροπολίτης μας κ. Ἀθανάσιος. Κατά τή διάρκεια τοῦ συνεδρίου παρουσιάστηκε τό βιβλίο «Λειτουργική Ὑμνωδία – Ψάλματα τῆς Θείας Λειτουργίας τοῦ ἱεροῦ Χρυσοστόμου» καί τοῦ διπλοῦ δίσκου πού συνοδεύεται, ἔκδοση τῆς Ἱεράς Μητροπόλεως

Λεμεσού. Στο βιβλίο και τόν ψηφιακό δίσκο έμπεριέχεται ή Θ. Λειτουργία του Άγ. Ίωάννου του Χρυσοστόμου και στον ψηφιακό δίσκο ψάλλει ή έκκλησιαστική χορωδία της Μητροπόλεως μας «Ρωμανός ό Μελωδός», υπό τή διεύθυνση του Πρωτ. Νικόλαου Λυμπουρίδη.

Μέσα στά πλαίσια της έορτής της Ύπαπαντής του Κυρίου, όπως κάθε χρόνο έτσι και φέτος πραγματοποιήθηκε τό απόγευμα της Κυριακής 7 Φεβρουαρίου στή Μητρόπολή μας ή έορτή της Μάνας. Μετά τόν έσπερινό στον Μητροπολιτικό ναό Παναγίας Παντανάσσης Καθολικής άκολούθησε εκδήλωση στήν αίθουσα έκδηλώσεων της Ίεράς Μητροπόλεως Λεμεσού.

Χαιρετισμό άπηύθυνε ή πρόεδρος των Ένοριακών Συνδέσμων Όρθοδόξων Γυναικών της Μητροπόλεως μας κ. Νίτσα Μουχταρούδη, ενώ κύρια όμλήτρια στήν έκδήλωση ήταν ή κ. Μόνα Θεοδούλου, φιλόλογος- ποιήτρια, ή όποία άνέπτυξε μέ μεστό και γλαφυρό τρόπο τό θέμα: «Ή Κύπρια Μάνα και ή Μάνα της προσφυγιάς». Άκολούθησε καλλιτεχνικό πρόγραμμα. Την έκδήλωση έκλεισε ό Παν. Μητροπολίτης μας. Τήν επιμέλεια της έκδηλώσης είχαν ό Πρωτοσύγκελλος της Μητροπόλεως μας Άρχιμ. Ίσαák και ή πρεσβυτέρα Κυριακή Μιχαηλίδου.

Τήν Παρασκευή 12 Φεβρουαρίου τό βράδυ, ή Μητρόπολή μας υποδέχτηκε τήν ιερά εικόνα της Παναγίας της Παναχράντου και τήν τιμία κάρα του Άγίου Παντελεήμονος στον Μητροπολιτικό ναό Παναγίας Παντανάσσης Καθολικής. Τά ιερά θησαυρίσματα τά όποία μετέφερε ό Πανοσιολ. Ήγούμενος της Μονής Παναχράντου Άνδρου Άρχιμ. Ευδόκιμος, υπο-

δέχθηκε ο Θεοφιλέστατος Ἐπίσκοπος Ἀμαθούντος κ. Νικόλαος, ὁ ὁποῖος καί προεξήρχε τῆς ἀγρυπνίας πού ἀκολούθησε.

Μέ τήν εὐκαιρία τῆς ἔναρξης τῶν ἐργασιῶν γιά ἀνέγερση τοῦ ἱεροῦ ναοῦ Ἁγίου Λουκά τοῦ Ἰατροῦ καί Ἐπισκόπου Κριμαίας, τήν Κυριακή 14 Φεβρουαρίου τελέστηκε ἀγιασμός στόν χώρο ἀνέγερσης τοῦ νέου ναοῦ. Τόν ἀγιασμό τέλεσε ὁ Πανιερώτατος Μητροπολίτης μας στήν παρουσία τοῦ Πανιερωτάτου Μητροπολίτου Κυρηναίας κ. Χρυσοστόμου, ἱερέων τῆς Μητροπόλεώς μας καί ἀρκετῶν πιστῶν.

Ἡ Ἐκκλησία μας στίς 17 Φεβρουαρίου ἐορτάζει τή μνήμη τοῦ Ἁγίου Θεοδώρου τοῦ Τήρωνος. Κατ' αὐτή τήν ἡμέρα ἄγει τά σεπτὰ του ὀνομαστήρια ὁ Μακαριώτατος Πατριάρχης Ἀλεξανδρείας κ.κ. Θεόδωρος, ὁ ὁποῖος φέτος ἐόρτασε τήν ὀνομαστική του ἐορτή στήν Κύπρο. Τήν παραμονή τῆς ἐορτῆς τελέστηκε πανηγυρικός ἔσπερινός στόν ἱερό ναό Ἁγίου Σάββα στή Λευκωσία προεξάρχοντος τοῦ ἐορτάζοντος Πατριάρχου Ἀλεξανδρείας κ.κ. Θεοδώρου καί συγχοροστατούντων τοῦ Θεοφιλεστάτου Ἐπισκόπου Μεσαορίας κ. Γρηγορίου, ὁ ὁποῖος ἐκπροσωποῦσε τόν Ἀρχιεπίσκοπο Κύπρου κ.κ.Χρυσόστομο, τοῦ Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου Βόστρων κ. Τιμοθέου, Ἐξάρχου τοῦ Παναγίου Τάφου στήν Κύπρο, τῶν Σε-

βασμωτάτων Μητροπολιτών Κυρηνείας κ. Χρυσοστόμου, Λεμεσού κ. Αθανασίου, Κέννας κ. Μακαρίου, Γουινέας κ. Γεωργίου, Πτολεμαίδος κ. Έμμανουήλ και Μέμφιδος κ. Νικοδήμου και του Θεοφιλεστάτου Έπισκόπου Αμαθούντος κ. Νικολάου.

Τήν Κυριακή 21η Φεβρουαρίου, τελέστηκε Αρχιερατικό Συλλείτουργο στον Μητροπολιτικό ναό Παναγίας Παντανάσσης Καθολικής προεξάρχοντος του Πανιερωτάτου Μητροπολίτου μας κ. Αθανασίου και συλλειτουργούντος του Θεοφιλεστάτου Έπισκόπου Ανδριανουπόλεως και Ήγουμένου της Ίεράς Μονής Ρίλας της Βουλγαρίας κ. Εύλογίου.

Μέσα στα πλαίσια του Γ΄ Διεθνούς Συνεδρίου Κυπριακής Άγιολογίας που πραγματοποιήθηκε στη Μητρόπολη Κωνσταντίας- Αμμοχώστου, τελέστηκε την Κυριακή 28 Φεβρουαρίου

2016, Αρχιερατικό Συλλείτουργο στον ιερό ναό Αγίου Γεωργίου Έξορινου στην έντός των τειχών πόλη της Αμμοχώστου. Τής Θείας Λειτουργίας προεξήρχε ο Πανιερώτατος Μητροπολίτης Κωνσταντίας κ. Βασίλειος, συλλειτουργούντος του Θεοφιλεστάτου Έπισκόπου Αμαθούντος κ. Νικολάου, ο οποίος ήταν και εισηγητής στις έργασίες του Συνεδρίου με θέμα: «Ο Όσιος Θεοφάνης ο Μυροβλύτης».

Πραγματοποιήθηκε τό απόγευμα της Τετάρτης 9 Μαρτίου στό Αρχονταρίκι της Μητροπόλεώς μας, σύναξη των συζύγων των ιερέων της Μητροπόλεώς μας, κατά την οποία ο Πανιερώτατος Μητροπολίτης μας μίλησε στις προεσβυτέρες μέ βασική αναφορά στή ζωή και στό έργο της μακαριστής ήγουμένης της ι. μ. Αγ. Ήρακλειδίου, Γερόντισσας Χαριθέας.

Τό Σάββατο 12 Μαρτίου ὁ Πανιερώτατος Μητροπολίτης μας λειτούργησε στόν ἱερό ναό Παναγίας Εὐαγγελίστριας Κάτω Πολεμιδιών, κατά τή διάρκεια τῆς Θείας Λειτουργίας τέλεσε τήν εἰς πρεσβύτερο χειροτονία τοῦ Διακόνου Γεωργίου Ζαβροῦ. Στή Θεία Λειτουργία ἔλαβαν μέρος ἀρκετοί ἱερεῖς καί παρέστη πλήθος κόσμου.

Τήν Κυριακή τῆς Τυρινῆς 13 Μαρτίου, ὁ Πανιερώτατος Μητροπολίτης μας λειτούργησε καί κήρυξε τόν θεῖο λόγο στόν ἱερό ναό Ἁγίου Γεωργίου στήν κοινότητα Ἀκρούντας. Πρῖν τό τέλος τῆς Θείας Λειτουργίας προχέρισε σέ πνευματικό καί πρωτοπρεσβύτερο τόν ἐφημέριο τοῦ ναοῦ, π. Μιχαήλ Τζιολπάν.

Τό βράδυ τῆς Κυριακῆς 13 Μαρτίου, τελέστηκε στόν Μητροπολιτικό ναό Παναγίας Παντανάσσης Καθολικῆς ὁ ἑσπερινός τῆς συγχωρήσεως. Τοῦ ἑσπερινοῦ προέστη ὁ Πανιερώτατος Μητροπολίτης μας συγχωροστατοῦντος τοῦ Θεοφιλεστάτου Ἐπισκόπου Ἀμαθοῦντος κ. Νικολάου, μέ τή συμμετοχή πολλῶν ἐκ τῶν κληρικῶν τῆς Μητροπόλεώς μας καί πλήθος κόσμου. Πρό τοῦ τέλους τοῦ ἑσπερινοῦ, ὁ Πανιερώτατος ἀνέγνωσε τή συγχωρητική εὐχή καί στή συνέχεια ἀπηύθυνε πατρικές νουθεσίες γιά τόν πνευματικό ἀγώνα τῆς Μεγάλης Τεσσαρακοστῆς.

Μέ θρησκευτική εὐλάβεια καί κατάνυξη ἐορτάστηκε ἡ Α΄ Κυριακή τῶν Νηστειῶν στήν κατεχόμενη πόλη τῆς Ἀμμοχώστου. Πλήθος πιστῶν κατέκλυσε τόν ἱστορικό ἱερό ναό τοῦ Ἁγίου Γεωργίου Ἐξορινοῦ στήν ἐντός τῶν τειχῶν πόλη τῆς Ἀμμοχώστου, ὅπου τελέστηκε πανηγυρικό Ἀρχιερατικό Συλλεῖτουργο, Προϊσταμένου τοῦ Πανιερωτάτου Μητροπολίτου Λεμεσοῦ κ. Ἀθανασίου καί συλλειτουργοῦντος τοῦ Πανιερωτάτου Μητροπολίτου Κωνστα-

ντίας-Άμμοχώστου κ. Βασιλείου. Ακολούθησε ή λιτάνευση τών ιερών εικόνων, σύμφωνα με την τυπική διάταξη τής Κυριακής τής Όρθοδοξίας.

Πανηγυρικά έορτάσθηκε ό Εύαγγελισμός τής Θεοτόκου και τής Έθνικής Παλιγγενεσίας τού 1821 στή Μητρόπολή μας. Τήν παραμονή τής έορτής ό Πανιερώτατος Μητροπολίτης μας χοροστάτησε στόν πανηγυρίζοντα ιερό ναό Παναγίας Εύαγγελίστριας Κάτω Πολεμιδιών. Πρίν τήν απόλυση ό Πανιερώτατος χειροθέτησε εις άναγνώστη τόν Προτοψάλτη τού

ναού, κ. Μάριο Καρασαμάνη. Μετά τό πέρας τού έσπερινού άκολούθησε λιτάνευση τής ιεράς εικόνας σέ παρακείμενους δρόμους τής ένορίας. Ό Θεοφιλέστατος Έπίσκοπος Άμαθούντος κ. Νικόλαος χοροστάτησε κατά τήν άκολουθία τού έσπερινού στόν ι. ν. τού Εύαγγελισμού τής Θεοτόκου στήν κοινότητα Λόφου. Τό πρωί τής 25ης Μαρτίου, τελέστηκε πανηγυρική

Αρχιερατική Θεία Λειτουργία στον Καθεδρικό ιερό ναό Αγίας Νάπας προεξάρχοντος του Πανιερωτάτου Μητροπολίτου μας. Μετά τό πέρας τής Θείας Λειτουργίας ἀκολούθησε πανηγυρική Δοξολογία γιά τήν ἐπέτειο τής 25ης Μαρτίου τοῦ 1821. Παρέστησαν μεταξύ ἄλλων ὁ Ὑπουργός Γεωργίας, κ. Νίκος Κουγιάλης, βουλευτές, ἐκπρόσωποι τοῦ Στρατοῦ καί τής Αστυνομίας καί ἄλλοι ἐπίσημοι. Τόν πανηγυρικό τής ἡμέρας ἐκφώνησε ὁ Πρωτοσύγκελλος

τῆς Μητροπόλεώς μας, Ἀρχιμ. Ἰσαάκ. Ἀκολούθησε πομπή πρός τό Μνημεῖο Ἡρώων, ὅπου ἔγινε κατάθεση στεφάνων. Στεφάνι κατέθεσε καί ὁ Μητροπολίτης μας. Ὁ Θεοφιλέστατος Ἐπίσκοπος Ἀμαθούντος κ. Νικόλαος κατά τήν ἡμέρα αὐτή λειτούργησε στόν ιερό ναό Παναγίας Εὐαγγελίστριας στά Κάτω Πολεμίδια. Οἱ ἐορτασμοί γιά τήν Ἐθνική ἐπέτειο κορυφώθηκαν μέ τήν καθιερωμένη μαθητική παρέλαση, τόν χαιρετισμό τῆς ὁποίας δέχθηκε ἐκ μέρους τῆς Ἐκκλησίας, ὁ Πανιερώτατος Μητροπολίτης μας.

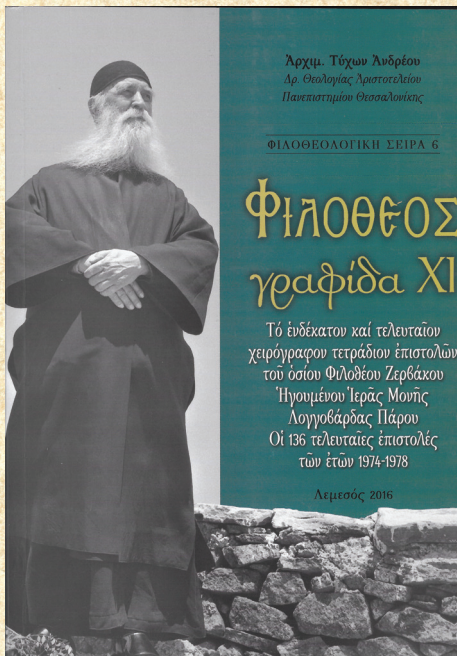

Μέ τήν εὐκαιρία τῆς Ἐθνικῆς Παλιγγενεσίας τῆς 25ης Μαρτίου 1821 καί τήν ἐορτή τοῦ Εὐαγγελισμοῦ τῆς Θεοτόκου, πραγματοποιήθηκε ἀπό τή Μητρόπολή μας, μουσική ἐκδήλωση ἀφιερωμένη στήν Ἑλληνική Ἐπανάσταση, τό Σάββατο 26 Μαρτίου, στήν αἴθουσα ἐκδηλώσεων τῆς Μητροπόλεώς μας. Στήν ἐκδήλωση παρευρέθηκε καί τραγούδησε ἡ χορωδία τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Νέας Κρήνης καί Καλαμαριάς μέ χοράρχη τόν π. Θεόδωρο Τσαμπατζίδη.

ΑΠΟ ΤΙΣ ΕΚΔΟΣΕΙΣ

Φιλόθεος γραφίδα XI Άρχιμ. Τύχωνος Άνδρέου Δρ. Θεολογίας

«Είμαι έννενηκοντούτης», «έγήρασα, άγω τό 90όν έτος καί συνεγήρασαν όλα τά μέλη του σώματός μου, ώτα, κεφαλή, χείρες, πόδες, άκόμη νους καί διάνοια καί έγγύς τό τέλος» γράφει ό γέρον Φιλόθεος. Ό Άρχιμανδρίτης τής Ίεράς Μητροπόλεως μας π.Τύχων Άνδρέου κρίνει σκόπιμο διά του παρόντος βιβλίου νά φέρει στό φώς τής δημοσιότητας καί τήν έσχατη γραφή του Γέροντος, όπως έπραξε καί μέ τήν πρώτη γραφίδα του (Φιλόθεος γραφίδα I) διατηρώντας τόν ίδιο τίτλο προσθέτοντας δίπλα τόν αριθμό 11 (μέ τή λατινική αριθμηση XI) γιά νά ξεχωρίζει από τήν πρώτη. Η παρούσα μελέτη αποτελεί τό ένδέκατο καί τελευταίο τετράδιο έπιστολών του όσίου Φιλοθέου Ζερβάκου, Ήγουμένου Ίεράς Μονής Λογγοβάρδας Πάρου, καί παρουσιάζει 136 έπιστολές πού έχουν γραφεί μεταξύ των έτών 1974-1978 καί φέρουν αριθμηση 1701-1836. Τό σημαντικότερο του παρόντος βιβλίου είναι ότι ό άγιος γέροντας Φιλόθεος ήδη έχει επιδειξει σημεια αγιότητος, τής όποίας οι παραλήπτες έχουν γευθεί.

Τελευταία μας έλπίδα ή πρώτη μας άγάπη

Μητροπολίτου Μεσογαίας καί Λαυρεωτικής κ.Νικολάου

Τό νέο βιβλίο του Μητροπολίτου Μεσογαίας καί Λαυρεωτικής κ.Νικολάου, τό όποιο γράφτηκε έν μέσω κρίσης θέλει νά βροντοφωνάξει αυτό πού αιώνες τώρα μάς λέγει ό Άπ.Παύλος: «ώρα ήμάς εκ του ύπνου έγερθήναι» (Ρωμ. ιγ΄11). Θέλει δηλαδή νά στείλει τό μήνυμα, ότι μόνον άν ξυπνήσουμε καί έσωτερικώς ύγιώς επαναστατήσουμε θά έχουμε έλπίδα νά ξεπεράσουμε τή συμπόρευση μέ τό ψέμα καί νά ζήσουμε τήν αλήθεια. Η παρούσα έκδοση περιλαμβάνει κείμενα υπό μορφήν όμιλών, συνεντεύξεων, άφυπνιστικών έγκυκλίων, δηλώσεων ή μηνυμάτων προς νέους άνθρώπους. Αυτά θέλουν νά δείξουν τή διαχρονικότητα καί δύναμη τής αλήθειας, νά προκαλέσουν τήν άπόρριψη του ψεύδους καί νά κινητοποιήσουν σέ άφύπνιση όλους μας, κυρίως τούς νέους, οι όποιοι μπορούν νά άποτελέσουν τούς καινούς άσκούς, πού θά δεχθούν τό παλαιό κρασί, πού παραμένει όμως πάντα επίκαιρο, αληθινό καί νέο. Αυτό πού αποτελεί τήν πρώτη μας άγάπη καί τήν τελευταία μας έλπίδα.

Τελευταία μας έλπίδα ή πρώτη μας άγάπη

ΝΙΚΟΛΑΟΥ
ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΟΥ ΜΕΣΟΓΑΙΑΣ ΚΑΙ ΛΑΥΡΕΩΤΙΚΗΣ

